

Delavci naj bi se odrekli stavki

V Svobodnih sindikatih ne mislijo pristati na socialni pakt za vsako ceno — Omejitve plač brez jasnih ciljev pakta in nalog partnerjev ni dovolj

NOVO MESTO — V novomeški občini in na Dolenjskem sploh le slaba petina delavcev prejema plačo po kolektivni pogodbi. Vsi ostali prejema manj, marsikje še to z zamudo in delom v bonih. V Območni organizaciji Svobodnih sindikatov Novo mesto poudarjajo, da so take razmere slaba osnova za sklepanje tako imenovanega socialnega pakta oz. sporazuma.

S socialnim sporazumom, kakršnega si je zamislila vlada, bi delavci pristali na 30- do 40-odstotno znižanje plač in se odrekli pravici do stavke kot zadnjemu sredstvu. Omejitve pri plačah, ki pomenijo ponovno izenačevanje slabih in manj slabih, so tudi edino, kar je v predlogu socialnega sporazuma konkretno določeno. Vse druge naloge partnerjev pri socialnem paktu so določene zelo ohlapno. Kaj počne v paktu, ki naj bi bil obvezujoč, na primer opredelitev, da naj bi Gospodarska zbornica vplivala na plače menežerjev? Edina konkretna obveznost Gospodarske zbornice je predlaganje sprememb kolektivne pogodbe. To je za nekoga, ki naj bi bil kot predstavnik lastnikov kapitala eden od treh partnerjev v sporazumevanju o socialnem paktu, bolj ključno. Tudi naloge vlade so po mnenju Svobodnih sindikatov preohlapno določene.

V Svobodnih sindikatih so za to, da bi bile s socialnim paktom ali pogodbo nedvoumno določene stranke in njihovo ravnanje, cilji in sankcije. Zahtevajo,

• Oglej si, kakšna je videti ženska, in že poznaš njenega moža. (Španski pregovor)

• Slovenija se mora za naše pravice boriti predvsem zaradi svoje lastne svobode. (M. Akentijević)

• Inflacija je organiziran državni finančni banditizem. (F. Gradišar)

• Minljivost je kralj med kralji. (Madžarski pregovor)

da bi bila poleg plač in cen, ki se v praksi itak obnašajo po svoje, stvar dogovora tudi politika ohranjanja delovnih mest in aktivnejša politika zaposlovanja. Rečenega naj bi bilo tudi kaj o pravni varnosti delavcev, ki je sedaj sploh ni.

Svobodni sindikati tudi v novomeški občini niso za socialni pakt za vsako ceno, čeprav je pri nas tako, da bi tistega, ki ima kaj proti predlaganemu sporazumu, radi že na začetku pogajanj na-

redili za krivca slabega stanja. Tega, slabega stanja namreč, vlada z gasilskimi akcijami tako ne bo mogla popraviti. Sindikat pričakuje predvsem bolj opredeljene cilje gospodarske sanacije. Ocenjuje tudi, da zamrznitev plač ni prava pot za urejanje razmer. Še posebno je to sporno, ker se vlada pred tem sploh ni spustila v pogajanja o spremembi razmerij v kolektivni pogodbi. Delavci zunaj kolektivne pogodbe pa so še naprej plačani za »funkcijo in šikaniranje delavcev«, namesto da bi bilo zanje postavljeno izhodišče in normalno razmerje do drugih plač, potem pa bi jim šel še delež od dobička ali sanacijskega rezultata.

Z. L.-D.

Moja dežela — urejena in čista

Do jeseni bodo ocenjevali vse večje kraje

NOVO MESTO — Pod tem naslovom poteka tekmovanje slovenskih krajev v turizmu, urejanju okolja in gostoljubju. Akcije so se lotili tudi pri Dolenjski turistični zvezi. Posebna ocenjevalna skupina, ki jo vodi Alojz Serini, bo do jeseni pregledala vse večje kraje po Dolenjski in Beli krajini. Z ocenami od 1 do 5 bo ocenila splošno urejenost kraja, podobo javnih in večjih stanovanjskih zgradb, urejenost javnih parkov, zelenic in nasadov, podobo in vzdrževanost šolskih zgradb in vrtcev, urejenost kulturnozgodovinskih spomenikov, urejenost pokopališč, stanje prometne urejenosti kraja, pločnikov in prehodov za pešce, parkirišča in avtobusnih postajališč.

Za akcijo »Izbiramo najbolj urejen kraj v Sloveniji za leto 1992« bodo prišle v oceno tudi številke, zapisane na ra-

čun gostinskih lokalov v kraju, trgovin in izložb, bencinskih servisov, pošte, gasilskega doma, železniške postaje, urejenost okolice industrijskih in obrtnih objektov, čistoča javnih sanitarij in splošna prijaznost do ljudi. Na koncu bo komisija pregledala in zapisala ocene še za javna kopališča, odlagališča za odpadke ter za informacijske table, propekte, vodnike in drugo.

Na Dolenjskem so se odločili, da bodo nagradili najlepše kraje, tiste, ki bodo to zaslužili, pa predlagali za konkurenco z ostalimi slovenskimi kraji. Organizatorji, Ministrstvo za turizem in gostinstvo in Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora Republike Slovenije, obljubljata velike nagrade za najboljše ocenjene kraje.

J. P.

V pričakovanju madžarskih podjetnikov

Od 26. do 28. avgusta bo srečanje na Otočcu

Konec avgusta bodo Slovenijo obiskali madžarski podjetniki. Od 26. do 28. avgusta se bodo na Otočcu srečali s slovenskimi podjetniki. Nekateri bodo nadaljevali začete poslovne stike, ki so bili vzpostavljeni ob obisku na Madžarskem, za druge pa bo to nova priložnost za vzpostavitev poslovnih stikov z madžarskimi in domačimi podjetniki.

Juljski obisk slovenskih podjetnikov na Madžarskem je bil uspešen. Deset podjetij je pred podpisom pogodbe, osem pa se jih še dogovarja. Ti in drugi udeleženci borze bodo lahko na Otočcu sodelovanje okrepili.

Tudi tokrat bo Združenje zasebnih podjetnikov Dolenjske in Bele krajine (DIB), organizator srečanja, pripravilo katalog udeležencev. Konec julija je bil objavljen razpis, na katerega je že zdaj velik odziv. V novomeškem Investu, ki je koordinator projekta — poimenovali so ga Kontakt DIB — bodo prijave zbirali do 10. avgusta.

TELEFONSKA SUŠA

ŠENTJERNEJ — V KS Šentjernej je okoli 1.200 telefonskih priključkov, še najmanj 300 pa je interesov. Vendar za sedaj nič ne kaže, da bi ti ljudje kmalu dobili telefone. Pošta namreč na šentjernejsko zahtevo po novih telefonskih priključkih odgovarja, da to ni mogoče, dokler ne bo položeno novi mednarodni kabel med Zagrebom in Ljubljano in dokler ne bodo razširili centrale v Novem mestu. To pa naj bi bilo v dveh letih.

Naša anketa

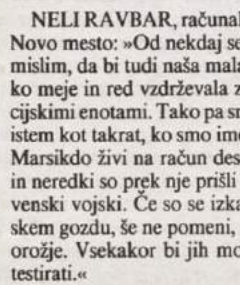
Komu zaupati orožje

Ob več tragičnih dogodkih, naj si bodo to prometne ali delovne nesreče ali pa nedavna tragedija v Logu pri Sevnici, kjer je orožje vzelo življenje štirih ljudi, seveda oživijo razglabljanja o varnosti, o tem, kaj storiti, da se podobne stvari v bodoče ne bi več dogajale. Zaradi prometnih nesreč seveda ne moremo ukiniti prometa, zaradi nepravilnega ravnanja z orožjem seveda ne moremo odvzeti vsega orožja in ga uničiti. Vedno znova se namreč izkaže, da je osnovni vzrok večine neljubih dogodkov »človeški faktor«, da je v končni posledici le največ odvisno od človeka, ki so mu nevarne stvari zaupane, da z njimi ravna. In vedno znova ugotavljamo, da gre vozilo, stroj ali puško zaupati le človeku, ki je za ravnanje s temi stvarmi strokovno usposobljen, hkrati pa psihično dovolj stabilen, da izkazanega zaupanja ne bo zlorabil. Nesreče in zlorabe pa se bodo še dogajale, pač zato, ker človek ni stroj, njegova psiha pa je podvržena številnim dejavnikom, na katere ali na kombinacijo katerih se pač odziva po predvidenem vzorcu, lahko pa tudi ne. Nekatere drugačne odzive je možno predvideti, drugih ne. To je tisto, kar nas dela ljudi, ustvarjalne, iščoče, radožive, pa tudi okrutne. Predvsem pa odgovorne.

DUŠAN MILIČ, varnostnik v črnomaljskem Lesu: »Ni vseeno, komu zaupati orožje. Tudi mi vratarji bi morali imeti orožje, vendar bi ga jaz uporabil le v samoobrambi, a še takrat bi raje ustrelil v zrak. Morda je tudi vojna in ostalih delih nekdanje Jugoslavije vplivala na to, da so ljudje bolj militantno nastrojeni. Problem pa je tudi v tem, da imajo ljudje doma najbrž več ilegalno kot legalno pridobljenega orožja. Prvi so bolj nevarni.«

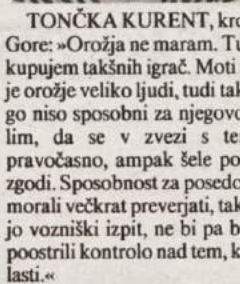
EDI MACLE, gostilničar iz Metlike: »Poostri bi morali nadzor nad orožjem — pri tem bi se morali izkazati zlasti TO in policija — in paziti, komu dati dovoljenje za nošenje orožja. Najbrž se je veliko orožja po slovenskih domovih nabralo po vojni v Sloveniji, a ljudje z njim ne znajo ravnati in ogrožajo sebe in druge. Kakor koli že, z orožjem je potrebno ravnati čim bolj previdno, ne glede kdaj in kje. To niso nikakršne igrice. Žal se mnogi tega ne zavedajo.«

NELI RAVBAR, računalničarka v Krki, Novo mesto: »Od nekdanje sem pacifistka in mislim, da bi tudi naša mala Slovenija lahko meje in red vzdrževala z močnimi policijskimi enotami. Tako pa smo sedaj spet na istem kot takrat, ko smo imeli jugoarmado. Marsikdo živi na račun desetdnevne vojne in neredki so prek nje prišli do službe v slovenski vojski. Če so se izkazali v Krakovskem gozdu, še ne pomeni, da lahko nosijo orožje. Vsekakor bi jih morali prej dobro testirati.«

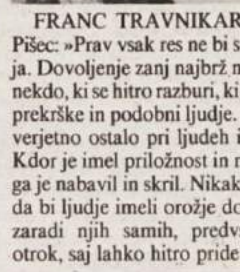
LIDIJA PEVEC iz Zavrata pri Sevnici: »Prav je, če ima človek pri sebi orožje zaradi lastne varnosti, vendar naj ga imajo le psihično stabilne osebe. Sem za strog nadzor nad vsem orožjem in strelivom. Tudi pri lovcih. Ni nujno, da imajo oficirji in policiisti orožje doma. Naj ga pustijo v službi, saj tudi častniških in policijskih uniform doma ne nosijo. Kaže, da se oboroženi počutijo nekaj več, saj orožja legalno le ne more dobiti vsakdo.«

TONČKA KURENT, krojačica z Vesele Gore: »Orožja ne maram. Tudi otrokom ne kupujem takšnih igrac. Moti me, da posedujejo orožje veliko ljudi, tudi takšnih, ki že dolgo niso sposobni za njegovo nošenje. Mislim, da se v zvezi s tem ne ukrepa pravočasno, ampak šele potem, ko se kaj zgodi. Sposobnost za posedovanje orožja bi morali večkrat preverjati, tako kot preverjajo vozniki izpit, ne bi pa bilo slabo, če bi poostrihli kontrolo nad tem, kdo vse ga ima v lasti.«

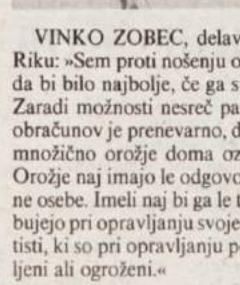
LADISLAV ARH, kmet iz Kobil pri Leskovcu: »Vsakomur ni dati v roke orožja. Če nekdo zaprosi zanj, je prav, da ga dobi, seveda, če je umiren, bi rekel, zanesljiv. Ne more pa biti tako, da bi lahko imel orožje pri sebi vsakdo, kot na primer cigarete. Predvsem pa bi morali paziti, da ga ne bi imeli pri sebi nevarni ljudje. Če je nekdo prišel do njega med vojno, ga ne bi smel obdržati. Za iskanje skritega orožja je zadolžena policija, toda le kako naj vse preišče.«

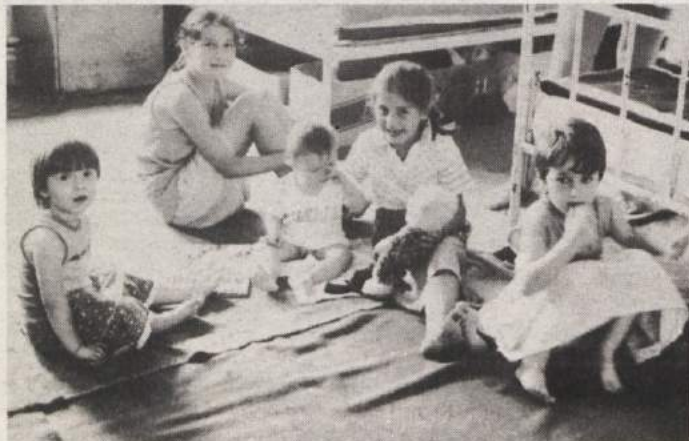
FRANC TRAVNIKAR, varnostnik iz Pišec: »Prav vsak res ne bi smel nositi orožja. Dovoljenje zanj najbrž ne bi smel dobiti nekdo, ki se hitro razburi, ki je že storil hujše prekrške in podobni ljudje. Precej orožja je verjetno ostalo pri ljudeh iz zadnje vojne. Kdor je imel priložnost in mu je do tega, si ga je nabavil in skril. Nikakršne potrebe ni, da bi ljudje imeli orožje doma, nevarno je zaradi njih samih, predvsem pa zaradi otrok, saj lahko hitro pride do nesreče.«

MARJAN VLAŠIČ, podjetnik računalniške tehnologije iz Kočevja: »Orožje po eni strani človeka ščiti, po drugi pa je tudi zelo nevarno. Nekateri ljudje ga potrebujejo in mislim, da bi ga morali dobiti vsi, ki bi za to navedli dovolj tehten razlog. Vendar pa bi morale določene službe pred izdajo dovoljenja preveriti človekove psihološke in sociološke sposobnosti za nošenje orožja. Prav tako pa bi morali poskrbeti za primerno shranjevanje orožja za čas, ko ga ne potrebujejo.«

VINKO ZOBEC, delavec v ribniškem Riku: »Sem proti nošenju orožja in mislim, da bi bilo najbolje, če ga sploh ne bi bilo. Zaradi možnosti nesreč pa tudi spontanih obračunov je prenevarno, da bi ljudje imeli množično orožje doma oziroma pri sebi. Orožje naj imajo le odgovorne in preverjene osebe. Imeli naj bi ga le tisti, ki ga potrebujejo pri opravljanju svojega poklica in pa tisti, ki so pri opravljanju poklica izpostavljeni ali ogroženi.«

JE TO OTROŠTVO? — Reka beguncev kot da nima konca. Po napovedih lahko pričakujemo pravi begunski val šele jeseni. Doslej je domov v Bosni že zapustilo blizu 2 milijona beguncev, 600.000 pa jih še čaka na odhod. V črnomaljski vojašnici, edinem zbirnem centru za begunce na Dolenjskem in v Beli krajini so ta čas že podrlj sotre, saj so se begunci iz Hrvaške že vrnili na svoje domove. V stavbi vojašnice sedaj biva skoraj 700 beguncev, med katerimi je kar 329 otrok. Ko se človek sprejema po pustih hodnikih vojašnice in velikih sobah z železnimi posteljami ter gleda te nemočne otroke, v katerih očeh sta hkrati veselje in žalost, mu je, da bi preklel vse tiste, ki nimajo toliko srca, da bi pustili otroštvo otrokom. Toda nekdo se bodo ti otroci morali vrniti na zemljo svojih staršev. Pozabili bodo na strah, zaklonišča in zvok siren, pozabili bodo, da so ostali brez pravega otroštva, toda zločincev in njihovih dejanj se bodo zagotovo za vedno spominjali. (Foto: J. Pavlin)

REZULTATI ŽREBANJA KNOR NA MALDIVIH NAGRADNE IGRE

- Potovanja na Maldive za dve osebi (5x)**
- Lučija DRAŽIČ, Ankaran
  - Tomaž in Metka CVAR, Prebold
  - Martjan MAGJANA, Portorot
  - Jozica PIHNA T., Ravenna na Korotškem
  - Sonja RAVNIK, Jesenice
- Komplet posode (TAC 20x)**
- Bejant CVAR, Ivančna Gorica
  - Joža VERČKO, Ljubljana
  - Ogja MARINKO, Notranje Gorice
  - Tatjana SEBE, Hoče
  - Nives BADALIC, Stranjer
  - Damir SKRABANJA, Sava
  - Maja PEČARIC, Trzinje
  - Sonja LAVRENCIČ, Kranj
  - Ana ČUK, Prevalje
  - Milica SEVER, Kapa
  - Patra TRNOVEC, Ljubljana
  - Martina ŽURIC, Dravograd
  - Klavdija MEDEN, Begunje pri Cerencih
  - Meta PENŠEK, Ljubljana
  - Marija DEPOLI, Brezovica
  - Neč TAVČIČ, Kapa
  - Vesna MARKOVIČ, Dobrovo
  - Blanka TEŽIČ, Ljubljana
  - Jasika BOSTAR, Trzinje
  - Tajana VRH, Vaška Lačča
- Varnostnošče (20x)**
- Natalija PLANIK, Lude
  - Valejka BIRSA, Branik
  - Daja PUST, Sevnica
  - Barbara OSREJAK, Ljubljana
  - Ada GORICANEČ, Piran
- 1000 nagradencev, katerih imena zaradi pomanjkanja prostora ne moremo objaviti, bo po pošti prejela majica KNOR.

Ljubljansko pismo

Nekoč odločala dvojna leta, zdaj marke

Dokup študijskih in vojaških let

LJUBLJANA - Odkar je Slovenija samostojna in suverena država, se razmere spreminjajo po tekočem traku in čez noč. Med takšne velike "preobrate", ki jih Slovenci in drugi državljani mlade slovenske države že občutimo na svoji koži, sodijo tudi spremembe na področju pokojninskega zavarovanja. Slovenski parlament je namreč letos spomladi, kot vemo, sprejel nov zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, po katerem bodo zaposleni v Sloveniji poslej morali delati dlje, hkrati pa tudi težje kot doslej prišli do pokojnine. O tem, koliko dlje, smo tu že pisali. In zakaj težje?

Odšlej bodo v predčasnem pokojju lahko odhajali samo delavci s statusom invalida in nekateri brezposelni - seveda pa bodo potem tudi njihove pokojnine znatno manjše. V Sloveniji je že več kot 100 tisoč brezposelnih, zato bi ob kroničnem pomanjkanju delovnih mest na prvi pogled razmere lahko ublažili tako, da bi omilili pogoje za upokojitve delavcev. Vendar pa je po drugi strani v Sloveniji že okoli 450 tisoč upokojenec. Glede na to, da je v Sloveniji zaposlenih že manj kot 700 tisoč delavcev, mora tako rekoč vsak

zaposleni s svojim delom zagotavljati prejemke enemu upokojencu ali brezposelnemu. Pri tem pa je treba upoštevati še eno "specifično okoliščino", ki velja v Sloveniji. Prejšnji sistem pokojninskega zavarovanja namreč ni poznal klasičnih skladov pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Tovrstni skladi so v Sloveniji prazni; polnijo se mesečno s tekočimi prilivi prispevkov zaposlenih, po izplačilu pokojnin in nadomestil brezposelnim pa so ti skladi spet prazni.

Novi zakon je ukini predčasne upokojitve, delavcem pa omogoča, da si sami dokupijo delovno dobo za čas, ki so ga prebili na študiju, pri vojakih ali kot brezposelni. Za odkup enega leta delovne dobe mora zavarovavec plačati okrog 1.400 DEM, delovno dobo pa lahko dokupuje tudi po mesecih. Tako lahko tisti delavci, ki imajo prihranke in so pripravljani dokupiti delovno dobo, le odidejo v predčasn pokoj - vendar pa to v novem sistemu ni več "zastonj" - tako kakor v socializmu.

Prav tako novi zakon predvideva, da se lahko sami pokojninsko zavarujejo tisti delavci, ki niso v rednem delovnem razmerju, pa, denimo, študirajo za doktorat ali so brezposelni, ali pa doma skrbijo za otroke in podobno. Vendar pa morajo ti delavci redno mesečno plačevati prispevke v pokojninski sklad.

Po novi zakonodaji lahko delavcem, ki so postali "tehnoški višek delovne sile", dokupujejo delovno dobo tudi podjetja, vendar pa na ta način dokupljeno leto stane znatno več - 4 do 6 tisoč mark.

VINKO BLATNIK

JUTRI DOLENJSKO TRAKTORSKO PRVENSTVO

DOB PRI MIRNI — V sklopu priprav na državno prvenstvo v traktorskem oranju, ki bo letos septembra na njivah Srednje kmetijske šole Grm in KZ Krka Novo mesto, bo jutri, 14. avgusta, ob 14. uri dolejsko prvenstvo na posestvu KPD Dob, na parceli na Volčjih njivah. Vabljeni, traktoristi ožje Dolenjske in Bele krajine!

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V avgustu je tržnica najbolj bogato založena z raznovrstnim sadjem. Splača se sprehoditi med stojnicami in tako na račun cenejšega nakupa tudi zaslužiti kak tolar. Najbolj pestra je ponudba breskev. Prodajalci jih ponujajo po 50 do 90 tolarjev. Tudi hrušk je velika izbira in so po 60 do 80 tolarjev. Ostale cene: paprika 160, paradižnik 50, jajca 10, kumare za vlaganje 70, koren in koleraba 70, solata 100, slivovka 300, kis 100, med 300, rdeča pesa 60, zelje 50, cvetača 100, krompir desre 40, stročji fižol 100, svež oluščeni fižol 200, česen 200, lubenice 50 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so minuli ponedeljek ponujali: breskve po 65, paradižnik 65, grozdje 128, limone 132, pomaranče 95, sveže zelje 49, krompir 35, čebula po 66 in česen 360 tolarjev. Pri Deladinju pa je bilo takole: limone 80, grozdje 150, malancani 100, paradižnik 60, paprika 140, lubenice 50, krompir 40, česen 300, čebula 80, breskve 80 in nektarine 150 tolarjev.

AGROAVTO KRANJ

Kmetovalci pozor! Še vedno vam nudimo kredit za vse traktorje Univerzal, Zetor, Deutz, Tomo Vinkovič 826 (26 KM) ter 821 in 523, malo rabljen, Same do pet let. Informacije pri Agroavto Kranj, Gorenjsavska 17 ali na + (064) 221-192 od 8. — 16. ure, ob sobotah od 8. — 12. ure.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejmi so prodajalci pripeljali 169 do treh mesecev starih in 67 starejših prašičev. Prvih so prodali 92 po 300, drugih pa 37 po 200 do 210 tolarjev za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Novost: avgustovska rez

Sadjar, ki bo hotel shajati brez uporabe hormonskih regulatorjev rasti in si želel za svoje sadje pridobiti tržno znamko SIPS (slovensko integralno pridelano sadje) s simbolično siničko, bo moral imeti več posluha za drugačne načine pridelovanja in drugačne agrotehnične ukrepe. Mednje prištevamo tudi t.i. avgustovsko rez jablane, ki jo po 12 letih preizkušanja priporoča dr. Herman Link iz Bavendorfa. Objavljamo izveček iz njegovega članka, objavljenega v reviji Obst und Garten.

Da ne bo že takoj na začetku nesporazuma. Avgustovska rez ni običajna poletna rez, s katero sadjar razreže krono in jo razbremeni predvsem nekoristnih vodenih poganjkov. Avgustovska rez je mnogo bolj korenit poseg, ki delno nadomesti zimsko rez in s katero je mogoče bolj učinkovito uravnati izmenično rodnost, zavreti prekomerno rast in doseči večjo kakovost pridelka. Lahko bi dejali, da je to generalno popravljanje, korektura drevesa, pri kateri je treba žrtvovati tudi del pridelka, saj moramo obrezati tudi veje, ki nosijo plodove, to pa za sadjarja ni tako majhna žrtev. Toda bolj kot na trenutno korist je treba misli na prihodnost.

Dr. Link priporoča kot najpomembnejše korake pri avgustovski rezi odstranitev najmočnejših, večinoma navpičnih vej do nosilne veje. Brezpozojno je treba odstraniti tudi previsoke rastoče dele, da ne bo trpela tvorba cvetov v spodnjem delu krošnje. Bistvena je strokovna ugotovitev, da so za obvladovanje rasti potrebni šibki in močni popki, pa naj gre za listne ali cvetne.

Z avgustovsko rezjo je mogoče bolj preceniti, kakšni so donosi med rastjo in rodnostjo na vsaki posamični jablani. Avtor jo vsekakor priporoča, pa četudi nastopi nekaj težav pri prehodu od običajne zimске na delno zimsko in avgustovsko rez. Leto predstavite je zavoljo tega tudi leto preizkušnje za sadjarja, ki se je oprijel novosti in ki skuša pridelati zdravo sadje brez uporabe rastnih regulatorjev.

Inž. M. L.

Negotovost v kmetijski zadrugi

V KZ Krka še vedno kakih 30 ljudi preveč — Negotovost največja v lastni proizvodnji — Le 80 ha svojih njiv — Za 5 oz. 10-letni rok vračila zemljišč

NOVO MESTO — V zadnjih dveh letih so v KZ Krka Novo mesto zmanjšali število zaposlenih za 77, od 494 na sedanjih 417. Še vedno pa se otepajo s pre-zaposlenostjo in bi morali število zaposlenih zmanjšati še za kakih 7 odst. Vodstvo zadruge upa, da jim bo tudi to sčasoma uspelo, a seveda ob zagotavljanju primerne ravni socialne varnosti teh ljudi.

Kljub temu pa je bojazen zaposlenih v zadrugi vse večja, kar še posebej velja za okoli 50 zaposlenih v lastni kmetijski proizvodnji, kjer vlada huda negotovost. Delavci v lastni kmetijski proizvodnji in zadruga v celoti želijo čim prej

Vsa ostala zemljišča, na katerih sedaj poteka dejavnost lastne kmetijske proizvodnje, pa so tako imenovano splošno ljudsko premoženje in uporabi zadruge. V zadrugi pa še sedaj ne vejo, koliko od teh zemljišč bo predmet vračanja po zakonu o denacionalizaciji, ker lastniški upravičenci lahko postavijo svoje zahteve do junija prihodnjega leta.

V zadrugi seveda želijo, da bi komisija za tista zemljišča, ki so v sklopu strnjjenih kompleksov, ki jih obdeluje zadruga, upoštevala 5 oziroma 10-letni rok za izročitev, da bi v tem času lahko prilagodili svoje gospodarjenje zmanjšanim površinam. Za zadrugo je pri tem pomembnih okoli 600 ha zemljišč, od tega je okoli 90 ha trajnih nasadov (za to kategorijo lahko velja 10-letni rok za izročitev), ostalo pa so njive (5-letni rok). Poleg tega bodo z vračanjem do-

sedanji kompleksi razbiti, zato v zadrugi želijo, da bi v tem času z upravičenci pripravili komasacije, tako da bi zemljišča SLP ostala še naprej združena, prav tako pa tudi zemljišča upravičencev. Kar se kmetijske proizvodnje tiče, pa naj bo to zadruga ali kmečka, bi bilo to edino smotno.

A. B.

Največ za semena, nič za ovce

V Črnomlju porabili manj kot pol denarja za intervencije v kmetijstvu

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini naj bi letos za intervencije v kmetijstvu namenili 8,4 milijona tolarjev. V prvem polletju so za te namene porabili le dobrih 40 odst. te vsote. Razumljivo je, da bodo za nekatere namene, kot je za subvencioniranje nakupa semenske pšenice, sadij sadja in regresiranje nakupa plemenskih ovc, za kar so doslej porabili le nekaj odstotkov predvidenega denarja, za ovce pa celo čisto nič, več denarja namenili v drugem polletju.

Manj kot četrtino za letos predvidenega denarja so namenili tudi za intervencije ob prizuvi plemenskih žrebič, zavarovalnino krav, svetovalno službo in za regres za semenski krompir. Čeprav so predvidevali, da ga bodo regresirali 36.000 kg, pa so ga le 8.460 kg.

Več kot polovico za letos predvidenega denarja za intervencije v kmetijstvu so v črnomaljski občini namenili za regresiranje sadij jagod, trsnih cepljenk, semen TDM, semensko koruzo — kar je zaradi sasenja v spomladanskem času seveda razumljivo — pa tudi za delo društva in aktivov in subvencioniranje prevoza pitne vode. Zanimivo je, da so za trsne cepljenje in seme celo za tretjino in več preseglj letni plan porabe denarja.

• **Na občinskem izvršnem svetu, kjer so obravnavali polletno poročilo o uresničevanju finančnih intervencij v kmetijstvu, so opozorili, da je nastopila velika suša, v občini pa nimajo natančno pripravljenih pravil, kdo je upravičen do subvencij pri prevozu pitne vode. Določila naj bi pripravila kmetijska služba, izvršni svet pa je priporočil, naj ne bi bilo toliko pomembno, ali ima prosilec status kmeta ali ne.**

Ko žarko sonce pobija vse tisto, kar je ustvarilo...

Katastrofalna suša je najbolj prizadela Pomurje — Kaj kmetom priporoča kmetijsko svetovalna služba

Pri srcu stiska kmeta, ko gleda svoja polja, na katerih mu suša neusmiljeno odjedda vsakdanji kruh. Razžarjena poletna vročina in žarko sonce pobijata vse tisto, kar sta doslej ustvarila. Koruza, ki je nehala rasti že v fazi metličenja, ne bo dala želenega pridelka. Travinje je suho že mesec dni, sladkorna pesa životari ž nekaj lističi, vse drugo je od suše že umrlo...

Tako opisuje v Vestniku posledice hude suše v Pomurju inž. Jože Puhan iz kmetijske svetovalne službe. Naše pokrajine suša k sreči še ni tako prizadela, se pa njene posledice že kažejo. Kaj lahko naredi dober gospodar ob katastrofi? Naj le žalostno gleda, kako suša iz dneva v dan zmanjšuje pridelke zanj in za njegovo živino? Nikakor ne, odgovarja inž. Puhan in poudarja, da je ob takih razmerah potrebno agrotehnične ukrepe opraviti še bolj strokovno.

Zanimiv je primer s silažno koruzo. Četudi je njeno listje uvelo ali celo napol suho, ima silažna masa — kot je pokazala laboratorijska analiza — še vedno preveč vlage za dobro silažo. Potrebni so običajni dodatki in sleden strokovni postopek pri siliranju, da ne bo uničeno še to, kar je suša pustila. Pomembna je tudi temperatura zraka ob siliranju. Prevelika vročina spodbuja razvoj škodljivih maslenokislinskih bakterij, ki silažo kvarijo in delajo smrdljivo. Da bi to pre-

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Kletarjeva opravila v tem času

Rane sorte grozdja bomo začeli trgati približno čez mesec in pol. To pomeni, da imamo časa za nabavo kvasovk le dober mesec. Uveljavljeno je mnenje, da za "rdeče" mošte ni potrebno dodajati kvasovk, ker vrenje na tropinah hitreje steče. Toda ni tako! Tudi za rdeče sorte moramo pripraviti kvasni nastavek iz odbranih kupljenih kvasovk. Oidij, ki se je letos tako razširil, bo pospešil gnitje grozdja. Na gnilem grozdju je veliko "divjih" kvasovk, ki niso sposobne kakovostno prevreti mošta. Poleg teh nevarnih kvasovk je na ranjenem grozdju veliko očetnih bakterij, ki so konkurenti kvasovkam, kar pomeni, da je začetek pa tudi zaključek alkoholnega vrenja v nevarnosti. Lahko si pomagamo in vodimo (dirigiramo) spremembo sladkorja v alkohol, da bo vino čim boljše. V strokovnih knjigah že 20 let zasledimo strokovni izraz dirigirano vrenje. Žal se ta praksa ni dovolj uveljavila v naših zidanicah in to je glavni vzrok za mnoga ponesrečena vina. Glavni prigovori tem vinom so:

- ostanek nepovrtega sladkorja ali po "domače" - sladko vino,
- mlečni cik,
- očetni cik.

Skoraj praviloma so vina s preostankom nepovrtega sladkorja tudi cikljena. Poleg okvarjene vinske posode so to glavne kletarske nesreče v posavskem rajonu. Da se priprava kvasnega nastavka pri nas ni dovolj uveljavila, je razlog v nepoznavanju problema in tradicije. Večkrat je že bilo zapisano in povedano, da se je z uporabo raznih škropiv v naših vinogradih marsikaj spremen-

nilo. Velika in nevidna sprememba je mikrosvet na grozdju, ki ga predstavljajo kvasovke in bakterije. Nič več ni "naravnih" (avtotonih) kvasovk, ki bi bile dovolj vitalne. S premočnimi strupi jih pridno in prepogosto uničujemo, da so večinoma poškodovane, nesposobne za delo.

Tradicija je v naši stroki zelo cenjena, ko tehtamo kakovost vinogradniškega okoliša ali vinsko sorto, vinarsko družino itd. Toda tradicija je lahko tudi cokla napredka, če se trmasto držimo pridobljenih navad v kletarjenju in ne sledimo resničnim spremembam. Kar sramežljivo nekateri skrivajo, da uporabljajo kvasovke. Večkrat pomislim, kako velik korak naprej bi naredili vinogradniki, ko bi vsi brez izjeme obvladali pripravo kvasnega nastavka in vodeno alkoholno fermentacijo. To bi pomenilo letno v posavskem vinorodnem rajonu približno 2 milijona DEM več dohodka.

Toda kako ljudi prepričati, da bi sprejeli to dodatno opravilo pri pripravah na trgatve? Kvasni nastavek se razvija kar en teden. Teden pred trgatvijo moramo kvasnice že imeti! Toda ali se bodo trgovci pravočasno spomnili, da bi svoje potrebe najavili uvoznikom. Prepozno dodajanje kvasovk ponavadi ne pomaga. To je skoraj tako kot škropljenje proti peronospori, ko je trta že vsa okužena. Zato bo marsikateri vinogradnik razočaran, ko bo hotel pravočasno pripraviti kvasni nastavek, kvasovk sveže izdelave pa še ne bo v trgovinah. V Sloveniji ni proizvodnje suhih kvasovk, zato jih je potrebno uvoziti. Na razpolago so kvasnice v tekočem stanju pri Biotehniški fakulteti v Ljubljani, kjer pa ponavadi pozabijo na trgatve zgodnjih sort. Upam, da letos ne bodo.

(Nadaljevanje prihodnjič!)
mag. JULIJ NEMANIČ

prečili, je potrebno silirati ob času, ko temperatura ne presega 28° C, silažo pa je treba skrbno zrezati in stlačiti.

Kot nadomestilo za manjkajočo krmo kmetijsko svetovalna služba priporoča predvsem listnato krmino ogrščico, ki je primerna krma za vse živali tja do pozne jeseni. Prav tako priporoča mnogocvetno ljulko, ki da že po 6 tednih dober ovtok. Seveda je v vsakem primeru treba počakati na prvi dež.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Krompir naš vsakdanji

Pri nas in po svetu je krompir eno izmed najpomembnejših osnovnih živil in strokovnjaki so razvili celo vrsto sort z različnimi lastnostmi. Krompir ima precej razgibano zgodovino. Iz Novega sveta so ga zanesli v Evropo konec 16. stol., vendar je preteklo 200 let, da se je pri nas resnično udomajil. Od prvotnih različnih sort krompirja jih danes pridelujejo in pošiljajo na trg le nekaj deset, seveda pa nastajajo vedno nove sorte.

Krompir je zadelbej podzemeljski poganjek ali gomolj, v katerem je nakopičena energija v obliki škroba. Pri temperaturi okoli ledišča se škrob spremeni v sladkor in krompir se črno obarva. Najboljša temperatura za skladiščenje je od 4 do 8 stopinj C. Na svetlobi pozeleni in vsebuje zdravju škodljiv solanin. Skladiščen rad gnije, če je shranjen v bližini čebule.

Pri kuhanju deluje škrob kod vezivo ali zgoščevalo, nasprotno pa pri cvrenju preprečuje, da bi postal v notranjosti hrustlav. Zato narezan krompir najprej položimo v hladno vodo in pred cvrenjem temeljito osušimo. Za kuho razliku-

jemo tri vrste krompirja. Čvrste sorte, ki vsebujejo veliko vlage, imajo malo škroba in tanko lupino, ker pri kuhanju ohranijo čvrsto strukturo, so primerne za solate in pečenje. Srednje čvrste sorte so primerne za priloge k omakam. Gomolji mokastega krompirja pa vsebujejo veliko škroba, zato iz njih pripravljamo pireje, juhe, enolončnice, cmoke in za pečenje v alufoliji.

Lastnosti pri kuhanju so odvisne od časa zorenja, saj se z zorenjem in skladiščenjem večja vsebnost škroba. Od junija dalje je na voljo zgodnji ali mladi krompir. Najboljši je v oblikih s surovim maslom in raznimi zelišči, kot sta meta in peteršilj. Za ozimnico pa hranimo srednje in pozne sorte. Krompir je primeren za zdravo in dietno prehrano. Ne vsebuje maščob in holesterola. V 100 g živila je 332 KJ ali 79 Kcal, 2 g proteinov, 18 g ogljikovih hidratov in 6 mg natrija. Različni narodi imajo svoje priljubljene krompirjeve jedi. In še nasvet: krompirja nikoli ne mešamo v mešaniku, ker se pri tem izloči škrob in pire postane lepljiv.

Z raco hytop do večjega dohodka?

Predlog za rejce

Odkar je pred dobrimi tremi desetletji propadel poskus farmske reje rac na Dolskem pri Ljubljani, se ni nihče več ukvarjal s to kmetijsko panogo, ki je zavoljo tega zelo ostala za razvojem v svetu. Dolska farma je propadla, ker je bila osnovana na zmotni domnevi, da bo dovolj povpraševanja po račjih jajcih, kar pa se ni zgodilo. Račja jajca enostavno ne držijo tekme s cenejšimi kokošjimi.

Vendar pa se race izplača rediti tudi na večjih farmah zaradi mesa, ki postaja v svetu zelo priljubljeno. Zlasti še, odkar so vzredili križance, ki imajo manj zamaščeno meso in s tem bolj zdravo meso. Kot poroča dr. Franc Ločniškar, naš znani žvirovski strokovnjak, se v Evropi zadnji dve leti uveljavljata predvsem dve različni vrsti rac — pekinška in muškata raca, ki imata vsaka svoje odlike in svoje častilce. Da bi združili dobre lastnosti obeh, so ju medsebojno križali in dobili t.i. mularde. Kot posebno uspešen križanec se je izkazal francoski hytop bastard, ki ima nemastno rdeče meso, porabi le 2,8 kg močne krme za kilogram prirasta in je primeren za klanje in prodajo na trgu že v 10. tednu starosti, ko doseže težo 3,6 kg.

Ob nekaterih velikih kmetijskih presežkih, ki v Sloveniji ne najdejo dovolj velikega tržišča, lahko pričakujemo, da bodo rejci iskali nove možnosti. Race so ena od njih, kdor želi o njih zvedeti kaj več, to lahko prebral v Ločniškarjevi knjigi Reja rac in gosi, ki jo bo Kmečki glas izdal v kratkem.

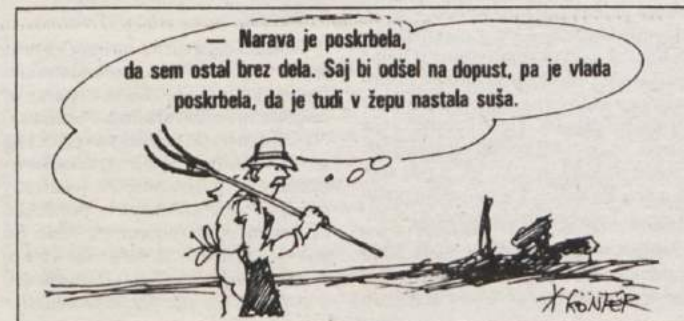
-n

SUŠA ŠKODI PREDVSEM TRAVINJU

NOVO MESTO — Dolgotrajna suša je v novomeški občini povzročila škodo predvsem na travinju. Pšenica ni utrpela škode zaradi suše, druge kulture pa za sedaj tudi še ne. Če bo naprej dovolj padavin, posledice suše pri nas ne bodo hude, prizadeto pa je, kot rečeno, predvsem travinje.

SAD ŠT. 7—8

KRŠKO — Izšla je poletna dvojna številka revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, v kateri piše urednik inž. Peter Jankovič o pridelovanju jagodovih in sadnih sadij v Italiji, inž. Marko Babnik o gojenju in rezi breskev, R. Vidrih, M. Simčič in J. Hribar o predelavi in konzerviranju oliv ter inž. Špela Tič o rodnosti oljk. V reviji je objavljen tudi članek o avgustovski rezi, preveden iz strokovnega glasila Obst und Garten.

Šentjernej »glavno mesto« občine

KS Šentjernej, poleg mestnih največja v sedanji občini Novo mesto, izpolnjuje vse pogoje za samostojno občino — Omogočiti širjenje in razvoj Šentjernej

ŠENTJERNEJ — Šentjernejska krajevna skupnost izpolnjuje vse pogoje za bodočo občino, tako po številu prebivalcev, v Šentjerneju pa imajo šolo, zdravstveni dom, lekarno, policijsko postajo, bencinsko črpalko, banko, pošto in še kaj bi se našlo. Še najtežje bo s prostori za novo občino. Če ne bo šlo drugače, računajo, da bi jih lahko kupili od šentjernejske Iskre.

Po številu prebivalcev je KS Šentjernej poleg mestnih največja KS v sedanji novomeški občini, saj jih v 49 naseljih in zaselkih živi okoli 5.500. »Glavno mesto«, Šentjernej torej, pa jih šteje kakih 1.800. V KS je okoli 1.300 delovnih mest, največ, 700, v Hipotu, močna je trgovina, zaposlenih pa je več kot 2.000 krajanov, ki se vozijo na delo še v Novo mesto. Vodstvo krajevne skupnosti si zato prizadeva, da bi čimprej prišli do urejene obrtno-industrijske cone, kajti zanimanje za obrtne, proizvodne in uslužnostne obrate je kar veliko. Vendar se stvari zatikajo in zapletajo, ker je Šentjernej pri svojem širjenju nasploh močno omejen z zakonom o kmetijskih

zemljiščih. Zato že kakih 8 let v Šentjerneju ni nobene urejene gradbene parcele. Po drugi strani se zato širijo vasi, kjer je še moč graditi. S tem pa se kvari struktura in kazi podoba vasi, pa še do pogostih preprirov prihaja, ker so na enem kmečkem dvorišču, ki ima pač svojo funkcijo, zrasle tudi po tri nove hiše.

»Če ne bomo ljudem zagotovili urejenega prostora za bivanje in delo, bodo šli drugam in kraj bo začel hirati. Vedeti je treba, da gre pri tem v prvi vrsti za podjetne in delovne domačine, ki želijo ostati v Šentjerneju in bi za napredek kraja, krajevne skupnosti oziroma bo-

doče občine lahko veliko naredili,« pravijo v vodstvu KS.

Za ureditev obrtno-industrijske cone se kaže možnost, jasno pa je, da krajevna skupnost sama ne bo zmogla komunalne ureditve te cone, saj celoleten proračun KS ne bi zadostoval niti za ureditev kanalizacije. V izdelavi pa je tudi ureditveni načrt Kobila, v sklopu katerega bo tudi nekaj parcel za gradnjo stanovanjskih hiš. »Res je naša krajevna skupnost izrazito kmetijsko območje, ravninsko in z dobro zemljo. Kmetijstvo je zelo pomembna gospodarska panoga, vendar ljudje ne morejo in nikoli ne bodo mogli živeti samo od kmetijstva, zato je treba gledati tudi na razvoj drugih panog. Brez tega bodo ti kraji začeli nazadovati,« so prepričani v vodstvu KS Šentjernej.

A. B.

»LEPŠEGA KRAJA NEJ« — Tako poje pesem, ki povzdiguje Šentjernej. Kljub temu pa sedanje vodstvo krajevne skupnosti, ki bo gotovo tudi bodoča občina, opozarja, da kraj ne sme zastati v razvoju, kajti samo od lepote se ne da živeti. (Foto: A. B.)

NA JAVOROVICI LETOS TELEFON

JAVOROVICA — Javorovica, najvišje ležeča vas v novomeški občini, je ena najmanj razvitih, če ne prav najbolj nerazvita v KS Šentjernej. To je edina vas v tej KS, ki nima ne asfalta ne telefona. V načrtu je, da bi telefon na Javorovico dobili še letos, medtem ko bo morala na asfalt ta gorjanska vasica še nekaj časa počakati.

CESTE IN PLOČNIKI

ŠENTJERNEJ — V okviru vzdrževanja in popravila cest v KS Šentjernej so letos preplastili okoli 20.000 kvadratnih metrov asfalta na cestah v Grobljah, Volčkova vas — Vrbovec, Šmalčja vas, staro semjišče v Šentjerneju. Prav sedaj poteka rekonstrukcija in asfaltiranje ceste Maharovec — Draga, v teku pa so tudi dela pri ureditvi pločnika med Dol. Brezovico in Šmarjem ter pločnika v Dol. Maharovcu.

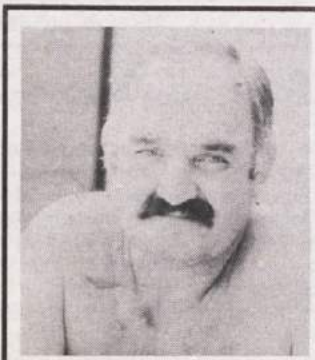

PRODAJNA RAZSTAVA

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Do konca avgusta bo v avli hotela Šmarješke Toplice prodajna razstava slikarskih del Srečka Kumra. Vabljeni!

VESELICA V GABRJU

GABRJE — Gasilsko društvo Gabrje bo organiziralo to soboto veliko vrtno veselico z res bogatimi srečelovom. Ker obiskovalci takih prireditev običajno radi zaplešejo, so gabski gasilci povabili na sobotno veliko vrtno veselico tudi ansambel Spomin.

Niko Reba

Pripravljen sem vedno na vse

Niko Reba že 12 let kopališki mojster

DOLENJSKE TOPLICE — Pasje vroči dnevi so te dni zvalili na kopaljšča številne kopalce. Tudi v Dolenjskih Toplicah imajo letos zelo velik obisk. V takšni gneči pa je še pomembnejše, da nekdo stalno bdi nad varnostjo kopalcev.

Na bazenu v Dolenjskih Toplicah je Niko Reba že dvanajst let zaposlen kot kopaljški mojster. V poletni sezoni, ko je bazen odprt, se njegov delavnik prične ob pol šestih zjutraj in traja do osme ure zvečer. Vsak dan zmeri količino klora v vodi, pospravi za kopalci in kot reševalec opazuje dogajanje v bazenu ter okoli njega. Pred dnevi je še prvi čas iz vode potegnil fantička.

»Ljudje se iščejo le po površini, ne pogledajo pa v vodo, in to je lahko usodno,« razlaga Niko Reba. Sicer pa pravi, da je takšnih primerov sedaj manj kot pred leti, ko je bil bazen globlji. Na žalost pa Niko opaža, da je kopaljška kultura še zelo nizka. Ljudje se še vedno ne zavedajo, da mora najprej vsakdo sam poskrbeti za čistočo vode.

Niko ima to delo rad, čeprav je zelo odgovorno. »Večkrat moraš biti pripravljen na vse, tudi injekcijo proti čebeljemu piku sem že dajal, pred kratkim pa sem reševal sladkornega bolnika, ki je dobil napad.«

J. D.

Priznanje starejši generaciji

S srečanja upokojencev v Dolenjskih Toplicah

DOLENJSKE TOPLICE — Občinska zveza društev upokojencev Novo mesto je pridelala 8. avgusta na jasi v Dolenjskih Toplicah tradicionalno srečanje upokojencev, ki se ga je udeležilo nad 2.700 članov in drugih gostov. Udeležence srečanja in goste je pozdravil Adolf Šuštar, predsednik občinske zveze, in se zahvalil vsem, ki so prispevali darila za srečelov.

V kulturnem programu je združeno nastopilo 64 pevcev in pevki iz DU Novo mesto in Šentjernej ter instrumentalna skupina osnovne šole Škočjan. V zabavnem popoldanskem delu so nastopili pevci DU Žužemberk in več drugih zabavnih skupin in posameznikov.

Slavnostni govornik je bil Boštjan Kovačič, predsednik IS Novo mesto, ki se je v pozdravnem delu zahvalil vsej starejši generaciji za vse veliko ustvarjalno delo po drugi svetovni vojni pri obnovi in graditvi požgane in porušene domovine, kar je za sedanjo in bodočo generacijo solidna podlaga razvoja v samostojni, novi Republiki Sloveniji. Predsednik je povedal, da je v občini okrog 10.000 upokojencev in da je v deset DU včlanjeno nad 6.000 upokojencev. Vsa društvena dejavnost je bila in je tudi zdaj zelo pomembna ne samo za upokojence, temveč tudi za celotno družbo. Predsednik je prisotne seznanil z gospodarskimi rezultati občine v prvem polletju, zlasti z izvozom, ki je v novomeško občino dokaj spodbuden.

Stane Hvale, predsednik Zveze društev upokojencev Slovenije, je v pozdravnem nagovoru poudaril aktivnosti, ki so potekale v preteklem letu pri oblikovanju nove zakonodaje na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zdravstvenega varstva in stanovanjskih razmerij. Vrsta pobud, predlogov, zahtevkov, ki so jih podali upokojenci, je naletela na ustrezen odmev v skupščinskih prostorih, z osnovnim ciljem in zahtevo, da se v novi zakonodaji ohranijo in zagotovijo osnovne pravice upokojencev.

R. HRVATIN

VOĐNJAK — Z vođnjakom na Glavnem trgu Novo mesto res nima sreče. Res je Ketteju navdihnil eno njegovih najlepših pesmi, potem je šlo pa samo navzdol. Staro »branonsto kotanje« je v začetku stoletja mesto prodalo nekemu avstrijskemu profesorju novomeške gimnazije, ki je vođnjak odpeljal v svoje rojstno mesto, med prvo vojno pa so ga pretopili za obane. Sedanji kamniti je tudi že ves reven in razmaknjen. Poleg tega je pozimi »zaplankan«, poleti, v največji vročini, pa brez vode, suh kot novomeški klošarji, ki posedajo ob njem. Tako se še tih vetrč z vođoj več ne poigrava.

HRUP — Novomeški Glavni trg je čez dan izredno hrupen, zlasti sedaj, ko gosti promet spet poteka v obe smeri. Potem pa se najdejo še kakšni »leteči« oglaševalci. Tako so pred dnevi iz zvočnikov na avtomobilu mesto s hrupom preplavili prireditelji konjeniške prireditve v preskakovanju ovir. Poznavalci so to bučno oglaševanje komentirali takole: Če bi pol toliko hrupa zganjali med tekmo, bi konji zbežljali. Ljudje pa prenesejo veliko več.

ANGLEŠČINA — Slovenska neodvisnost in samostojnost zelo blagodejno vpliva tudi na številne trgovce, kramarje, preprodajalce, pušenskarje in druge podjetnike. V vsakem zatohlem kevdru je po izbruhu samostojnosti vzniknil kakšen lokal, trgovina, biro. Značilna zanje so zvečena imena, največkrat kaj takega, kar spominja na angleščino ali na kaj baskovsko svetniškega. Nekdanja vsem razumljiva papirnica je postala paper shop, krmčo pri sv. Janezu Nepomuku je zamenjal San Sebastian, avtomobilsko svečko boste dobili v Motoroil. Folk je full popenil. Človek bi se kar zafiksiral ali pa se zavlekel v kakšno cool church in zmolil ena dva štikla za ta ubogi slovenski language.

Ena gospa je rekla, da je nova slovenska vojska ena bolna stvar. V novomeškem zdravstvenem domu je vsak dan polno mladih fantov v vojaških uniformah.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Od 21. do 27. julija so v novomeški porodnišnici rodile: Vesna Gatarič iz Mahičnega — Barbaro, Mateja Skobe iz Žužemberka — Blaža, Ana Lokar iz Dol. Prekopa — Katarino, Bosiljka Škaljin iz Mrzlakov — Vesno, Marija Jerman s Sel pri Otovcu — Primoža, Damijana Matekovič iz Lokev pri Črnomlju — Melanijo, Jožica Čeh iz Knežje vasi — Dejana, Vesna Bajuk iz Draščev — Simona in Gregorja, Senada Pezdirc iz Grma — Igorja, Alenka Lemovec iz Vavte vasi — Anžeta, Marica Možina iz Drage — Mojco, Breda Krevs iz Globodola — Martino, Branka Sedlar z Desinca — Natašo, Marija Kukman iz Bele Cerkve — Saro, Nikolaja Hostar z Vrha — Davida, Edita Gorše iz Črnomlja — Dino, Marija Orešnik iz Leskovca — Lidijo, Karmela Turk iz Dol. Toplic — Marka, Jelka Vovko-Dragovan z Rateža — Petro, Vera Grandovec s Sel pri Dolenjskih Toplicah — deklico.

IZ NOVEGA MESTA: Alenka Spasovski iz Slavka Gruma 12 — Katjo, Romana Tomšič s Ceste herojev 66 — Nino, Sonja Rebselj s Ceste herojev 35 — Jureta, Marjeta Kastelic, Nad mlini 41 — Jureta. Čestitamo!

Na »flikah« ni dosti kruha

V vsej občini zadruga od kmetov odkupila 650 ton pšenice, v lastni proizvodnji pa je pridelala 1.000 ton

NOVO MESTO — Novomeška Kmetijska zadruga Krka je v lastni proizvodnji na 211 hektarjih pridelala 998 ton pšenice, od tega 444 ton semenske; pridelava semenske pšenice je zahtevnejša pa tudi cenovno nekaj donosnejša. Zadruga pridelalec je torej znašal 4,7 tone na hektar. Kmetje v novomeški občini so imeli pšenico na okoli 1.600 ha, od njih pa je zadruga odkupila le 650 ton pšenice.

Računajo, da je bil pridelek pšenice na kmečkih poljih okoli 3 tone na hektar. Zadruga pridelalec je bil letos manjši kot sicer, ko znaša okoli 5,5 tone na ha (toliko je tudi letos znašal v šentjernejskem koncu), to zaradi letos slabših naravnih razmer pa tudi zaradi določenih agrotehničnih pomanjkljivosti v delovni enoti Zalog.

Zadruga je vso pšenico, iz lastne proizvodnje in odkupljeno od kmetov, oddala naprej slovenski mlevski industriji. Lani so v zadrugi lastni proizvodnji pšenico posejali na okoli 40 ha površin manj kot sicer, ker so se odločili, da bodo sejali več oljne ogrščice, ki so jo posejali na 96 ha in je pridelali 233 ton. Vse prideleke so prodali oljarni v Sloven-

ski Bistrici. Za več oljne ogrščice so se v zadrugi odločili tudi zato, ker ta rastlina izboljšuje rodovitnost zemlje, iztrže pa je tak kot pri pšenici.

Kmetje so v novomeški občini po oceni letos poželi kakih 4.800 ton pšenice, zadruga v lastni proizvodnji pa slabih 1.000 ton. Vendar te kmečke pšenice preprosto ni nikjer. In tu se spet zelo nazorno kaže problem razdrobljenosti kmečke posesti in s tem neučinkovite tržnosti take kmečke proizvodnje, na kar poznavalci že ves čas opozarjajo in kar je gotovo ena največjih ovir za uspešnejši razvoj kmetijstva pri nas. Teh 4.800 ton pšenice, kar je sicer nekaj slišati, je na številnih »flikah« pridelalo kakih 3.000 kmetov in vsak večino od tistega, že tako malega, kar pridelala, obdrži zase in tako te pšenice dejansko ni nikjer dovolj. Računajo, da je tistih 650 ton pšenice, kolikor je je zadruga odkupila od kmetov, dalo manj kot 400 kmetov. Jasno je, da pri taki razdrobljenosti kmetijskih zemljišč ni in ne more biti tržne proizvodnje, pa tudi intenzivnost kmetijske proizvodnje je v taki situaciji ekonomsko vprašljiva.

A. BARTELEJ

Krkina zdravilišča spet polna

Vojna v BiH je za slovenski turizem naravna nesreča — Novi programi

NOVO MESTO — S 550 zaposlenimi so Krkina Zdravilišča med večjimi firmami v novomeški občini. Ljudje je že za lepo tovarno. Medtem ko je bilo lansko leto za turizem in gostinstvo zaradi vojne v Sloveniji katastrofalno, pa letošnji sedemmesečni rezultati v Krkinih Zdraviliščih kažejo veliko lepšo podobo. V sedmih mesecih letos je bilo v Zdraviliščih, ki združujejo Dolenjske in Šmarješke toplice, Otočec, Strunjan ter novomeško gostinstvo, za dobrih 40 odst. več nočitev kot v enakem lanskem obdobju, samo v juliju pa za 60 odst. več. Sedaj so vsa zdravilišča polno zasedena.

Ti podatki vsekakor kažejo na oživljanje tujskega zdraviliškega turizma in tudi napovedi za naprej so obetajoče. Znana clevelandska agencija Kollander pošilja avgusta, septembra in oktobra v Šmarješke Toplice tri skupine turistov, v Dolenjskih Toplicah pričakujejo septembra in oktobra 120 gostov, Kočevarjev iz Avstrije in Nemčije. V Strunjanu in obah naših toplicah je najavljeno še več individualnih gostov iz Italije in Avstrije. »Zdraviliški turizem počasi oživlja,« zadovoljen ugotavlja direktor Krkinih Zdravilišč Vlado Petrovič. »Od junija so vse zdravilišče zmogljivosti polno zasedene in tako bo vsaj še septembra. Pa tudi zunaj sezone ne pričakujemo bistveno slabše zasedenosti.«

Kljub vsemu pa je letošnjih 12.000 tujskih nočitev v primerjavi s prejšnjimi leti komaj četrtnina. »Vojna v BiH je za

nimi programi.

A. B.

CENTER
LJUBLJANA

- ŠE NAPREJ UGODNE CENE:
- APNA IN CEMENTA
- HIDROIZOLACIJE TIM LAŠKO
- 10% POPUSTA
- BETONSKO ŽELEZO
- KERAMIČNE PLOŠČICE
- SİPOREKS
- STIROPOR
- ARMATURNE MREŽE

CENTER LJUBLJANA
POSLOVALNICA NOVO MESTO
BRŠLJIN 2
TEL: 21-518, fax 22-246

Leso se mora opreti na svoje noge

V črnomaljski delniški družbi Adrie so prepričani, da bodo le tako lahko preživel — Preveč delavcev, izgube, velike zaloge, zmanjšana proizvodnja

ČRNOMELJ — Lani jeseni so obrati novomeške Adrie postali delniške družbe, ki naj bi poslovale samostojno, Adria pa je še vedno njihov 100-odst. lastnik. Takšna usoda je doletela tudi črnomaljski obrat, po novem imenovan Leso, ki pa se je z osamosvojitvijo srečal s številnimi težavami. Ker so bili prej zgolj proizvodni obrat, v katerem so izdelovali pohištvo za kamp prikolice, so sicer imeli močne tehnične službe v proizvodnji, ne pa ljudi, ki bi vodili komercialno, razvoj, prodajo ter razvijali dodatne programe tudi za druge kupce, ne le za Adrio.

Problem je tudi v tem, da je oprema za novi proizvodni dvorani, zgrajeni pred dvema letoma, močno specializirana. Na leto bi zmogli v njej izdelati opremo za 18.000 prikolic, a so je pred letom dni za 15.000, sedaj pa je letna proizvodnja padla na 8.000 do 9.000 prikolic. To je posledica manjše prodaje Adrie na zunanjem trgu, pa tudi spomladanskih zapletov in stavk v tem podjetju. V Lesu pa so se težave kopičile in ob polletju je bilo za 23 milijonov tolar-

jev izgub, so nelikvidni, povečale so se zaloge, veliko denarja je ostalo v surovinah, ki so jih iz uvoza kupili prek Adrie, nazaj pa ji surovin v izdelkih ne morejo prodati, ker ni proizvodnje. Po planu, ki je po besedah namestnika direktorja Lesoja, Ivana Špeharja, končno realen, jih je od 293 zaposlenih 30 do 40 odst. preveč. Še večji problem pa bo nastal septembra, ko bodo v Adrii za dva meseca ustavili proizvodnjo.

Vse delavce, ki jih sedaj ne potrebuje-

jo, dajejo v Lesoju na čakanje, v treh mesecih pa bodo pripravili seznam trajnih tehnoloških presežkov. »Postaviti moramo tudi novo organizacijo v okviru stroškov, ki jih naša proizvodnja še prenese. Zavedamo se, da se moramo postaviti na lastne noge, kajti Adria, ki ima sama veliko težav, ni sposobna reševati sestrskih podjetij. Razčistiti bomo morali vprašanje lastnine. Primanjkuje tudi primernih kadrov za vodilno ekipo in upravni odbor. Pomoč po potrebo poiskati na občini, banki,« pravi Špehar, ki vse bolj spoznava, da se v Lesoju vsaj še nekaj časa ne bodo izkopal

Ivan Špehar

iz težav. Pove, da pogovori sicer potekajo in tudi ponudbe prihajajo, vendar pa imajo precej težav, ker je oprema tako specializirana. Ob načrtovanju prihodnosti pa ne more mimo tega, da, čeprav je že avgust, nikakor ne morejo zagotoviti denarja za junjske plače, vira denarja za plače pa ne vidi tudi za meseca, ko bo proizvodnja stala.

M. BEZEK-JAKŠE

Izgubljeni v Beli krajini

Antireklama za belokranjski turizem

METLIKA, ČRNOMELJ — Očitno se nihče od tistih, ki so odgovorni za razvoj turizma, s katerim bi v deželico ob Kolpi letošnje poletje lahko priteklo marsikateri tolar, ni postavil v vlogo turista, ki se nikoli v življenju ni bil v Beli krajini. Ob cestah namreč ni nikakršnih informacij, kje je kopalnice, kje kamp, morda hotel, pomembna kulturna ali druga znamenitost, vredna ogleda. Ali pa vsaj tabla s kazipotom, kje je moč dobiti informacije o vsem tem. Bognedaj da se turistu v Beli krajini zgodi kaj hudega. V Metliki ni ene same table, ki bi opozarjala, kje je zdravstveni dom, lekarna, v Črnomlju le ena, in še ta v neposredni bližini zdravstvenega doma. In kaj, če turist ne bo vozil ravno po tisti ulici, da bi jo zagledal? Če želi pošto, banko ali policijo, pa je najbolje, da hodi od hiše do hiše, dokler ne odkrije stavb, na katerih so pritrjene table z napisi omenjenih ustanov. Kar se tiče policije, sta v Črnomlju sicer dva kazipota, ki pa usmerjata k »milici«.

Eno takšno tablo z napisom »milica« je moč odkriti tudi v Metliki.

Upam, da bodo imeli vsi, ki bodo še prispeli v Belo krajino kot turisti, svoja lastna prevozna sredstva. Iskanje atobusnih ali železniških postaj v

obeh belokranjskih mestih bi jim porabilo precej dragocenega počitniškega časa. Da ne omenjamo tistih revežev, ki bi ostali brez bencina. S pomočjo informacij ob cesti jim niti slučajno ne bi uspelo zvedeti, v katero smer naj se napotijo do najbližje bencinske črpalke. In ko slišiš na kopalnico na Primostku razlago Ljubljana, kako je povsem slučajno zašel h Kolpi. In ko se zaman trudiš, da bi Koprčanu svetoval, kje v Metliki si lahko privoščiš pico, ker jedilnih listov gostinskih lokalov pač ne poznaš, nikomur pa se ne zdi potrebno, da bi že od daleč dal vedeti gostom, kaj si lahko pri njih privoščijo, potem je lahko od srca zardelemu nič krivemu nič dolžnemu Belokranjcu vse jasno.

M. BEZEK-JAKŠE

Stiska očitno še ni preveč huda

Martin Kadič, obrtnik in podjetnik, kljub dolgemu seznamu brezposelnih ne dobi dovolj delovne sile — S hrvaškega trga v zahodno Evropo

METLIKA — Martin Kadič iz Metlike je imel od leta 1972 do 1989 popoldansko konfekcijsko obrt, potem pa se je odločil za redno obrt, ki si je letos spomladi pridružil še podjetje »MKS«. Njegov proizvodni program je konfekcija, sitotisk in izdelava etiket za konfekcijo. Toda čeprav so usmerjeni predvsem v šivanje zaščitne opreme, kot so delovne obleke in halje, ne zavrnejo tudi nobenega drugega naročila.

»Zlasti zadnje leto se moramo vse bolj prilagajati trgu in iskati kupce. Zadnje desetletje sem namreč veliko delal za podjetje Avtobusni kolodvor iz Karlovca, pa tudi za nekatere druge kupce iz Hrvaške. Poslovnih stikov s hrvaškimi partnerji sicer nisem prekinil, nasprotno, lahko rečem, da so zlasti Hrvti še kako zainteresirani za nadaljnje sodelovanje. Toda kaj, ko je toliko neznan. Ni pravih pojasnil, kako je s carinjenjem, težave so s plačilom, cenami, saj so njihove za nas preizkušne, naše pa zanje previsoke. Zato se pri naročnikih iz Hrvaške odločam predvsem za »lon« posel,« pravi Kadič. Po lanski slovenski vojni se je Kadič začel vse bolj usmerjati v Slovenijo, sedaj pa, sicer posredno, že izvaja tudi na Zahod, za začetek v Nemčijo.

Kadič je s lastnim denarjem ter s pomočjo posojila za razvoj drobnega

Martin Kadič

PODPORA POSLANCU IN KOMANDIRJU

TREBNJE — Sodeč po glasovih iz Trebnjega, tukajšnji domačini dokaj številno soglašajo z delegatom trebanjske občinske skupščine, Nacetom Dežmanom, ki je dejal, da mladoletniki povzročajo z drznimi vožnjami z motorji hrup in ogrožajo življenje. Strinjajo se tudi z Janezom Kuckcem, komandirjem policijske postaje Trebnje. Kuckec je opozoril na veliko odgovornost staršev, ki kupujejo otrokom koleša z motorjem. Trebanjci si tudi želijo, da bi bile ulice po mestu bolj označene s prometno signalizacijo in da bi tam karkoli omejili vožnjo s kolezi z motorjem.

gospodarstva in Zavarovalnice Tilia zgradil veliko šivalnico, v kateri lahko v eni izmeni dela 10 šivilj, ter krojilnico za dva krojilca. Od skupnosti za zaposlovanje je celo dobil subvencije za odpiranje novih delovnih mest, a kako je bil presenečen, ko je spoznal, da je kljub velikemu tarnanju zaradi pomanjkanja dela zelo težko dobiti delovno silo. »Lani sem dobil na skupnosti za zaposlovanje štiri pripravnice ter dve na priučevanje. Ostalo jih je pet. Tudi letos sem poskusil srečo na omenjeni skupnosti, a od šivilj ni prišla na razgovor nobena. Od dvanajstih, povabljenih na razgovor za priučitev, jih je prišlo deset, ostalo pa pet. Menim, da bi morali na skupnosti za zaposlovanje tiste, ki odklonijo ponujeno delo, zbrisati s seznama brezposelnih, saj časi očitno še niso tako hudi, da bi bili ljudje pripravljivi prijeti za delo, za katerega so se izsolali, kaj šele za vsako delo,« je jezen Kadič, ki je bil sicer dolga leta učitelj praktič-

Brez popuščenja!

Črnomaljski pogoj pred obnovo begunskega centra

ČRNOMELJ — Tukajšnji občinski ljudje so v Ljubljani zvedeli, da bodo begunci, ki so sedaj v Sloveniji, v glavnem tu ostali še nekaj časa. To velja tudi za begunce v črnomaljskem begunskem centru, zato bodo morali prostore v bivši vojašnici usposobiti za bivanje pozimi. To pa pomeni ureditev ogrevanja, kanalizacije, vodovoda.

Ker pa je občinski izvršni svet že pred časom sprejel sklep, da so v črnomaljski begunski center pripravljene sprejeti le 500 beguncev — to število pa se je v času, ko je bilo v centru največ beguncev celo več kot podvojilo — so to število postavili tudi kot pogoj za adaptacijo stavbe, v kateri naj bi begunci bivali vnaprej. Pravzaprav je ponudba izvršnega sveta 3.400 kv. metrov stanovanjskih površin v eni od stavb nekdanje vojašnice, republiku pa so prepustili odločitev, koliko beguncev bi po normativih lahko bivalo na tem prostoru. V Črnomlju menijo, da okrog 500. Izršni svet namreč zahteva, da vse ostale objekte nekdanje vojašnice, razen omenjenega z dobrimi tri tisoč kv. metri, begunci izpraznijo, ker so namenjeni za gospodarsko dejavnost in so tudi že sklenjene pogodbe z najemniki. Črnomaljci poudarjajo, da pri tem ne bodo popuščali in če ta pogoj za republiko ni sprejemljiv, bodo morali begunce iz Črnomlja razseliti. Če pa bo prišlo do adaptacije, bodo morali begunce prav tako za poldrugi mesec ali dva, kolikor bo trajala obnova, začasno preseliti bodisi v druge objekte nekdanje vojašnice ali pod šotore.

M. B.-J.

RAZOČARANI NAD SKROMNO POMOČJO

ČRNOMELJ — Letos je črnomaljska občina poslala na republiško ministrstvo za planiranje 26 programov s področja infrastrukture, 29 programov s področja kmetijstva in dopolnilnih dejavnosti, 20 programov s področja obrti in zasebnega podjetništva do 5 zaposlenih in 2 programa s področja podjetništva nad 5 zaposlenih ter en inicialni razvojni program. Vsi ti programi so se potegovali za denar za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij v Sloveniji. Vendar so dobili denar le za 11 programov, od tega pa niti tolarja za podjetja z več kot 5 zaposlenimi. Kako malo denarja je prišlo v črnomaljsko občino, pove že podatek, da je predračunska vrednost programov, poslanih na republiko, skoraj 1.300 milijonov tolarjev, zahtevki so znašali 578 milijonov tolarjev, z republike pa je prišlo komaj nekoliko več kot 31 milijonov tolarjev ali dobrih 5 odst. zahtevanega denarja. Razumljivo, da Črnomaljci s tem niso zadovoljni, ni pa jim tudi razumljivo, kako so — razen za področje infrastrukture — v Ljubljani delili denar.

PROTI TAKŠNEMU RAZDRUŽEVANJU

ČRNOMELJ — Na tukajšnjem izvršnem svetu je tekla beseda o referendumu o razdružitvi dolenjsko-posavskega veterinarskega zavoda, na katerem so delavci zavoda glasovali za razdružitve. Ker so ga o razdružitvi obvestili šele po izglasovanem referendumu, je IS lahko to informacijo sprejel le kot dejstvo, čeprav se s takšnim načinom ni strinjal. Pred leti, ko sta se dolenjski in posavski zavod združevala, so jim namreč dokazovali prednosti združitve, sedaj pa zgolj slabosti. Postavili so vprašanje ekonomičnosti poslovanja enote, v kateri so tudi belokranjski veterinarji, ter vprašanje postopka razdružitve, saj je zavod nastal po sporazumu, ki so ga sprejle dolenjske in posavske občinske skupščine.

• Če civilizacija ni v človekovem srcu, potem je ni nikjer. (Duhamel)

• Kadar ima vrag mlade, jih ima več skupaj. (Slovenski pregovor)

• Prava družbena svoboda: popolna varnost in nedotakljivost premoženja in osebe. (Rivarolo)

negu pouka v tekstilni šoli v Dugi Resi, tako da mu priučevanje šivilj ni tuje. M. BEZEK-JAKŠE

ROMANIA NA MEDVEDJEK — Če bi bili zlobni, bi lahko zapisali, da je včasih tudi vojna dobrodošla. Naselja Medvedjek leta in leta ni nihče videl, kaj šele da bi vprašal, kako ti ljudje živijo. Leto dni je, odkar so tam potekali znani spopadi, ljudi, ki hodijo v ta kraj na izlete, pa je vedno več. Zanimivo je vse, kar diši po smodniku. V sredo je enota slovenske vojske RKBO iz Kranja pri hišah Medvedjeka uprizorila uro zgodovine v živo. O bojih jim je v sklopu domovinske vzgoje razlagal udeleženec Bojan Zupanc. (Foto: J. Pavlin)

Težave s čisto in z umazano vodo

Neurejena kanalizacija kot problem v trebanjski občini — Mokronog s čistilno napravo in brez nje — Rešitev za Cviblje in Temenico — Še »uvožena« voda

TREBNJE — Vodovod, kanalizacija, skratka, komunalno področje je zmeraj vredno pozornosti tudi v trebanjski občini. Pred časom je dejavnost komunalnega podjetja in z njo povezane probleme in načrte obravnaval občinski izvršni svet.

V pahljači problemov, ki jo je s tem razgrnila vlada, izstopa neurejena kanalizacija. Taka je praktično po vsej občini. Zdjaj so po besedah Palveta Jarca, direktorja Komunalne Trebnje, v izdelavi projekta za gradnjo kanalizacije na Mirni, v Šentrupertu, Mokronogu in deloma v Trebnjem. O mokronoški je bilo doslej izrečenih že precej besed, ker so tam v preteklosti zgradili čistilno napravo. Danes obratuje poskusno in v njegovo delovanje oteženo. Vzrok temu je mešanje odplak z vodo, zaradi česar tehnologija čistilne naprave nima zatajati. Večkrat so na različnih mestih spreporili tudi o dograditvi kanalizacije v Trebnjem. Gre za gradnjo t.i. S-Kanala, nujno potrebna za trebanjsko območje v Cvibljah, za katero je sprejet zazidalni načrt, a nima kanalizacije. Ta kanaliza-

cijski odsek željno pričakujejo tudi zavoljo tega, ker bodo nanj priključili dobršen del trebanjskih gospodinjstev ob Temenici, ki zdaj spuščajo odplake neposredno v reko. Gradnja te kanalizacije bo predstavljala eno večjih naložb v zadnjih letih na komunalnem področju. Po sklepu vlade je med prednostnimi. Trd oreh na komunalnem področju predstavlja kanalizacijski sistem v Velikem Gabru. Tam ima šola čistilno napravo, katere delovanje bodo morali izboljšati. Istočasno bodo morali v kraju zgraditi kanalizacijo, saj se po ugotovitvah trebanjskega izvršnega sveta v Velikem Gabru »okolje prekomerno onesnažuje«.

Druge vrste problem je še vedno oskrba z vodo. Medtem ko je Trebnje z njo preskrbljeno, v nekaterih krajih ure-

jeno oskrbo z vodo šele pričakujejo. Iz različnih vzrokov mednje spadajo Veliki Gaber z okolico, mokronoško področje in Trebelno. Pri celotni zadevi je nerodno to, še zmeraj, da na območju Velikega Gabra dobivajo vodo še vedno iz grosupeljske občine. Znano je, ka-

• Izvršni svet se je na omenjeni seji dotaknil tudi organiziranosti Komunalne. Kot je zapisal v sklepe, bo potrebno sedanjo obliko organiziranosti podjetja in sestavo organov upravljanja spremeniti skladno z Zakonom o podjetjih. Na Komunalni menijo, da je težko govoriti o kakšni reorganizaciji, češ da za to ni ustrezne zakonodaje.

ko bi se to dalo rešiti, vendar bi Komunalna potrebovala za ustrezno gradbeno in montersko operacijo najmanj 11 milijonov tolarjev.

L. M.

Sprehod po Metliki

V TEH PASJIH in kulturno mrtvih poletnih dneh je pripravil dvodnevno razstavo metliški slikar Mladen Vukšinić. Na ogled v Ateljeju za umetnost in obrt je postavil šest olj, ki jih je odkupil zasebnik za opremo gostinskega lokala. Na otvoritve v Vukšinić povabil v glavnem svoje prijatelje, kajti za povabilo širše publike mu je zmanjkalo časa. Povabljeni so baje zapustili svoje domove, v katerih ukazujejo boljše polovice, v Ateljeju pa jih ni bilo videti.

VSE VEČ STANOVALACEV Kidričevega naselja se pritožuje nad hrupom, ki ga morajo poslušati zaradi obilice gostinskih lokalov v novem poslovno-trgovskem središču. Bojda je bilo napisanih in odposlanih že več pritožb ustreznim organom, toda nočni hrup ni zavoljo tega nič manjši. So pač dopusti, do katerih imajo pravico tudi inšpektorji, čeprav ima človek občutek, da so le-ti na oddihu veliko dlje, kot je to določeno s kolektivno pogodbo.

NA JUGORSKI kmečki opimpiadi, kjer so se v kmečkih opravih pomerile metliške stranke, je bilo videti tudi poslanca Jožeta Smoleta in Sonjo Lokar. Do današnjega dne nam ni uspelo zvedeti, kam so iznajdljivi Jugorčani odpeljali republiška gosta. Ne govori se, da bi to bila Pluteva zidnica v Draščih, kar je posebej vznemirljivo. V starem sistemu so bile tam sklenjene pomembne »kupčije«.

Trebanjske iveri

CESTA — Toliko in veliko bolj kot je cesta od Žužemberka do Trebnjega nepogrešljiva, je tudi slaba. To velja za odsek, ki ga vse do danes niso asfaltili. Če bi se zapisalo, da je cesta jamasta, je to grobo zavajanje javnosti. Cesta je namreč stopničasta in če po tem suhem slapovju voznik avtomobila pelje s hitrostjo 5 kilometrov na uro ali hitreje, ima vse možnosti, da odlomli na krmilnem mehanizmu, na vzmetenju in drugje na vozilu vse, kar se da zlomiti.

LETALSTVO — Trebanjci so prepričani, da je njihova zračna flota narasla za eno letalo, toliko hrupa letalskih motorjev namreč zaužijejo, ko hodijo po zemeljskih poteh. V zadnjem času so letalci sicer nekoliko manj v zraku, vendar ljudje dobro pomnijo bližnjo preteklost, ko je nad mestom ropotalo zelo pogosto in ob različnem času. Trebanjski piloti rekreativci so mesto že prepričali, da najraje poletijo takrat, ko je na tleh zbranih na kupu več ljudi. Ko so gasilci na Ponikvah slavili neko obletnico, je mož v letalu veselo spuščal iz zraka nad zbrano množico polke in valčke. Flota utegne biti v zraku tudi ob pogrebi.

SPORTNO — Teniška igrišča v Tesnilih naj bi dobila dobrega gospodarja, zato naj bi jih oddali najboljsemu od možnih. Govori se, da bo moral namernik narediti igrišča tako kot iz škatlice. O imenih najemnikov še ne govori. O igriščih že nekaj, in sicer, naj bi ostala ljudem iz Tesnil.

ZA VSAKOGAR NEKAJ — Romi so nekje pri Trebnjem v gozdu posekali dreve, in sicer po svoje, se pravi v višini pasu. Zalotil jih je lastnik gozda in se razjezil, češ, zakaj so posekali toliko od tal. Rom mu je prijateljsko pojasnil: »Nekaj mora ostati tudi zate.«

Trebanjci sebi in drugim

Poskus poročila

TREBNJE — Dr. Jože Pučnik je baje pisal v Trebnje svojim političnim prijateljem, češ, kako ste kaj, stari pajdaši. Zadj sem na položaju, pridite kaj naokoli, pozdravimo se. Če je res in če bi šli, bi gotovo kaj padlo z ljubljanske mize.

Kaj bi radi dobili menda tudi trebanjski kmetje, in sicer kakšen tolar iz možnička, ki so ga pomagali polniti po drugi vojni, ko so z njihovimi ustanovitvenimi deleži in drugim denarjem nastajale KOZE, NAPROZE in KZ. Lažejo kot ta denar, bi se dandanašnji menda dalo dobiti nazaj zaplenjene gozdove. Tistim, ki pravijo, da že imajo v žepu odločbe o vračilu, seveda nihče ne verjame, kar je celo dobro tako za ene kot za druge, drugače bi se vnel preprij, čeprav za prazen nič.

Kajti v Trebanjih je ostalo nekaj bojevitosti, ki poleg napol porušene gradu govori o njihovi starodavnosti. Ni treba, da si bojevnik na konju, če hočeš komu prisoliti zaušnico, je dovolj, da si župan. Zelo dobro so se počutili tudi v Šentrupertu. Tam so imeli šrangjo, da je ne pomni ne staro ne mlado. Alenka Jaklič in Andrej Kirm se pač ne poročata vsak dan in tudi Marjan Kostevc, Marko Gričar in Roman Prijatelj ne šrangajo vsak dan. Zato je bilo, kot je bilo. Nekaj kot šrangjo so privedli pred Prešernovim spomenikom v Ljubljani tudi Janez Snoj, Simon Renko, Miloš Drnovšek, Simon Mežan in Betka Marn iz Trebnjega. Po politični seansi v eni od dolenjskih zidanic, kjer so soglasno ugotovili, da je v Sloveniji za begunce bolje paskrbjevati kot za Slovence, so se odpravili svoja dognanja povedati tudi Ljubljani. M. LUZAR

»Odmrznili« anketo o imenih ulic

Težave s preimenovanjem

SODRAŽICA — Anketo, s katero bi ugotovili razpoloženje krajanov Sodražice do preimenovanja nekaterih ulic, je svet krajevne skupnosti Sodražica izdelal že v aprilu. Pobudnik preimenovanja in ankete je bil tamkajšnji krajevni odbor krščanskih demokratov. Njihova poteza pa je pri delu javnosti, predvsem borcih, naletela na precejšen odpor. Zaradi nesoglasij, ki so zaradi tega nastala v samem svetu krajevne skupnosti, so vrnjene ankete lističe »zamrznili« za skoraj dva meseca.

Čeprav se razburkane strasti tudi po dveh mesecih niso povsem polegale, se je pripetilo, da so na zadnji seji sveta vendarle odprli ovojnico z anketnimi lističi. Po pregledu rezultatov, ki jih je vsaka stran skušala razlagati v svoj prid, je končno prevladovalo mnenje, da je prav, da so anketo pregledali, pa tudi spoznanje, da s takšnimi rezultati svet nima kaj početi. Od 220 anketiranih gospodinjstev jih je na anketo odgovorilo le 80. Dogovorjeno je bilo, da bi se do preimenovanja Trga 25. maja opredelili vsi anketiranci, do preimenovanja lastne ulice (Ceste Notranjskega odreda, Kurirske ceste in Ceste Majde Šilc) pa je njeni prebivalci. Vendar pa se je do preimenovanja posameznih ulic opredelilo tudi do trikrat več anketirancev, kot ima ulica gospodinjstev. Svet krajevne skupnosti Sodražica je zato nadaljnje aktivnosti okrog preimenovanja ulic ustavil. Krajevni odbor krščanskih demokratov naj bi prepustil odslej tovrstne aktivnosti izvajalcem.

Ob tem se zastavlja vprašanje, kako bo na pobudo za preimenovanje ulic v Ribnici reagirala krajevna skupnost Ribnica. Konec preteklega meseca sta namreč občinski in krajevni odbor ribniških krščanskih demokratov predlagala, da se Trg Veljka Vlahoviča preimenuje v Trg Antona Skubica, Partizanska cesta v Cesto Petra Kozlerja in Kurirska pot v Ulico Stanislava Škrabca.

M. L. S.

Avgust Čiček

Prvič kava illy

Kava Bar Riba je svojevrstna posebnost

RIBNICA — Mladi obrtnik Avgust Čiček se je lotil zasebnosti, potem ko je bil v svojem podjetju opredeljen kot tehnološki presežek. Danes, po petih letih uspešnega vodenja Ribničanom dobro znanega Video centra Riba, lahko Avgust z gotovostjo zatrdi, da mu ni žal. Dokaz za to je tudi petkova otvoritev lokala Kava Bar Riba, ki predstavlja razširitev njegove dosedanje ponudbe.

Bar je v pritličju hiše na Kolodvorski 1 v Ribnici, ki jo je Avgust pred nekaj meseci kupil na javni licitaciji. Za ureditev prostorov v pritličju in prvem nadstropju, kjer je sedaj prenovljeni Video center, so izvajalci potrebovali le okoli 100 dni. Za hitro in kvalitetno opravljeno delo se zato Avgust zahvaljuje podjetjem Kovinar, Stanburo, Grafiti, Arts, Maxiles, Blesk, mizarstvu Tanko iz Bukovice, ter lastniku KVM, Bojanu Kosu za priporočitev arhitekta in izvajalca Marka Trunkla, ki je svoje delo opravil več kot zadovoljivo.

Lokal je ves v znamenju granita, rdečega mahagonija in medenine, v njem je klimatska naprava, opremljen pa je z najsoodobnejšimi aparati italijanske firme Baragel. Prava posebnost lokala je v tem, da je to prvi lokal v Sloveniji, v katerem goste postrežejo s cenjeno kavo illy.

M. L. S.

Vrnitev pravice do dobrega imena

Počastitev spomina na trinajst nedolžnih žrtev poboja pri breznu Žiglovica na Mali gori — Viktor Blažič: Ni šlo za nesporazum, marveč za premišljen namen

RIBNICA — V nedeljo, 2. avgusta, je bila pri 80 metrov globokem breznu Žiglovica na Mali gori spominska slovesnost ob 50-letnici poboja 8 vaščanov iz Prigorice in enega iz Žlebiča. Hkrati so se s krajšim kulturnim programom, poglobeno mašo, blagoslovitvijo križa, spominske plošče in groba spomnili tudi štirih mož iz Struge, ki so se po več kot letu dni na podoben način pridružili pobitim v breznu.

Spominsko slovesnost je organizirala ribniška SKD ob sodelovanju svojcev padlih žrtev, jamarjev, krajevnih skupnosti Dolenja vas in Struge ter občinske skupščine Ribnica. Javnemu priznavanju pravice do groba, spomina in dobrega imena, kot je slovesnost označil podpredsednik ribniške občinske skupščine Franc Mihič, je prisostvovala nekaj stoglavna množica. Zaradi tragičnosti spominskega dogodka, še živečih prič in sorodnikov »pomorjenih žrtev komunistične revolucije in rdečega nasilja«, kakor je pomorjene civiliste po-

imenoval predstavniki Nove slovenske zveze Jože Rigler, tudi solz ni manjkalo. O tragičnosti dogodka, pa tudi kruti ironiji, da so umrli ravno tisti, ki so partizanom zaupali, je poleg ostalih govornikov spregovoril tudi podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa in član sveta slovenskih krščanskih demokratov, publicist Viktor Blažič.

»Povsem razumljivo je, da je oblast OF prepovedala udeležbo prebivalstva ob sečnjah, saj je italijanski okupator s tem ne le uničeval naše naravno bogastvo, ampak je tudi krčil tisti prostor, ki je bil življenjsko okolje in je dajal zavetje regijskim partizanskim enotam«, je dejal Viktor Blažič. Hkrati je poudaril, da je obstajal nekakšen dogovor, da se v napadih za preprečevanje takšnih sečenj ne bi poškodovali domači ljudje, ki jih je okupator nasilno mobiliziral. Ko je partizanska patrulja 28. julija 1942 pri eni takšnih prepovedanih sečenj ob progi zajela 9 kmečkih fantov in mož iz Prigorice, so bili zato vsi, ki so verjeli v izključno osvobodilni značaj OF, prepričani, da gre za nesporazum. Blažič danes ugotavlja, da ni šlo za nesporazum in kljub temu da je enopartijska oblast po vojni pobjo priznala kot napako, meni, da je šlo za trden in premišljen namen, da vaščane pobijejo. Dejstvo, da kljub obljubam krivci poboja niso bili nikoli kaznovani, kar je po Ma-

žičevem mnenju posledica tega, da so jih potrebovali za sodelovanje pri kasnejših podobnih dogodkih, kakršen je bil, denimo, tudi v Rogu, je po njegovem mnenju le še dokaz več o ideološki podlagi zločina. Prav ta dogodek in to spoznanje pa je po mnenju tudi ostalih govornikov, naznanilo revolucijo oziroma državljansko vojno in je, kakor je dejal član SKD Ribnica, Benjamin Henigman, »odločilno vplivalo na razpoloženje večine in politično klimo ribniške doline v letih vojne, ki so sledila«.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Uspel referendum Za pobiranje denarja je pristojna država

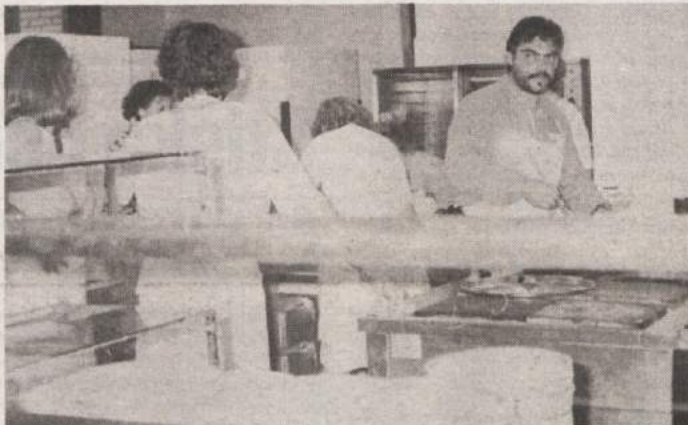
RIBNICA — Na referendumu za uvedbo krajevnega samoprispevka za asfaltiranje cest v Gornjih Lepovčah, ki ga je razpisala krajevna skupnost Ribnica, se je ob 83,3-odst. udeležbi kar 80 odst. ljudi odločilo za to, da bodo kot lastniki nekaj čez 60 parcel v enkratnem znesku plačali po 700 mark v tolariki protivrednosti (po prodajnem tečaju Ljubljanske banke na dan plačila). Rok plačila, ki so ga sami določili, je včeraj potekel. Tisti lastniki parcel, ki morda še niso plačali, ker so pričakovali, da jim bo krajevna skupnost pri plačilu pogledala skozi prste, bodo neprijetno presenečeni. Denarja namreč ne pobira več krajevna skupnost, marveč pristojni državni organi, ki pa jim bo z današnjim dnevom začel zaračunavati zamudne obresti.

USTAVILI GRADNJO

DOLENJI BOŠTANJ — Tu se je zapletlo pri gradnji Povšetove cementinarske delavnice. Sekreariat za varstvo okolja in urejanje prostora pri občini Sevnica je na pobudo skupine krajanov zaustavil investitorju odločbo o začasnem zaustavitvi del. Omenjena skupina domačinov je svojo pobudo napisala in poslala ne le na občino Sevnica, ampak tudi na ministrstva in druge ustanove v Ljubljano.

UTONIL V KOČEVSKEM JEZERU

KOČEVJE — V petek, 31. julija, malo po 8. uri zvečer, je v kočevskem jezeru utonil 27-letni Jože Mlakar iz Željn pri Kočevju. Mlakar se je kmalu po skoku v vodo zapletel v vejevje dreves, ki rastejo tik ob jezeru. Sam se ni mogel rešiti. Na pomoč so mu prihiteli drugi plavalci in ga čez čas uspeli potegniti iz vode. Čeprav mu je bila nudena zdravniška pomoč, je bilo za Mlakarja žal že prepozno.

VEČER ITALIJANSKE KUHNJE — Na predvečer tedna bivanja v begunskem centru v Ribnici so prostovoljci iz Bologne, med katerimi je največ članov bolonske humanitarne organizacije Ambulanza 5, v petek, 8. avgusta, zvečer organizirali spoznavni večer z italijansko kuhinjo. Okoli 50 najprizadenejših beguncev in približno toliko predstavnikov ribniških organizacij, zavodov in podjetij, ki sodelujejo pri delu z begunci, ter njihovih zakonskih partnerjev so v Inlesovi menzi pogostili s špageti na bolonski način, solato in okusnimi govejmi zrezki z gobami. Ker je ravno tega dne ena izmed begunk praznovala svoj 13. rojstni dan, so večerjo okronali kar s tremi tortami in sladoledom. Tako predstavnik Boloncev kot ribniški župan Franc Mihelič sta v nagovoru zbranim in v medsebojni zahvali za pomoč izrazila upanje, da se bodo takšni večeri še ponovili. (Foto: M. Leskovšek-Svete)

BREZ ZADOSTNEGA ODZIVA STARŠEV

RIBNICA — Da bi ugotovile, kaj potrebujejo in si želijo starši tistih otrok, ki niso vključeni v celodnevno vzgojo, so vzgojiteljice ribniškega vrtca Majde Šilc letos pripravile posebno anketo. Posredovale so jo 303 staršem. Že samo dejstvo, da je nanjo odgovorilo le 76 staršev, pa dovolj zgovorno kaže na (ne)odzivnost staršev. Tudi mnenja tistih, ki so na anketo odgovorili, niso prinesla posebno jasno izraženih želja in mnenj, kakšne in koliko časa trajajoče programe naj bi izvajal vrtec. Iz odgovorov je moč sklepati, da si ribniški starši pravzaprav ne želijo drugačnih, morda le nekoliko razširjenih, že obstoječih programov. Če je četrtna odgovorov sploh lahko reprezentativni primer, potem bi lahko rekli, da v Ribnici ni potrebe po popoldanskem ali nočnem servisu oziroma varstvu otrok. Prav tako pa so tudi zelo redki tisti starši, ki se zanimajo za vzgojni program, ki bi ga otroci obiskovali do 4 ure dnevno dopoldne ali popoldne.

Denacionalizacija ne ovira?

Kočevje bo dobilo tržnico v pravem pomenu besede

KOČEVJE — Če bo vse po sreči, bodo morda že v kratkem stekla dela za ureditev kočevske tržnice. Izvajalec del bo podjetje Imos inženiring iz Ljubljane, le-ta je na natečaju, ki ga je razpisala kočevska občina, ponudil najboljšo arhitektonsko rešitev. Že v razpisu je bilo navedeno, da se upošteva možnost faze gradnje celotnega projekta, zato dejstvo, da je stavba na Ljubljanski 4 (Rog) pod zaščito zakona o denacionalizaciji, vsaj na začetek gradbenih del ne bi smelo vplivati.

Zamisel o ureditvi kočevske tržnice, ki naj bi postala tržnica v pravem pomenu, se je porodila že leta 1987. Ob urejanju Ljubljanske ceste je problem ozkih pločnikov porodil zamisel o pešpoti, ki naj bi potekala od tržnice do stavbe SDK. Vzporedno s tem se je izoblikovala idejna rešitev celotnega območja med Rinžo, I. stolpnico v Kidričevi ulici, Kidričevo ulico in Ljubljansko cesto. Ta idejna rešitev oziroma urbanistična rešitev je bila tedaj tudi javno potrjena. Kako nedorečen je bil ta projekt s stališča arhitekture, pa je pokazal ravno natečaj, ki so ga izpeljali letos. Prinesel je kar pet različnih rešitev, med katerimi je bila izbrana rešitev Imosa, ki bo naredil vse nadaljnje korake, po vsej verjetnosti pa tudi prispeval denar za ureditev tržnice.

V obdelavi bo tržnica ločena od peš poti, vendar pa bo v končni fazi morala delovati kot funkcionalno urenjen prostor. Del tržnice bo pokrit, odprti del pa bo služil kot večnamenski prostor. Likovni salon bo z nekaterimi izboljšavami ostal. Vsaj v prvi fazi bo verjetno morala ostati celotna stavba Roga, za katero Ljubljanski regionalni zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine predvideva odstranitev prizidka z ravno streho, ki je bil zgrajen po vojni.

M. L. S.

Ali na volitve?

Sevničani o volilni udeležbi, parlamentu in predvolilni kampanji

SEVNICA — Raziskave javnega mnenja v zadnjem času kažejo, da se povečuje odstotek tistih volilcev, ki ne bodo šli na volitve, in pa tistih, ki ne vedo, ali bodo šli. Vzroki za ta pojav so predvsem v vse večjem nezaupanju volilcev do strank in poslancev, v povečanem ukvarjanju ljudi z lastnimi socialnimi problemi in v prepričanju volilnih upravičencev, da s svojim glasom ne vplivajo na razmerje političnih sil.

Svoje mnenje o tem je povedala tudi nekaj prebivalcev Sevnice.

Ivan Knežević, ključavničar: »Ne vem še, ali bom šel na volitve. Pravzaprav bom šel, če bom imel čas. Moje zaupanje v poslance in učinkovito delovanje parlamenta je vse manjše. Predvolilna kampanja bi morala biti na višji ravni. Mislim, da bi morale biti stranke in njihovi programi pogostejše in boljše predstavljene v medijih.«

Majda Božič, upokojenka: »Če so volitve razpisane, se jih je treba udeležiti. Mislim, da je to državljanska dolžnost. Predvolilna kampanja bi morala potekati tako, da bi ljudje lahko dobro prepoznali programe in namene strank. Slovenski parlament je zelo neuskladen, moral pa bi biti enoten. Delovati bi moral tako, da bi nekaj ustvarili, ne pa, da se le pripravljajo.«

Janez Podlesnik, delavec: »Verjetno bom šel na volitve. Če ne bom

šel, bo to zaradi mojega majhnega zaupanja v poslance in zaradi neuskladenosti zborov slovenskega parlamenta. Tako obnašanje poslancev pomeni zapravljjanje našega denarja. Mislim, da vedno isti poslanci ne hodijo na seje in da je proti takim potrebno ukrepati. Predvolilna kampanja bi morala biti pocieni, predstavljene pa bi morale biti vse stranke, ne samo parlamentarne.«

Minka Strešnik, administrativni tehnik: »Na volitve bom šla, ker mislim, da je to dolžnost vsakega državljanca. Sicer pa bi rajne videla, da volitev v teh hudih časih ne bi organizirali, ker je to velik strošek za državo. Bolje bi bilo, če bi z volitvami še malo počakali. Mislim, da je delovanje parlamenta nemožno, občutek imam, da je vse pomešano med seboj.«

G. LUBEJ

Če bo denar, bo plin že letos

Trenutno gradijo sevniško plinovodno omrežje od merilne postaje pri Lisci do Kopitarne — Sredstva iz več virov, a nezadostna — Enake možnosti

SEVNICA — Tu je doslej sklenilo pogodbe za oskrbo s plinom nekaj čez 300 gospodinjstev, od katerih jih je največ na območju za Kopitarno. Plinovodno omrežje, ki ga zdaj že polagajo, bodo zgradili najprej v tistem mestnem predelu, kjer je najvišji odstotek »naročnikov« na število hiš.

Zdaj gradijo plinovod od merilne postaje Lisci do razvodnega jaška pri Kopitarni, na tem odseku v omrežju manjka še del opreme in potem bodo plinovodi predali v oceno komisiji za tehnični prevzem. Krajevna skupnost Sevnica kot investitor bi rada ustregla vsem, ki bi radi imeli v hišah plin še pred koncem leta, vendar ima težave s pomanjkanjem denarja in je omenjeni rok vprašljiv. Ko bo ta del sevniškega plinovoda končan, se bodo lotili napeljave omrežja drugje po mestu. Na krajevni skupnosti zagotavljajo, da bodo prebivalci v mestnih predelih, ki za plin še niso prišli na vrsto, dobili omenjeno energijo pozneje pod istimi pogoji, kot veljajo za prve skorajšnje odjemalce plina.

Od denarja je, kot rečeno, v precejšnji meri odvisno, kako hitro bo nast-

jal sevniški plinovod. Sredstva pritekajo ali kapljajo na investitorjev račun iz skromnih družinskih proračunov bodočih sevniških odjemalcev, iz republiških ministrstev za energetiko in urejanje prostora in varstvo okolja, iz Petrolove blaginje in z računov nekaterih kreditodajalcev, pri čemer gre tudi za mednarodno posojilo. Na različne načine pomaga tudi občina Sevnica.

Kakšen tolar bodo verjetno prihranili z načinom gradnje. Nekatere izkope in podobna fizična dela opravljajo krajanji, s tem da jih nadzorujejo strokovnjaki. Na sedežu KS Sevnica tudi pravijo, da skorajšnji odjemalci plina vestno plačujejo določene zneske. Pri tem se pojavljajo vprašanja o ceni ogrevanja s plinom in z drugimi vrstami energije. Na KS Sevnica na to odgovarjajo, da je na Zahodu ogrevanje s plinom cenejše

in da bo tako menda tudi v Sevnici, če Slovenija resnično posnema Zahod.

V Sevnici se pogovarjajo o upravljalcu plinovoda. Po nekaterih predlogih

• Plinovod, ki bo vgrajen v Sevnici, bo lahko dobil približno 21 tisoč kilovatov energije. Doslej so podpisane pogodbe za odvzem okrog 16 tisoč kilovatov.

naj bi bil to Jugotanim, zadnjo besedo o tem pa bo rekel sevniški izvršni svet.

L. M.

LJUDSKI PEVCI DRUGIČ

SEVNICA — V nedeljo, 16. avgusta, ob 16. uri bo pri gasilskem domu na Pokleku nad Blanco drugo srečanje ljudskih pevcev. Nastopili bodo pevci iz sevniške občine in bodo izvajali pesmi o vinu. Organizirajo ga, ker zanj vlada precejšnje zanimanje, kar so ugotovili po prvem takem srečanju. To je bilo 5. julija v Sevnici.

Drobne iz Kočevja

NEPOTREBNA UGIBANJA — Kočevci pogosto po nepotrebnem ugibajo, kateri nekdanji lastnik oziroma njegovi dediči zahtevajo vrnitev zdaj te ali one hiše ali poslovnega prostora, za katere zvedo, da so, v nasprotju z njihovimi pričakovanji, »pod denacionalizacijo«. Zgradba ali poslovni prostor je namreč lahko pod zaščito zakona o denacionalizaciji, ki začasno prepoveduje njihovo prodajo, tudi v primeru, ko se bivši lastnik ali njegovi dediči še niso pojavili in zahtevali vrnitev svojega premoženja. Pristojen občinski organ je namreč dolžan vse stavbe, poslovne prostore, stanovanja in stavbna zemljišča, za katera ugotovi, da obstaja možnost, da bi se lastniki lahko še pojavili (čas za to imajo še več kot eno leto), za takšna tudi opredeliti.

NEVARANO KAMENJE — Ob cesti Kočevje — Novo mesto, na odseku med Smuko in Dvorom, je ostalo, kot spomin na gradnjo te ceste, veliko kamenja in skal. »Nevaren spomin«, pravijo krajanji in ostali vznokli iz kočevske in novomeške strani. Če bi kdorkoli iz takšnega ali drugačnega razloga zapeljal s ceste, se ravno zaradi kamenja nikakor ne bi mogel več izogniti temu, da s svojega vozila ne bi razbil. RAZNOVRSTNA PONUDBA — Kako vse bolj raznovrstna postaja ponudba nekaterih kočevskih podjetij, o tem zgovorno govori tudi odprtje nove Melaminove trgovine. S preselitvijo trgovine iz dosedanjih prostorov v novo objekt na parkirišču Melamina je Melamin, ki je po svoji osnovni dejavnosti kemično podjetje, razširil svojo trgovsko ponudbo.

Ribniški zobotrebci

»STRAH PRED NOVINARJI« — Minuli torek je novinar Primorskih novic, ki je obiskal Ribnico, dokaj nenavadno stopil v ribniški športni center. Ker je tega večera izredno močno deževalo, je očitno v preveliki želji, da bi čimprej ubežal dežju, pozabil odpreti vhodna vrata. Pri vstopu skozi dvojno zastekljena vrata, se je seveda poškodoval, vendar pa k sreči le lažje, saj je po nudenju prve pomoči, ki jo je prejel v ribniškem zdravstvenem domu, sam odšel na policijsko postajo. Podobno se je zgodilo tudi pred leti, le da tedaj pri odhodu iz centra, danes svobodnemu novinarju Milanu Glavonjiću. Resda je bil takrat še oficir JLA in honorarni dopisnik, vendar pa dovolj novinarja, da se Ribničani po torkovem dogodku »srahom« sprašujejo, kaj bo njihovemu športnemu centru povzročil naslednji obisk kakšnega novinarja.

JELKA SPET MERCATORJEVA — Nekajletni najemnik Mercatorjeve restavracije Jelka v Ribnici, Dejan Đuričič, je ocenil, da bi mu nadaljnje poslovanje utegnilo prinašati zgubo. Dosedanje poslovanje mu je sicer ni, ker pa je vse manj povpraševanja po hotelskih storitvah, ki jih nudi, se je odločil vrniti lokal Mercatorju. Ni še znano, ali bo Mercator lokal oddal in komu, ve pa se, da se bo Đuričič posvetil svojemu potujočemu bifeju, s katerim se že okoli 20 let uspešno pojavlja na različnih sejmih, predvsem v Kranju in Ljubljani.

Sevniški paberki

POLETJE V SEVNICI — V Sevnici ob bazenu pripravljajo neke vrste »poletje ob bazenu«. Nekateri Sevničani zanalašč ne pridejo pogledat, kaj se dogaja ob bazenu. Ne gane jih niti predstavitev erotičnega perila. Tak odpor je v omenjenih meščanih nastal zato, ker se ob besedi bazen spominjo na velike količine vode, voden pa nimajo, ker je ponekod v sevniškem mestnem vodovodu občutno premalo. Ker so pipe občasno skoraj suhe, bodo gospodinjke kuhale kavo v prahu ter prale in pomivale na suho, če se bo le dalo. Še bolj iznajdljivi bodo morali biti v sevniški klavnici, ki je na območju, kjer primanjkuje vode. Da to drži, kaže dejstvo, da je zadnjič morala mesarjem dostaviti vodo gasilska brigada, ker jim je je zmanjkalo sredi dela.

POGLEDI — Liberalnim demokratom naj bi naredili v stavbi, kjer imajo sedež, okno. Kot se domneva, bo okno omogočilo Školčevim kolegom nov pogled na svet. Okno naj bi bilo obrnjeno v park. Čeprav naj bi torej videli in pri tem verjetno tudi občudovali zelenje parka, za zdaj še ne pomeni, da se eldesovci selijo med zelene. Roko na srce: če bi se, jim tega ne bi nihče zameril, saj manjka ekologov. Vsaj v teh vročih dneh bi bila močnejša ekipa zelenih v Sevnici več kot potrebna. Za začetek bi lahko poskrbela, da ne bi bil potok v starem delu Sevnice tako svinjsko onesnažen.

ELEKTRARNO — Ker za vsako elektrarno vrhova ni (bilo) denarja, manjka cvenka tudi za sevniški hotel v izgradnji. Minister Averbšek je obljubil denar za to hidrocentralno in verjetno bodo skušali ujeti kak sold v svoj klobuček tudi sevniška mati županja in drugo osebe iz vodilne sevniške občinske ekipe. Jim tudi pripada. Če ne zaradi drugega, zavoljo tega, ker so se zelo upehali, ko so ob nedavnem ogledu vrhovske elektrarne hropili po stoterih stopnicah globoko pod zemljo in spet nazaj na sonce.

UVIDEVNOST — Nekaterim tako imenovanim vikendašem se pozna, da so povečini siromaki ali pa ljudje s kako drugače razvitim čutom za sočloveka. Dokazano ne perejo avtomobilov ob stanovanju v Krškem in drugod v dolini. S tem spoštujejo sočloveka, saj je meščanom ukazano, naj v tej vročini ne tratijo vode s pranjem avtomobilov in zalivanjem vrtov. Nerodno je le to, da avtomobile pridejo prat v hribe nad Krškim, kjer so v teh dneh še volji zelo žejni, vodovodno omrežje pa tako, da bo vsak hip presahnilo.

NE BO NIČ — Vojko Omerzu ni župan, saj sam pravi, da ni in da bi bilo najbrž drugače, če bi pri nas imeli župane. Je pa še vedno predsednik skupščine občine Krško in kot tak je uvidel, da poletna vročina in politična računana močnejše vplivata na delegate, kot kakšna dana obljuba volilcem. Potem ko je večkrat doslej skliceval skupščine in niso bile sklepne, se je sprijaznil s spoznanjem, da v pasjih dneh delegatje nimajo niti najmanjšega namena priti v zadostnem številu na skupščino pred jesenjo. Tako se ne ve, ali ga ima parlament še rad in ali Franca Cerneliča parlament nima več rad. Tega dvojega krškim delegatom namreč še ni uspelo povedati, čeprav so jih vprašali, in to ne enkrat.

PRILJATELJSTVO — Pridejo iz Obrijheima, in to ta teden. Za jutri je napovedana slovesnost, na kateri bodo povedali, da sta Krško in omenjeno nemško mesto že desetletje dobra prijatelja. Slovesno sedenje za slavnostno mizo bo mogoče tudi ponudilo priložnost, da se sicer smejoči se navzoči domačini temeljito obrcajo pod mizo. Če bi se, bi se lahko zato, ker se ne morejo zmeniti, kdo je v Krškem najbolj zaslužen za sodelovanje med mestoma. Ampak za božjo voljo in pri Marksovi in Engelsovi ter Leninovi bradi in bradici, naj se že zmenijo.

Novo v Brežicah

OMANOV NAČIN — Ker Ivan Oman, član predsedstva R Slovenije, pogosto pride v Posavje, so ga ljudje vzeli nekoliko za svojega, saj zelo natančno ocenjujejo, kaj dela kot politik. Ugotavljajo, da je zelo zvest svojemu stanu in da kmete skuša postaviti, »kamor je treba«, če je to prav ali pa napaka. V Brežicah kroži o Omanu tudi tole: »Kaj bi naredil Oman, če bi prišel v bolnišnico? Ukini bi zdravniški konzilij in tja postavil kmete.«

NOGOMET — V nedeljo popoldne bo nogometna tekma veteranov, v kateri se bosta pomerili ekipi SO Brežice in turističnega društva Čatež ob Savi. Ciril Kolečnik se tekme najverjetneje ne bo udeležil, ker sploh ni veteran, tako aktiven je še v politiki v domačem mestu in v beli Ljubljani. Če ne bi bila veteranska tekma, bi lahko igral v eni ali drugi ekipi. Kot predsednik brežiške vlade spada k skupščini in bi lahko bil v njeni ekipi. Ker pa rad potuje v Ljubljano — na sejem parlamenta, lepo prosimo, da ne bo očitkov — pa bi lahko igral tudi za turistični tim.

TAM JIH MANJKA — Delavke in delavci Tomala so prepričani, da v državi ni pravega reda, če jim pred nosom delodajalec sme nemoteno odpeljati iz tovarne stroje. Pravijo, da bi morali tako odvažanje preprečiti na vsak način, tudi s policijo. Toda Tomala je za zdaj konec in zaposleni so na cesti. Ena od delavk se je zato pred dnevi pridušala: »Toliko policije je, pa nič od nje. Ampak če bomo vsi počasi ostali brez dela, bo enkrat tudi za policijo zmanjkalo.« Bo že še videla, da se moti, če tako misli.

SPOMENIK — Ko greš po pločniku v Ulici bratov Cerjakov v Brežicah, nenaodoma zraste teboj drevo. Ker je že zelo debelo, pa najbrž sredi pločnika raste že dalj časa. Videti je, kot da so ga graditelji pločnika pozabili posekati, ko so to peš pot verjetno že pred nekaj leti asfaltirali. Se pa za Brežice ne ve natančno, kaj vse imajo v živi in neživi naravi.

Avtohiša bo poravnala dolgove

Delo v Brežicah in v Zagrebu — Koncesija

BREŽICE — Izračunana bilanca brežiškega Avtoservisa za letošnje prvo polletje je razkrila izgubo podjetja v višini okrog 10 milijonov tolarjev. Ta nastali primanjkljaj naj bi zapolnila sredstva Avtohiše Brežice, to je firme, ki nekako nastaja ob Avtoservisu v istih prostorih in z bolj ali manj istimi zaposlenimi, ki jih je imel Avtoservis.

V Avtohiši so naredili in potrdili sanacijski program, s katerim naj bi se firma okrepila in, kot rečeno, zapolnila finančne luknje Avtoservisa. Trenutno imajo v Avtohiši, ki je najela Avtoservisovo opremo, po besedah Miroslava Suše zasedene delovne zmogljivosti. Še zmeraj firma posluje tudi s Hrvaško in ima s to državo tudi urejen plačilni promet. Avtohiša v Brežicah v teh dneh zaključuje gradnjo avtomobilskega salona, v katerem bo razstavljala in prodajala vozila, ki ji jih bo kot zastopniku s koncesijsko pogodbo dobavljala novomeški Revov.

Po omenjenem sanacijskem načrtu naj bi Avtohiša zaposlovala najugodnejše število delavcev. Zaradi tega so drugače organizirali čistilsko in vratarstvo službo in dva delavca zaposlili v zagrebški firmi. Potem ko je Avtohiša zaposlila 73 od 80 Avtoservisovih delavcev, naj bi po novem letu v njej delalo okrog 65 zaposlenih. Firma, ki ima že od maja zajamčene osebne dohodke, naj bi po omenjenem sanacijskem načrtu dosegla odlog kreditov, pri kupcih naj bi izterjala neporavnane obveznosti in pridobila nove posle v Sloveniji in na Hrvaškem.

L. M.

SKOK V VODO — Kljub pomislekom, ali je Krka res dovolj čista za kopanje, ta reka vsaj v spodnjem toku privablja navdušence, ki se radi namočijo v sicer malce motni vodi. Voda da kopalcem več, če vanjo skočijo. Primeren prostor za skok v Krko je tudi kostanjeviški most, s katerega se je poglad tudi fant, ki ga je »ujela« fotoaparata. (Foto: L. M.)

Stavka za svarilo

Vprašanja delavcev tovarne pohišstva

BREŽICE — V Tovarni pohišstva Brežice so 4. avgusta med 11. in 16. uro zaposleni opozorilno stavkali, ker jim vodstvo podjetja ni odgovorilo na zahteve izpred meseca dni. Delavci so takrat med drugim zahtevali jasno informacijo o usodi tovarne ter izplačilo regresu, jubilejnih nagrad in odpravnin ob upokojitvi. Zahtevali so tudi izdajo listin za neizplačane deleže osebnih dohodkov in pri tem poudarili, da tega neizplačanega dela plač nihče ne sme zastaviti, če bi že prišlo do hipoteke.

Kar zadeva usodo tovarne, so delavci ob stavki šli, da je v firmi dovolj dela, vendar predstavljajo veliko težavo neugodne tečajne razlike in visoke obresti na sposojen denar. Tovarna pohišstva Brežice je v prvih šestih mesecih zabeležila 28 milijonov tolarjev izgube. Omenjena brežiška izdelovalka pohišstva je ta denar dejansko zaslužila, vendar ga ima pri kupcih, ki ji dolgujejo več, kot ima tovarna izgube. Tovarna trenutno posluje pozitivno, delovni normativi pa ne zaostajajo za evropskimi.

GRADISOV PESKOVNIK

SEVNICA — Gradis bo v Sevnici v kratkem spet začel graditi nasip v Savi, ker ga potrebuje pri popravilu t.i. brvi čez reko. Ta nasip bo najmanj tretji po vrsti. Ker Gradis tako dovažja in odvažja gramoz in pesek, njegovo delo nekateri že primerjajo z igrami v kakem peskovniku. Če pomislimo, da se je most majal in da se je to pripetilo zaradi napake, je vse skupaj res podobno igranju v peskovniku.

V Posavju točijo tudi slabo vino

Kaj ugotavlja glede odprtih vin medobčinska vinarska inšpektorica — Visoke kazni za lažno dokumentacijo in slabo pijačo — Izobraževanje o vinu

KRŠKO — Če bi želodci Posavcev lahko govorili, bi verjetno svetovali Krčanom in drugim ljudem s tega območja, naj ne pijejo po gostilnah odprtih vin. Inšpekcijski pregled omenjenih pijač je namreč pokazal, da v veliko gostilnah v Posavju pivci zlivajo vase brozgo, ne pa kakovostnega vina, čeravno jim gostilničarji prodajajo »najboljše«.

Vida Femec, medobčinska vinarska inšpektorica za Posavje, pravi, da so v vseslovenski inšpekciji odprtih vin vzeli v Posavju 5 vzorcev. Od tako preizkušenih vin je samo eno ustrezalo predpisanim kakovostnim merilom in je imelo potrebno dokumentacijo. Eno od vin, ki so ga vzorčili, ni imelo nikakršne dokumentacije. Preostala so imela »defekten vonj in okus, bila so oksidirana in v razkroju ter neprimerna, da bi jih človek použil«. Med vini, »ki so bila v razkroju«, sta imeli dve lažno dokumentacijo. Ponarejeni tovrstni papirji potrjujejo, da so med gostilničarji tudi taki, ki kupujejo poceni vina, ki jih ni analitik videl niti od daleč. Omenjeni inšpekcijski pregled se bo končal tako, da bodo gostilničarji z oporečnim vinom plačali stroške analize in sodnika za prekrške. Ker gre pri takih zadevah običajno hkrati za več prekrškov, bo višina celotne kazni lahko dosegla tudi 50 tisočakov.

Na Raki o nuklearni in metuljih

Mednarodni ekološko biološki tabor — Pogovor o posledicah uporabe jedrske energije — Ivan Tomše: Referendum glede jedrske je zgodovinski dolg

RAKA — Ali ima neka generacija pravico, da onesnaži naslednjim generacijam življenjski prostor? Zeleni pravimo: ne! Vsaka generacija lahko onesnaži, kolikor lahko za seboj počisti. V tem smislu je 6. avgusta na Raki govoril Ivan Tomše, ko je v okviru mednarodnega ekološko-biološkega tabora Raka 92 predaval skupaj z Alfredom Železnikom o posledicah uporabe jedrske energije.

Z vrsto podatkov in predpostavk sta dokazovala, da si je ena od generacij vzela pravico in z jedrsko elektrarno na krškem polju povzročila ekološki problem, katerega trajanje se meri s tisočletji. Problem je med drugim psihološki: kot je menil Ivan Tomše, ljudje ne morejo nikoli živeti popolnoma sproščeni ob objektu, kot je nuklearka. Poleg tega je zaradi bližine jedrske elektrarne premoženje v Krškem vedno manj vredno kot kje drugje. Ljudje so pričakovali nadomestilo za izgubljeno vrednost okolja in imetja, vendar je krška občina dobila zelo malo od pričakovane odškodnine. Celotno pri gradnji objekta je uradništvo zadeve postavilo tako, da so Posavci dobili čim manjšo odškodnino.

Zaradi vsega, kar je povezano z delovanjem Nuklearne elektrarne Krško, imajo državljani pravico povedati, ali objekt želijo imeti ali zapreti. Ob gradnji ni prebivalstva nihče vprašal za mnenje, zato je po Tomševem mnenju referendum glede nadaljnega delovanja JE Krško zgodovinski dolg do Slovenije.

Ena od navzočih študentk, udeleženka tabora, je ob takih stališčih predavatelj dejala, da se očitno za-

ZAPRETI JEDRSKO — Po pogovoru o nuklearni, ki je potekal v okviru tabora Raka 92, so študentje neuradno izjavili, da je bil nastop Ivana Tomšeta in Alfreda Železnika obarvan preveč politično. Dobili so vtis, da predavatelja za nobeno ceno nista bila pripravljena odstopiti od svojih protijedrskih stališč in da sta na ta način ravnala narobe. Tabor na Raki, na katerem je bil pogovor o jedrski elektrarni, sta organizirala ljubljanska podružnica mednarodne organizacije Aegee in gibanje Znanost mladini. Na fotografiji (z leve): Alfred Železnik in Ivan Tomše. (Foto: L. M.)

vzemata za zaprtje nuklearke. Toda kaj ponujata namesto jedrske elektrarne Krško, je vprašala. Tomše in Železnik sta ponudila v odgovor zmanjšanje energetske porabe, nakar so ju iz dvorane študentje vprašali, ali zeleni že kaj delajo za to zmanjšanje. Pogovor o tem se je iztekel v spoznanje, da gre za pravo množico dejstev za zapiranje elektrarne in proti in da je referendum nemogoče pripraviti tako, da ne bi zavajal in navijal za eno ali za drugo možnost. Ena od navzočih študentk je k temu dodala, da »problem jedrske elektrarne Krško ni tako preprost, kot si vi predstavljate«.

Ob predavanju o jedrski elektrarni so se udeleženci tabora seznanili tudi s knjigo Silva Mavsarja Ključ za nuklearko.

Na taboru na Raki, v okviru katerega so govorili tudi o jedrski elektrarni, so študentje sicer proučevali rastlinske in živalske vrste, analizirali vodo ipd. Celovite ocene o teh preučevanih v času poročanja za ni bilo, posamezni vtisi nekaterih udeleženk pa kažejo, da je tabor na Raki dal koristne informacije. Udeleženci tabora so med drugim odkrili nekaj rastlinskih in živalskih vrst — denimo metuljev, ki jih na tem območju doslej še niso našli. Poelg tega so ugotovili, da so nekatere vrste na tem območju razširjene dosti bolj, kot so mislili doslej.

M. LUZAR

Krompir se peče na njivi

V Nemški vasi le še nekaj kapnice

NEMŠKA VAS — V Nemški vasi pri Leskovcu imajo cisterno, ki je ostala za raziskovalci Ajdovske jame. V tej posodi je bila voda, zakaj, verjetno v sedanjih pripekli ni potrebno posebej ugibati. V Nemški vasi je lokalni vodovod že daljši čas suh. Za napajanje živali in za drugo v teh dneh pride prav preostala kapnica, kot pravi domačinka Marija Frankovič. »Ampak je treba premisliti, kako ravnati z vodo. Pri hiši imamo 8 mesecev starega otroka, potrebno je prati, otrok ne vpraša za sušo. Z vodo pa smo na malem,« je bila pred dnevi malce v skrbeh Frankovičeva.

Letina v Nemški vasi, kot drugje, se že kviri. »Vse je uvelo. Fižol je zrel, iz njega ne bo nič. Krompir je pečen na njivi. Suša, huda suša,« je potarnala Marija.

Bo Marija Frankovič še kaj natočila iz cisterne? (Foto: L. M.)

Da je potrebno premisliti, kako ravnati z vodo, dobro vedo tudi v dolini in krškem komunalnem podjetju Kostak. V sedanjem sušnem obdobju imajo velike težave z vodooskrbo, predvsem v višje ležečih krajih, kamor očitno spada tudi Nemška vas. V zaselke v hribeh vodo že vozijo z gasilskimi cisternami.

Da je manj vode, občutijo celo v Krškem, čeprav najbrž drugače, kot kje v Nemški vasi. Toda tudi v Krškem so uvedli omejitve prve stopnje, kar pomeni preprovo zalivanja vrtov in podobno.

L. M.

Bizeljsko se ne odpoveduje Tomalu

Delavci nekdanje Iskrine tovarne na Bizeljskem so morali na zavod za zaposlovanje — Dejansko stanje in obljube o razvoju nerazvitega območja ob meji

BIZELJSKO — Delavci industrijskega obrata Tomal na Bizeljskem pred leti najbrž niti pomislili niso na zapiranje tovarne. Letos julija so se znašli na zavodu za zaposlovanje, ker so se stroji v obratu ustavili. Kdaj bo proizvodnja znova stekla, ne ve nihče, zato so se delavci 5. avgusta zbrali v brežiškem Turistu in zahtevali jasne odgovore u usodi Tomala.

Ljudje, ki so bili zaposleni v tej nekdanji Iskrini tovarni na Bizeljskem, zamerijo dosedanjemu delodajalcu Tonetu Malenšku, da jih je odpustil. Prepričani so, da je to storil, kakor hitro je mogel glede na pogodbo o najemu bivše Iskrine tovarne. Zamerijo tudi brežiški vladi, da se je vse to dogajalo tako rekoč pred njenimi očmi. Delavci trdijo, da je ne glede na sporazume in pogodbe tudi nedopustno, da je Malenšek začel odvažati stroje iz bizeljske tovarne, in sicer v obrat v Semič. Pri tem uživajo tudi podporo svobodnih sindikatov, od koder je informacija, da so tovarniško dvoranjo zgradili z denarjem iz sklada za nerazvite.

Potem ko so delavci Tomala ostali brez službe, pričakuje pomoč občine. Od nje ne zahtevajo miloščine, pač pa ukrep, ki bi jim znova zagotovilo delo na Bizeljskem. Za zagon proizvodnje v objektu, od koder se je na omenjeni način poslovil nič kaj priljubljeni Malenšek, trenutno je nekaj možnosti. Mirko Rožman je kot podjetnik pripravljen organizirati podobno proizvodnjo, kot je bila v Tomalu. Zaposlil bi ljudi, ki so do zdaj delali v obratu, vendar ne more povedati, za koliko od njih bi bilo dela. Kot je povedal na omenjenem sestanku, je v zvezi z novim podjetjem poslal vlogo na občino Brežice in zdaj čaka na odgovor. Na občino bodo podrezali tudi svobodni sindikati. Ti podpirajo noven začetek proizvodnje na Bizeljskem.

Drugače niti ne morejo ravnati, če dajo kaj na besede delavcev Tomala na čakanju. Ljudje, ki so se znašli na zavodu, se namreč vidijo v brezizhodnem položaju, čeprav jih je navzoča službenka republiškega zavoda za zaposlovanje obljubila, da »grede kot brezposelni lahko obrat hmelj in jabolka v kmetijski kombinat in da so lahko kmetje, če imajo zemljo«.

Tomal je bil poleg polnilnice vina edini obrat na Bizeljskem. Če ne bo tak ali drugačen več zaživel, bodo imeli domačini razlog, da mnogim politikom zabrusijo v obraz, da so lažnivci. Mnogi politični veljaki, ki si podajajo kljuge v Posavju, imajo namreč polna usta pomoči, ki naj bi jo prešli kraji v obmejnem pasu s Hrvaško in na demografsko ogroženem območju, in Bizeljsko spada v oboje.

vanje obvestila, da »grede kot brezposelni lahko obrat hmelj in jabolka v kmetijski kombinat in da so lahko kmetje, če imajo zemljo«.

M. LUZAR

Industrija gradbenega materiala »SAVA« KRŠKO, p.o.

zaradi napake v prejšnji št. Dolenjskega lista ponovno

objavlja prosto delovno mesto

PRODAJA

Pogoji:

- V. ali VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske, komercialne ali ustrezne tehniške smeri
- 2 oziroma 1 leto delovnih izkušenj
- aktivno znanje nemškega in angleškega jezika

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in dvomesečnim poskusnim delom.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: IGM »Sava« Krško, CKZ 59, Krško.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku prijavnega roka.

kultura in izobraževanje

Srbohrvaščina ostane, kljub »vpitju z ulice«

Odločitev Strokovnega sveta Republike Slovenije za vzgojo in izobraževanje, da srbohrvaščina tudi v prihodnjem šolskem letu ostane v predmetniku slovenskih petošolcev, je sprožila številne pripombe, predvsem take, ki počučevajo tega jezika na slovenskih osnovnih šolah odločno zavračajo.

Zoper srbohrvaščino kot učni predmet slovenske mladine so se javno izrekli neredki starši in učitelji pa ljudje iz raznih strok, člani strank in drugi posamezniki. V dnevnem časopisu je že več tednov prava poplava zajedljivih zapisov, v katerih bralci tudi menijo, da je sklep, po katerem srbohrvaščina ostane v slovenskem predmetniku, potuha (kot kaže, še ne preživelemu) enoumju in dokaz, da nam je še vedno bližja nekakšna jugoskupnost, udinjjanje skupni preteklosti, kot lastna samostojnost in suverenost. Neredki pa so prepričani, da bi morali srbohrvaščino izgnati iz naših šol preprosto zato, ker je to jezik vojske, ki nas je lani napadla in poskušala okupirati. In še marsikaj drugega smo lahko prebrali, tudi nekaj zapisov, ki pa niso plod bolj ali manj čustvenih izbruhov, kot večina drugih, marveč avtorji v njih razsodno razmišljajo in če se že opredeljujejo za srbohrvaščino, to tudi utemeljujejo.

Očitki so leteli in še letijo vseprek, na različne naslove, na bolj in manj pristojne ljudi, in z njimi zahteve, naj tisti, ki stojijo za odločitvijo o srbohrvaščini, ponovno dobro premislijo, kaj to pomeni, in odobritev poučevanja tega jezika pri nas prekličejo. Mnogi so bili ali pa so se prepričali, da je za to pristojen šolski minister dr. Slavko Gaber. Da ni tako, je minister sam pojasnil v posebni izjavi, ki smo jo minule dni lahko prebrali v dnevnem časopisu. Najprej je zanikal, da bi bilo ministrstvo za šolstvo in šport pravi naslov za pripombe in očitke na to temo. »Pravi naslovnik je Strokovni svet kot predstavnik zakonodajne oblasti,« je poudaril in nadaljeval: »Sicer pa so konceptualne rešitve na tem področju trenutno jasne in ministrstvo ne namerava posegati vanje, saj niso v njegovi pristojnosti. Za nas imajo sklepi Strokovnega sveta veljavo zakona, zato je stališče državljanov na tej točki irelevantno. Strokovnih vprašanj pač ni mogoče urejati z vpitjem z ulice.«

V šolskem letu 1992/93, ki se začneja čez dva tedna, pouk srbohrvaščine v petih rednih osnovnih šolah nepreklicno bo, pa naj se »vpitje z ulice« zoper to nadaljuje ali ne. To je zdaj dokončno jasno. Jasno pa je tudi, da velja odločitev Strokovnega sveta samo za novo šolsko leto. Kako bo s poučevanjem srbohrvaščine potem, se za zdaj še ne ve. Morebiti pa bo »vpitje z ulice« pripomoglo, da bo odločitev Strokovnega sveta za naprej bolj po meri vseh Slovencev.

I. Z.

LEP SPREJEM NA KITAJSKEM

LJUBLJANA — V slovenskem glavnem mestu udomoljena kitajska akademska slikarka Wang Huiqin je pred kratkim prvič, kar je prišla pred desetimi leti v Slovenijo, razstavljala na Kitajskem, in sicer v mestu Nanking.

Svojim rojakom se je predstavila z deli, ki jih je ustvarila v zadnjih dveh letih v Sloveniji, kjer pa se je tudi postdiplomsko izpopolnjevala. Razstava je doživela toplej sprejem, dve avtorični deli je tamkajšnja galerija uvrstila v svojo zbirko. Wang Huiqin se je kot likovna umetnica lepo uveljavila v Sloveniji. Udeležila se je več slikarskih kolonij, med drugim Krkine v Novem mestu in zimске v Kostanjevici, in imela več samostojnih razstav.

Težavne razmere izločile likovnike

Zaradi pomanjkanja denarja letos v Ribnici ni tradicionalnih avgustovskih srečanj likovnikov — Le prekinitev ali konec likovne kolonije — Izbor v Ljubljani

RIBNICA, LJUBLJANA — Junija so v Miklovi hiši oziroma njeni galeriji odprli razstavo slikarskih in kiparskih stvaritev, nastalih na zadnjih dveh srečanjih likovnikov v Ribnici, lani in predlanskim. Na teh srečanjih je ustvarjalo trinajst slovenskih umetnikov, predstavnikov različnih, predvsem mlajših generacij in usmeritev. Z otvoritve sta ostali obiskovalcem v spominu dve stvari: slavospev dosežkom, ki jih prezentira ta razstava, in napoved, da likovnih »gostov« najbrž ne bo več v Ribnici. Slednje je sporočil umetnostni zgodovinar dr. Jure Mikuš, ki je izbral udeležence likovnih srečanj v zadnjih petih letih. Dejal je, da bi bilo ob razmerah, kakršne so zdaj v tem kraju in sploh v ribniški občini, težko in tudi neokusno privedi kolonijo.

Pešanje gospodarstva, naraščajoče število brezposelnih, pomanjkanje denarja za kulturo in druge neprijazne zadeve, ki so se nakopičile v zadnjem obdobju, so glavni razlogi za to, da tradicijo avgustovskih srečanj likovnikov v Ribnici letos prvič tudi zares prekinjajo. Ni več sponzorjev, mecenov in dobrotnikov, ne več tiste nekdanje naklonjenosti in prijaznosti, od katerih je živela kultura, se razvijala in širila. Prvič torej ne bo srečanja, odkar so se na pobudo akademskega slikarja Jožeta Cente, domačina iz ribniške okolice, likovni umetniki od vsepovsod leta 1979 zbrali v prvi koloniji v tej deželici suhe robe.

Ob tem gremkem dejstvu je v veliko zadoščanje ugotovitev, da v Ribnici marsikaj ostaja za dosedanjimi kolonijami. V trinajstih letih je bilo tu 130 slovenskih slikarjev, nastalo je veliko kakovostnih del, ki so zvečine

v ribniški zbirki. Zbirka šteje kakih 300 umetniških del, poleg del udeležencev likovnih srečanj so v njej tudi dela umetnikov, ki so v Ribnici razstavljali, ali kako drugače (tudi z naročili) pridobljena dela. Ribniška umetniška zbirka ni edini sad z likovnimi srečanjmi začete likovne življenja v tem kraju. Izjemna pridobitev za Ribnico je galerija v Miklovi hiši, ustanova, ki je z likovnimi in drugimi dogajanja postala znana po vsej Sloveniji. Da drugih niti ne omenjamo.

Izbor iz ribniške likovne zbirke je od minulega četrta na ogled v ljubljanski Moderni galeriji. Izbor obsega nekaj manj kot 60 del, opravil pa ga je dr. Jure Mikuš. Razstavo je postavila Ljiljana Špančič in bo odprta do 6. septembra.

Ribniška likovna zbirka je za zdaj razmeščena po zaslih depojih ali na

razstavnih mestih, kar gotovo ni primerno. Stane Kljun, organizator kulture v Miklovi hiši, ki je zdaj javni zavod, meni, da si bo Ribnica morala prejšnjemu slej omisliti ustrežnejši prostor ali kar muzejsko hišo za to dragoceno zbirko del sodobnih slovenskih likovnih umetnikov.

I. ZORAN

VEČER S KOMELJEMA

RADOVLJICA — V soboto, 8. avgusta, so v hiši Casa Brigita, kjer je potekala likovna kolonija z naslovom Velika narava, priredili večer, na katerem je bil pogovor z umetnostnim zgodovinarjem dr. Milčkom Komeljem, novomeškim rojakom, njegov sin Miklavž, eden najmlajših slovenskih pesnikov, pa jebral svoje pesmi. Po prireditvi je bilo srečanje z udeleženci kolonije.

Po Levstikovi poti od Litije do Čateža

Pohod bo 22. avgusta — Podaljšali rok za prijave

Do letošnjega pohoda po kulturnozgodovinski Levstikovi poti od Litije do Čateža je še nekaj več kot teden dni. Pohod bo v soboto, 22. avgusta, ob 7. uri z Valvasorjevo ploščadi v Litiji, nanj pa bo šlo 150 udeležencev, ki jih bo izbral žreb. Vsak pohodnik bo dobil razna gradiva in vprašalnik, ki ga bo moral na okoli 25 km dolgi poti izpolniti in ga na koncu, na Čatežu, oddati organizatorjem. Vprašanja bodo iz dediščine na poti, ki jo je v drugi polovici prejšnjega stoletja prehodil Fran Levstik in potem napisal znameniti potopisni esej Popotovanje od Litije do Čateža. Za najboljše pohodnike (po hitrosti in znanju) pripravljajo denarne nagrade, vsi udeleženci pa bodo dobili posebna priznanja.

Ali bodo organizatorji to tradicionalno prireditev lahko tudi izvedli tako, kot so si jo zamislili, pa je v času, ko nastajajo te vrstice, še precej vprašljivo. Do roka za pisno prijavo, 30. julija, se je prijaviло preveliko kandidatov, da bi sploh lahko pomislili na žreb, zato so prijavi rok podaljšali. Upajo, da se bo torkrat prijavi dovolj.

I. Z.

Slovenski tolar v Španiji

Na razstavi »Slovenija — denarnišтво in zgodovina«, s katero gostuje Narodni muzej iz Ljubljane

V dneh, ko so se športniki iz vsega sveta v Barceloni znojili v boju za osvojitve olimpijskih medalj, je v Sabadellu, nedaleč od katalonske prestolnice, obiskovalce pritegovala in navduševala razstava »Slovenija — denarnišтво in zgodovina«, s katero gostuje v Španiji Narodni muzej iz Ljubljane.

Že dejstvo, da so razstavo postavili na zelo uglednem mestu, na Akademiji lepih umetnosti v Sabadellu, pove marsikaj o zanimanju Kataloncev za Slovenijo in njeno kulturo. Kot se je videlo tudi ob gostovanju slovenskega Narodnega muzeja, je njihovo zanimanje za nas res veliko. Že ob osamovajanju Slovenije so nam prav Katalonci dajali tolikšno podporo kot le malokje drugod v svetu in tudi tokrat niso skrivali občudovanja naših uspehov.

Razstava ne prikazuje samo 2300 let denarnišťa na slovenskih tleh (od prazgodovinskih najdb do zdajšnjih slovenskih tolarjev), ampak hkrati pripoveduje tudi o zgodovinskih dogaja-

njih na tem območju in zarisuje zgodovino Slovenije. Razstavo spremlja obsežen katalog, ki tudi širše predstavlja Slovenijo, njeno zgodovino, kulturo in druga dogajanja.

V Sabadellu je bila razstava odprta do konca olimpijskih iger v Barceloni, v Španiji pa bo ostala še nekaj mesecev. Septembra jo bodo odprli v Geroni, romala pa naj bi tudi v Madrid in še kam. Uspeh ji kar sam odpira vrata in to je tudi ena najlepših oblik promocije mlade slovenske države na Pirinejskem polotoku.

V Sabadellu pa je beseda tekla tudi o nadaljnjem sodelovanju Slovenije in Katalonije na kulturnem področju. Z Inštitutom za mednarodne študije, ki skrbi za promocijo Katalonije v svetu, je že sklenjen dogovor za dve izmenovalni razstavi. Tako bo pri nas gostovala razstava Rimljani v Kataloniji, v Barceloni pa razstava Arheološki zakladi Slovenije. Prvo naj bi pripravili v prihodnjem, drugo pa v 1994. letu.

I. Z.

»V tisk, ko pride denar, ne prejk«

Pri Dolenjski založbi bodo letos izšle samo tiste knjige, za katere bodo zbrali dovolj denarja od sponzorjev in iz drugih virov — Franci Šali: »Subvencij je zelo malo, zato se mora založba sama znati — kakor ve in zna«

NOVO MESTO — Dolenjska založba je letos do avgusta izdala pet knjig in dvakrat revijo Rast. V kratkem bo knjižna bera bogatejša za novo delo. V literarni knjižni zbirki Siga, namenjeni prvcem, bodo izšle pesmi Dragice Dani, v Posavju udomoljene Gorenjke, pesniška zbirka Srečevanja. Knjiga bo izšla ob gmotni podpori Save Kranj, Skupščine občine Brežice in Tiskarne Novo mesto. V pripravi je še več knjig, nekatere že tik pred tiskom, ki pa bodo, kot pravi glavni urednik založbe, Franci Šali, izšle le, če bo denar. Pogoj, da gre knjiga v tisk, je zbran denar za pokritje tiskarskih stroškov.

Poglejmo, kateri teksti so že parafirani in čakajo, da jih bodo zavrteli na tiskarskih strojih. Od pesniških zbirk sta pripravljene: Majhen dober dan Toneta Pavčka in Zlagani raj Vlada Garantinija (izšla naj bi v Sigi), od garantnih del pa: Otroštvo Marijana Tršarja, Zrcalo (zbirka fantastičnih zgodb) primorskega avtorja Franeta Tomšiča in Kitajski spomini znane novinarki Alenke Auersperger, novomeške rojakinje. V literarni zbirki za otroke pa so pripravljene Mokronožci, ki jih je napisal Stane Peček in zbirka zgodbic Sara novomeške avtorice Spilchalove.

Od drugih del omenimo: znanstveno analizo Industrializacija Slovenije 1945 — 1956, delo dr. Jožeta Princiča, poljudnoznanstveno delo o problematiki alkoholizma Pijem, torej sem, ki ga je napisal dr. Anton Prijatelj, literarnoteoretično delo o slovenskem romanu izpod peresa dr. Borisa Paternuja in spis Na mednarodnem prizorišču, ki ga je prispeval Bogdan Osolnik. Za natis pa je pripravljen tudi nov Dolenjski zbornik. Zbornik bo tematski in posvečen Ferdinandu Seidlu. Ob tem pripravljajo Dolenjska založba izdajo dveh monografij, in sicer o Novem mestu in o novomeškem kolegiatnem kapitelju (ob 500-letnici ustanovitve). Obe monografiji naj bi izšli najkasneje marca 1993.

Katera dela oziroma koliko knjig iz omenjenega knjižnega programa

bo Dolenjska založba še lahko poslala na knjižni trg letos, poleg že omenjenih, pa je, kot rečeno, odvisno od zagotovitve denarja zanje. »Založba nima toliko denarja, da bi sama tvegala natis katerekoli dela, saj je že dolgo prisiljena živeti tako rekoč iz rok v usta. Zato mora, največkrat sem to jaz sam, ubirati najrazličnejša pota, da pride vsaj do minimalnih sredstev,« pripoveduje Franci Šali. »Ta pota vodijo do podjetij, zasebnih podjetnikov, raznih firm, ustanov, občinskih in republiškega kulturnega ministrstva, skratka, do sponzorjev, mecenov in drugih, ki kažejo količkaj naklonjenosti knjigi.«

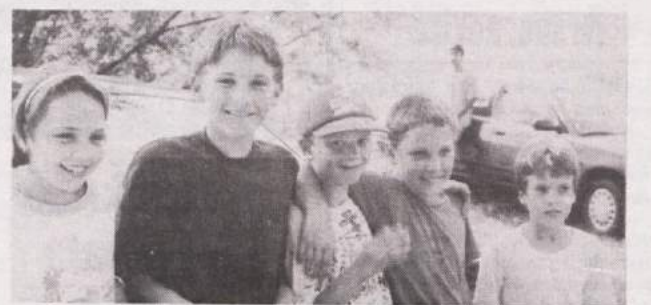
Franci Šali: »V teh časih ni lahko biti založnik.«

Kako pa je s prodajo? »To področje dejavnosti založbe, kot eno najpomembnejših, je še posebej pereče,« odvrne Šali. »Kot je znano, naša založba nima svojih knjigarn in ne takšne prodajne mreže, kot jo imajo druge založbe. Zato se mora pri prodaji in razpečevanju knjig znati, kakor ve in zna. Ubira najrazličnejše načine, od akvizitstva, gostovanja v drugih knjigarnah itd., vse do tako imenovane komisijske prodaje. Knjige pa niso med ali sveže žemlje, ki se same prodajajo, temveč vse kaj drugega. Zato se vložena sredstva le počasi vračajo in le redko v višini, da bi iztržek že izdane knjige lahko pokrili stroške za natis nove.«

Knjižni trg Dolenjske založbe je v prvi vrsti Dolenjska z Belo krajino in Posavjem, njen trg pa je tudi vsa Slovenija. Ker so razmere takšne, kakršne pač so, založbe pešajo. Tudi Dolenjska založba ni izjema. Kupcev je vse manj, boj na tržišču pa vse hušji. Gre do predvsem knjige, ki so cenejše, take pa so lahko samo zato, ker so jim na svetlo pomagali bogati sponzorji. Kvaliteta je v teh primerih pogostokrat drugotnega pomena, že povsem zbanalizirana, tako da ob tem res kvalitetno delo niti iziti ne more, kaj šele, da bi se prodajalo kot uspešnica.

Tudi pri knjigi se torej pozna, da »naša kultura je vstopa v obdobje erozije,« kot je ob letošnjem jubilejnim Dolenjskem knjižnem sejmu zapisal pisatelj Vladimir Kavčič. »Dolenjska založba zaenkrat še ohranja raven, ki si jo je zastavila ob ustanovitvi oz. obnovitvi, vprašanje pa je, doklej jo še lahko bo,« razmišlja Franci Šali. Kot urednik najbrž tudi on ne bi zavrnil dela, ki bi založbi prineslo kup denarja, pa čeprav bi moral glede kvalitete zatistiti eno oko.

I. ZORAN

TEŽKO SLOVO — Takole so bili na pikniku Jezikovnih počitnic v Šmarjeških Toplicah zadnjič skupaj Martina Hudl iz Podturja z Emanuelom, Lukas Truppe iz Beljaka z gostiteljem Tilnom Božnikom iz Novega mesta in Tomaž Kastelic, pri katerem je bila na počitnicah Martina. (Foto: J. P.)

Jezikovne počitnice končane, prijateljske vezi ostajajo

Hvala Sloveniji in posebej hvala Novemu mestu

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Na prostoru za piknik se je minulo soboto popoldne iztekel zadnji dan tritedenskih Jezikovnih počitnic za 32 otrok iz Roža, Podjune in Zilje na avstrijskem Koroškem ter z Dunaja, iz Rima in celo iz daljnega Tokia. Zaključne slovesnosti z družabnim srečanjem so se poleg počitnikarjev in njihovih vrstnikov, gostiteljev iz Novega mesta, udeležili tudi starši, med gosti pa so bili tudi namestnik ministra za šport republike Slovenije dr. Pavle Zgaga, novomeški župan Marjan Dvornik in drugi.

»Hvala lepa, Slovenija, hvala Novo mestu,« se je v glasilu, ki so ga izdali udeleženci Jezikovnih počitnic, v imenu koroških otrok zahvalil njihov spremljevalec, predstavnik Kršćanske kulturne zveze iz Celovca. »Najpomembnejše za nas je bilo gostoljubje 32 novomeških družin, ki so za tri tedne prevzele najodgovornejši del Jezikovnih počitnic. Učenje slovenskega jezika v sproščnem družinskem vzdušju je zagotovilo najbolj uspešno. Poleg družin imajo veliko zaslug tudi pedagoški delavci, ki so se na Osnovni šoli Grm trudili za strokovno plat počitnic. Poleg slovenskega jezika so se mladi Korošci naučili novih pesmi, plesov in iger. Spoznali so dober kos Slovenije, še posebej pa Dolenjsko in njeno prestolnico. Splede so se trdne vezi, ki bodo pri mnogih ostale trajne, in prenekateri Novomeščani bodo še letos počitnice nadaljevali pri nas na Koroškem,« je povedal Franci Tomažič. Tako pa je v glasilu zapisala Monika Kravc iz Roža: »Z Nino iz Ločne se zelo dobro razumeva. Pri njej bom ostala še en teden, potem bo

prišla ona k meni v Avstrijo na počitnice.«

Zal Sethma iz Tokia je po mami iz Novega mesta, njegov oče pa je doma iz Bombaja v Indiji. Kar v japonsščini je zapisal: »Hodim v angleško šolo. Imamo ocenjevanje A, B, C, D in F. Najboljša ocena je A+. Znam angleško, japonsko in francosko, sedaj pa sem se naučil še nekaj po slovensko. V Sloveniji je zelo drago, pri nas na Japonskem je veliko ceneje«. Ob koncu navedimo še misli učiteljice Danice Rangus, ki je o koroških učencih zapisala: »Moja jezikovna družina je bila dokaj pisana. Vse od zadržane enajstletne Monike, vedno živahne Claudie, zgovorne Elizabeth pa do modrega Zala, resnega Ortwinia in nasmejanega Gernota. Začetek je bil težak, saj se nismo skorajda nič razumeli. Z intenzivnim osvajanjem slovenskih besed smo se po tednu dni že pričeli pogovarjati v stavkih, ob koncu pa smo sami tudi nekaj napisali po slovensko.«

Glavni organizator in vodja Jezikovnih počitnic, prof. Jože Skufca, pa je udeležencem zaključnega piknika povedal na dušo in srce: »Pridobljeno znanje, obogateno z novim besediščem in govorno spretnostjo ter osnovnimi jezikovnimi normami, je bilo za večino udeležencev dragocena bera, ki pa ne bo obrodila pravih sadov, če otroci po odhodu iz Novega mesta ne bodo govorili slovensko doma, v šoli in povsod, kjer so za to možnosti in priliko. Torej, ostanite čimbolj zvesti slovenski besedi. Znanje slovenskega jezika na Koroškem je pomembno osebno kulturno bogastvo, je prednost in potreba.«

J. PAVLIN

SREDNJA ŠOLA TEHNIŠKIH IN ZDRAVSTVENE USMERITVE NOVO MESTO Ul. Milke Šobar 30 68000 NOVO MESTO

razpisuje
prosta delovna mesta

- 1 učitelja slovenskega jezika in književnosti, profesor
- 1 učitelja angleškega jezika, profesor

Prosta delovna mesta razpisujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom. Prijave z dokazili pošljite v osmih (8) dneh po objavi razpisa. Vsi, ki se bodo prijavi na razpis, bodo o izbiri obveščeni v tridesetih dneh po objavi razpisa.

Jesen 92 Založbe Wieser

Lojze Wieser, slovenski založnik v Avstriji, bo letos izdal nov Jančarjev roman in nove Jesihove sonete

Med založbami pri naših severnih sosedih se predvsem celovška Mohorjeva družba in Založba Wieser posvečata izdajanju slovenske literature. Vendar pa založnik Lojze Wieser programsko ni zavezan samo izdajanju knjig za slovenske bralce. Njegova založba je izrazito srednjeevropsko usmerjena. Zanima jo malone vse, kar se pomembnega dogaja na literarnem, političnem in kulturnopolitičnem področju v srednjeevropskih deželah. Vse, kar priznava tako imenovani srednjeevropski duh.

Založba Wieser je že napovedala, kaj namerava izdati letošnjo jesen. Slovenskim bralcem bo namenila dva prevoda in dve noviteti. V prevodu Ljubice Černicev in Klauseta Detlefa Olofa bo izšla proza Poskus o džuboksu avstrijskega pisatelja Petra Handkeja, v prevodu Marjanca Miheliča pa Hrabalova knjiga madžarskega pisatelja Petra Esterhazyja. Oba pisatelja sta nagrajena naše Vilenice. Noviteta pa bosta roman Posmehljivo poželenje pisatelja Draga Jančarja in nova zbirka sonetov pesnika Milana Jesiha. Tako Handke kot Jančar in Jesih so pri Wieserju že tiskali

svoja dela. Osrednji del programa Wieserjeve založbe pa tokrat predstavljajo: izdaji romana (epa) »Die Fremde« (»Tujka«) pesnice in pisateljice Marie-Therese Kerschbaumer in prevod romana »Astrahanova koža« beogradskega pisatelja Dragana Velikića, zbirka štiridesetih prozinskih odlomkov iz del srednjeevropskih avtorjev, med njimi tudi slovenskih pisateljev (knjigo je uredil avstrijski književnik in esejist Karl-Markus Gauss), prevod romana »Berenikin las« hrvaškega pisatelja Nedeljka Fabria, roman »Viktor« pisatelja Maxa Bleuclia, pesniška zbirka »Kaputte Mythen« (»Pokvarjeni miti«) pesnika Hansa Raimunda in zbirka avstrijske proze, ki jo je uredil Alberto Martino. Izšla bodo tudi nekatera druga dela.

Povejmo še, da knjige, ki jih izdaja Založba Wieser, niso kvalitetne le vsebinsko, temveč tudi oblikovno. Za oblikovno dovršenost skrbi in jo spodbuja Wieserjev umetniški direktor Matjaž Vizjak. Tudi nove knjige, ki jih napoveduje program za letošnjo jesen, bodo že zunaj na moč prikupne.

I. Z.

Komisija pri delu

Vino lahko oceni samo trezen človek

Od 31. avgusta do 5. septembra bo v Ljubljani tradicionalni sejem **Vino 92**, že 38. po vrsti, na katerem bo na ogled in na pokušnjo več kot 900 vin iz 18 držav iz vsega sveta. Seveda ni treba posebej poudarjati, da gre za najboljša vina.

Pred sejmom je vsako leto strokovno pomembnejši del — mednarodno ocenjevanje vin. Ljubljansko mednarodno ocenjevanje vin je eno največjih in najpomembnejših ocenjevanj na svetu sploh. V strokovnih krogih uživa velik ugled, hkrati pa je prav zato deležno tudi ljubosumnih pogledov vinogradniško in vinarsko neprimitivno močnejših držav, ki bi Ljubljani prav rade prevzela njen primat na tem za vsako vinogradniško državo izredno pomembnem področju.

»Ljubljansko mednarodno ocenjevanje vin je že vseh teh 38 let ena najpomembnejših strokovnih prireditiv v Sloveniji, saj sodi med tri, štiri največja tovrstna ocenjevanja na svetu,« pravi Stane Trlep, projektni vodja Ljubljanskega sejma, ki pripravlja mednarodno ocenjevanje vin, strokovno pa pri tem sodeluje še Kmetijski inštitut Ljubljana. Ljubljansko mednarodno ocenjevanje vin prizna tako Evropska skupnost, in to kot eno od štirih in edino, ki poteka zunaj ES; hkrati pa je ljubljansko ocenjevanje eno od petih na svetu, nad katerim ima pokroviteljstvo Mednarodni urad za trto in vino (OIV) s sedežem v Parizu. Ta ocenjevanja potekajo vsako leto v Ljubljani, v turškem Ueruepeu, kanadskem Montrealu, španski Barceloni, vsaka štiri leta pa v slovaški Bratislavi. Kakšen pomen in težo ima v vinko razvitem svetu ljubljansko mednarodno ocenjevanje, pove tudi to, da so v avstrijskem Ilmitzu, od koder so doma izvrstna vina, ki tudi na ljubljanskem ocenjevanju dobivajo najvišja odličja, celo šampionske naslove (tudi na letošnjem ocenjevanju je eden od petih šampionov iz Ilmitza), torej da so v tem vinogradniškem mestu postavili ljubljanski medalji spomenik, na katerega so vklesali: Tla, kjer rastejo svetovni vinski prvaki. Proizvajalec umetnih gnojil je, brž ko je postalo nekdo njihovo vino šampion, to izkoristil in reklamiral svoje proizvode s sloganom, da so šampioni pogojeni z njihovimi gnojili. Vinu, ki je postalo šampion na ljubljanskem mednarodnem ocenjevanju, je proizvajalec v istem hipu dvignil ceno iz prejšnjih 90 šilingov za buteljko 0,75 litra na 450 šilingov za malo buteljko 0,35 l. Toliko pač veljajo medalje in naslovi z ljubljanskega ocenjevanja. Pri nas pa, kot da ugleda in pomena te velike strokovne prireditve ne znamo dovolj in pravilno ceniti.

Doslej so bila vsa ocenjevanja v Ljubljani, le lanskega so zaradi vojne v Sloveniji prenesli v sosednjo Avstrijo, ampak seveda kot ljubljansko ocenjevanje. Letos pa so se zaradi ugodne ponudbe organizatorji odločili, da bo ocenjevanje potekalo v hotelu Kokra v prijetnem okolju kompleksa Brdo pri Kranju, kjer je 31 degustatorjev iz 21 držav skoraj teden dni, kolikor je trajalo ocenjevanje, tudi živelo. Predsednik ocenjevanja je bil znani slovenski enolog dr. Dušan Terčelj, ki je tej strokovni prireditvi predsedoval že lani, prej pa je bila dolga leta predsednica znana hrvaška enologinja prof. dr. Dubravka Premužič, ki je bila letos predsednica ene izmed štirih ocenjevalnih komisij. Pravilo je

namreč, da je predsednik ocenjevanja vedno iz države, v kateri poteka ocenjevanje. Sicer pa je večina degustatorjev že v prejšnjih letih sodelovala na ljubljanskem ocenjevanju in se med sabo dobro poznajo, celo dobri prijatelji so. Nasploh velja, da jedro vseh velikih ocenjevanj po svetu tvori kakih 100 najboljših degustatorjev. Pokazalo se je namreč, da je ocenjevanje najbolj objektivno, če na njem več let zapored sodelujejo v glavnem isti degustatorji, ki izoblikujejo primerna ocenjevalna merila. Pa še prihaja pri ocenjevanju do precejšnjih razlik, kajti vsak degustator je pač osebnost zase. Da bi bile te razlike čim manjše, so na Brdu pred začetkom ocenjevanja, ki je, kot rečeno, potekalo v štirih komisijah, vsi degustatorji skupaj ocenjevali nekaj istih vin, da se je pokazalo, kje prihaja do največjih razkorakov, in da so uskladili merila. In razlike so bile pri tem »poskusnem« ocenjevanju res ogromne. Samo za primer: istemu vinu so različni ocenjevalci prisodili od 5 do 45 odbitnih točk. In kaj to pomeni? Pet točk vinu še prinaša veliko zlato medaljo, 12 odbitnih točk pa je zgornja meja za srebrno medaljo. »Vendar take razlike na začetku niso nič slabega,« pravi mag. Julij Nemančič, priznani slovenski enolog in degustator svetovne veljave, letos vodja ene od komisij in eden od treh podpredsednikov ljubljanskega ocenjevanja. »Bati se je treba tistih degustatorjev, ki se niso pripravljene izpostaviti in vedno dajejo nekakšne povprečne ocene. Do razlik pri ocenjevanju bo vedno prihajalo, ker degustatorji ocenjujejo subjektivno, seveda v okviru sprejetih pravil in meril. Poleg tega so tu še osebna nagnjenja, specializiranost. Nekdo je večji specialist za rdeča vina, drugi za bela, tretji za suha, četrti za sladka, peti za aromatična itd. Nikogar pa ni, ki bi bil enako dober za vsa vina.«

Najboljše vino ima oceno 0

Letos so degustatorji v štirih komisijah ocenili 904 vzorce vin iz 18 držav iz vsega sveta, od Čila do Japonske in od Amerike do Nove Zelandije. Največ je bilo slovenskih vin — 357, sledijo pa vina iz Avstrije, Švice, ZDA in Italije. Ocenjevanje je, kot rečeno, potekalo po pravilniku OIV, se pravi po tako imenovani Vedelovi metodi, ki temelji na sistemu negativnih točk. Najboljše je tisto vino, ki ni dobilo nobene negativne točke, se pravi, ki ima 0 točk. Za oceno od 0 do 6 točk dobi vino veliko zlato medaljo, za oceno 7 in 8 negativnih točk dobi zlato, 9 do vključno 12 negativnih točk pa prinaša srebrno medaljo. Vendar ocenjevalci vina ne ocenjujejo neposredno s točkami, marveč ocenjujejo videz, vonj, okus in harmoničnost in vse te bistvene elemente kot odlično, zelo dobro, dobro, zadovoljivo in za izločitev. Ti elementi oziroma ocene imajo vsak svoje točkovne koeficiente, iz katerih potem izračunajo odbitne točke. Če ocenjevalec vino v vseh ocenjevalnih elementih oceni z zelo dobro (druga kolona), to že prinese 12 nega-

tivnih točk, kar komaj še zadostuje za srebrno medaljo. Seveda poteka ocenjevanje vin popolnoma anonimno. Degustatorji ne vedo o posameznem vzorcu, ki ga ocenjujejo, nič drugega kot številko ter kategorijo, iz česar je znano, ali je vino mirno, suho, sladko itd., ter letnik. Ne vejo ne, kakšne sorte je vino, kdo je proizvajalec, iz katere države prihaja. Med ocenjevanjem vlada tiha in mirna zbravnost, tišina, degustatorji so vsak zase, med sabo se ne smejo pogovarjati, nič jih ne sme motiti. Za čim boljši potek ocenjevanja skrbi predsednik ter predsedniki posameznih komisij. Degustator na dan oceni po 60 vzorcev belih suhih vin ali 50 rdečih oziroma sladkih. Na Brdu so ocenjevali samo dopolne. Novi pravilnik OIV, ki bo začel veljati prihodnje leto, bo to število zmanjšal za 10. Seveda ocenjevalci vina, ki ga ocenjujejo, ne popijejo, saj bi se ga sicer od 60 vzorcev vsak dan kar krepko nalezli. Pijan človek pa ne more ocenjevati tako zlahkne pijače, kot je vino. Potem ko vino pogledajo, ocenijo videz, bistrost, ga povonjajo, zlijejo v usta, kjer ga nekaj časa zadržijo, da lahko ocenijo okus, njegovo intenzivnost in kvaliteto, in potem izpljunejo.

Vino je ena zadnjih naravnih pijač

Med letošnjimi ocenjevalci je bil tudi gospod Jean Cretienand, svetovno znani strokovnjak, zvezni švicarski enolog in delegat švicarske vlade, ki je star znanec ljubljanskega ocenjevanja. »Mednarodno ocenjevanje vin v Ljubljani ima v svetovni strokovni javnosti veliko veljavo, in to zaradi svojih izkušenj, pozornosti, ki jo tu posvečajo strokovnemu delu kot celoti, in zaradi natančnega spoštovanja pravil OIV. Na tem ocenjevanju vsaka komisija lahko nemoteno dela, ocenjevana vina so servirana po pravilnem vrstnem redu, tako da lahko degustatorji stopnjujemo svoje občutke. Spoštovanje tega vinskega reda je zelo pomembno za objektivnost ocenjevanja. Lahko rečem, da bi lahko bilo ljubljansko ocenjevanje zgled za vse druge prireditelje, ki se vse bolj zanimajo za organizacijo mednarodnih ocenjevanj vin,« je dejal ta

veliki poznavalec in svetovna avtoriteta na tem področju, ki je sodeloval na velikih ocenjevanjih vin po vsem svetu. Sloveniji pa gospod Cretienand svetuje, naj si, tudi kar se vina tiče, izoblikuje svojo značilno in prepoznavno podobo. »Slovenija ima danes izvrstne enologe, ki so v toku svetovnih dogodkov. Vendar je treba najprej z zakonodajo uvesti red in disciplino v vinogradništvu. To je osnova, brez tega ni ne dobrega vina ne izvoza. Slovenskim enologom pa svetujem, naj bodo še naprej spoštljivi do porekla svojih vin in naj se ne zaletijo z modno barique tehnologijo, ki bi zasenečila te lepe kvalitete slovenskih vin. Slovenci, zavedajte se, da je vino ena zadnjih naravnih pijač, ki nam ostaja, in spoštujte to zlahkno!«

Podobno mnenje o slovenskih vinih ima tudi docent Fedor Malik iz Bratislave, ki je bil že 10-krat degustator na ljubljanskem ocenjevanju. »Ob velikih praznikih si iz svoje vinoteke doma privoščim ormoški laški rizling ali Vinagov sauvignon, ki nima para na svetu.«

Predsednik lanskega in letošnjega mednarodnega ocenjevanja vip v Ljubljani, dr. Dušan Terčelj, pravi: »Z vsemi močmi si prizadevamo, da to ocenjevanje obdržimo na najvišji strokovni ravni. Prav to je naš največji adut, kajti konkurenca in apetiti po takih mednarodnih ocenjevanjih so v svetu veliki. V našem strokovnem svetu je Slovenija znana po ljubljanskem ocenjevanju vin. Zato je treba nujno najti skupen slovenski interes, da to ocenjevanje ostane. Nikakor ne bi smeli po nemarnem zapraviti tako ogromnega kapitala, ki ga za Slovenijo v svetu pomeni ljubljansko mednarodno ocenjevanje vin.«

Na letošnjem ocenjevanju so se spet najbolje odrezala avstrijska vina. Od 219 ocenjenih vzorcev so dobila 29 velikih zlatih medalj, 60 zlatih in 96 srebrnih medalj ter 3 od skupaj 5 naslovov šampion. Tudi slovenski vinogradniki se ne morejo pritoževati: od 357 vzorcev so dobili 17 velikih zlatih, 62 zlatih in 168 srebrnih medalj. Poleg tega so bila slovenska vina v konkurenci za šampione v treh kategorijah: med suhimi belimi, sladkimi be-

Dr. Dušan Terčelj, predsednik mednarodnega ocenjevanja

limi in suhimi rdečimi vini. Med 17 slovenskimi velikimi zlatimi medaljami je tudi šampanjec barbara Janeza Isteniča z Bizeljskega.

Za konec pa še tole. Zvečer tistega dne, ko je bil vaš reporter na ocenjevanju na Brdu, je minister za kmetijstvo dr. Protner, pred časom tudi sam ocenjevalec na ljubljanskem ocenjevanju, pripravil za degustatorje sprejem na bližnjem gradu Strmol. Na sprejemu so točili izvrstna Vinagova vina. Ničče ni izpljunil niti kapljice. Zvečer pač niso bili »v službi«.

ANDREJ BARTELI

naši rojaki po svetu

Pozdrav slovenskim ladjam

Zahvaljujoč slovenskim zdomcem v Nemčiji bosta slovenske ladje v hamburškem pristanišču poslej pozdravljali trobojnica s slovenskim grbom in Prešernova Zdravljica, dobrodošlico ob prihodu in srečno pot ob izplutju iz pristanišča pa jim bo v materinem jeziku zaželel glas Nade Berdavs iz Kočevja.

Zakonca Nada in Egon Berdavs, ki že 26 let živita v Hamburgu, mestu na severu Nemčije ob reki Labi, sta se prva med tamkajšnjimi Slovenci odzvala na oglas, objavljen v časopisu Morgenpost. Hamburškemu pristanišču sta podarila slovensko zastavo in posnetek Prešernove Zdravljice, Nada pa je posodila tudi svoj glas, ki bo v slovenščini izrekal dobrodošlico in srečno pot slovenskim ladjam, ki jih bo pot zanesla v hamburško pristanišče. To je eno največjih v Evropi, znano pa je po tem, da že 40 let na poseben način pozdravljajo prihajajoče in odhajajoče ladje. Po odlomku himne pristanišča, ki naznanja prihod ladje, in dobrodošlici, izrečeni v nemškem jeziku, sledi ob spremljavi himne države, pod zastavo katere ladja pluje, dvig zastave te države in izrekanje dobrodošlice v njihovem materinem jeziku. Podobno ob drugem delu himne, ki naznanja odhod ladje in spust zastave, pozdravljajo tudi odhajajoče ladje. Egon, ki je nekaj časa delal v pristanišču, to dobro pozna, zato ni presenetljivo, da sta se odzvala ravno Berdavsova. Oba sta namreč Slovenca, ponosna na osamosvojitve Slovenije.

Berdavsova sta v Hamburg prišla iz Kočevja. Sprva sta nameravala ostati le nekaj let, zato sta sina Sašo, ki se jima je medtem rodil, prepustila v oskrbo »najboljši mami na svetu«, kakor svoji mami pravi Nada. Vendar pa je življenje hotelo drugače, zato se je danes 23-letni sin Saša, po šestnajstih letih razdvojenega družinskega življenja, pridružil svojima staršema in osem let mlajšemu bratu Romanu. Življenju v Nemčiji so se namreč dobro privadili. Egon danes dela v nekem privatnem podjetju, ob popoldnevih pa še v svoji strgarski delavnici, Nada pa je zaposlena na oddelku za sterilizacijo instrumentov v eni izmed hamburških bolnišnic.

Na njihovo življenje in prijateljevanje z nemškimi, slovenskimi, hrvaškimi in do nedavna tudi srbskimi prijatelji pa so usodno vplivali tudi dogodki na tleh nekdanje skupne domovine. Še do nedavnega sta namreč imela Berdavsova prijatelje tudi med srbskimi zdomci. Danes ne več. Ne le kot Slovenca, marveč tudi kot razumna in sočutna človeka, pretežnemu delu srbskega življa v Nemčiji, in s tem tudi svojim donedavnim prijateljem ne moreta odpustiti njihovega nacionalističnega prepričanja, da ves svet laže, le Srbi ne. »Ne zamerimo toliko Srbom v Srbiji, da tako razmišljajo, saj so v medijski blokadi in prepuščeni le enostranskemu obveščanju njihovih medijev, ne moremo pa razumeti Srbov pri nas, ki lahko vsakodnevno poslušajo in berejo poročila o dogodkih v nekdanji Jugoslaviji z vsega sveta,« pravi Nada, ki ob tem izraža bojazen, da bi utegnili spori med Slovenci in Hrvti vplivati tudi na poslabšanje odnosov med njimi in hrvaškimi zdomci. Prav s Hrvti namreč

zelo dobro sodelujejo in ob letošnjem enomesečnem dopustu, ki sta ga preživela v Kočevju, ju je neprijetno presenetilo spoznanje, da odnosi med Slovenijo in Hrvaško niso takšni, kot sta mislila. Bojazen, da bi se to utegnilo zgoditi, je še toliko večja zato, ker je v vsem severnem delu Nemčije le okoli 250 Slovencev. Med njimi je veliko že starejših ljudi in tudi takšnih, ki živijo v mešanih zakonih. To je tudi razlog, da jim pred leti, ko so to poskušali, ni uspelo ustanoviti slovenskega društva in ne slovenskih šol, pa tudi razlog za tesnejše povezovanje s Hrvti. Prav na njihovo pobudo so lani organizirali skupne protivojne demonstracije. S slovensko zastavo, ki sta jo Berdavsova letos podarila hamburškemu pristanišču, so demonstrirali od Hamburga do Kiela na skrajnem severu države in do Borna na jugozahodu. V sodelovanju s Hrvti je Nada organizirala dva kamiona z zdravili in sanitetnim materialom kot humanitarno pomoč Bosni in Hrvaški.

Kot vse kaže, bosta Berdavsova, ki sta tako kot njuna sinova, čeprav oba rojena v Nemčiji, slovenska državljana, v Nemčiji preživela vsaj še nekaj let. V hišo, ki jo gradita v Kočevju že 10 let, kar je seveda značilno za zdomce, se bosta verjetno vselila šele po upokojitvi. Zato in ker imata med Hrvti veliko resnično dobrih prijateljev, upata, da se politične razmere v njihovih domovinah ne bodo zaostriale tako, da bi se pretrgale prijateljske vezi, ki so se med njimi spletle na temelju ljubezni do njihove, takrat še skupne domovine.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

Zakonca Nada in Egon Berdavs

Žreb je izmed reševalcev 30. nagradne križanke izbral BOJANA BUČARJA iz Šentjerneja in JANEZA RANGUSA iz Škocjana. Bojan bo dobil denarno nagrado 2000 tolarjev, Janez pa lepo knjižno darilo. Nagrajencema iskreno čestitamo. Dobitnika denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali hranilne knjižice, da mu bomo nagrado lahko najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in reševce pošljite najkasneje do 24. avgusta na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 32! Ovojnico brez poštno znamke lahko tudi osebno oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

**REŠITEV 30.
NAGRADNE KRIŽANKE**

Pravila rešitev 30. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: BARCELONA, OLIMPIADA, OBESA, JLA, PARIS, ATA, ARAL, AMOR, ATI, OSNE, ATOMIC, NEONKA, SAMOJED, AMARO, ATENA, AGNI, OM, MALI, KNA, JANE, ARAT, KAD, ALAN.

prgišče misli

To, kar daje smisel našemu početju, je za nas vedno nekaj povsem neznanega.

M. KUNDERA

Boj se tistega, ki rad prisega.

Slov. pregovor

Smoter posameznega življenja je to, da išče svoj lastni samorazvoj.

Š. AVROBINDO

Kako dobrotna je narava! Hibe, ki jih podarja starosti, so milost. Pozabljenje nam podari gluhost in šibke oči, ko se postaramo; tudi nekoliko zmedenosti, malo pred smrtjo; Sence, ki nam jih pošilja vnaprej, so hladne in dobrodelne.

J. ROTH

nagradna križanka

32

DOLENJSKI LIST	USMILEN ČLOVEK	ŠLANTIN PLIN	SODOBNI SLOV. SKLADATELJ (ALOUZ)	KEM. SIMBOL ZA LITU	VIŠKONVIVJSKI PRODUKCIJSKI JEZIK	AVTOR J. LORR	ROD RASTLINSKE DRUŽINE LORCOONK	PERZLSKA SVETA KNJAGA	VLADAR
LESTVICA KEM. SIMBOL ZA FOSFOR						ITAL. VELETOK GOSTOTA ROJSTEV			
					X				
					X				
STRO					TYOREC NORVEŠKEGA JEZKA (VAB) USEČINA				
JANEZ VYSTA MESA						PLADENI ZVEZDA SPREMEMILJKA			
							TOPE SVETNA MORSKI RAK		
DOLENJSKI LIST	PRIPADNIK LJUDSTVA NA NOVI GIVNEA	ICEDEK ZLASTI KLASTNI DREVES	JAPONSKO DROBEČ TELČEK	MOČAN ČLOVEK DVOR TUR. SULTANOV V CANGIADU					
RADIOAKTIVEN KEM. ELEMENT				FRISKA KOPEL AB. AGENCIJA ZA RAZISKAVE VESOLJA				STAROVRSKA OBLEKA	ETIOPSKA DONARNA DNOTA
ČEŠKI SKLADATELJ (BEZROK)					NESTO V SE ITALIJ DOVEZELNA PLOVILA				
SODOBNI SLOV. MATERNIK (VIAK UČENIK)						NAVŠLA VRI V KARAVANKAH PIVAK			
STARNA MERA V GEM. ODEJLAH				NACIONALNI PARK V ZDA (OB REKI RUSKON)					
ZVALSKA OČIČNA				GR. INT. POVELJNIK PRED TRUJO				STRUPENA KAČA	

praktični KRIŽANKA

Pisano za mlade

V teh vročih poletnih dneh bi bila večina, če se le da, najraje s čim manj obleke na sebi, tudi otroci. Vedno to ne gre in takrat lahko tudi naše najmlajše oblečemo kar se da domiselno. Pisano in živahnih barv, je pravilo letošnjega modnega oblačenja otrok in nikar ne skoparimo z najrazličnejšimi kombinacijami. Fantiči so nad vse ljubki v pisanih bermuda hlačah, deklice pa v kratkih, tesno se prilagajajočih hlačah. Zraven gre kajpada široka pisana majica. Tudi na modne dodatke ne gre pozabiti: lične nogavičke, copate, trakci, naramnice, klobučki ipd. Vsekakor je najpomembnejše to, da izbiramo le med naravnimi materiali, in da ne pozabimo, da je udobje v obleki nad vsem.

Za svežino

V vročih poletnih dneh imamo veliko preglavic z ohranjanjem svežine pri jedeh. Ob obilici zelenjave na vrtu vsega ni moč porabiti v kratkem času, a jo je marsikdaj treba pobrati, da ne bi dozorela preveč. Toda četudi jo shranite v hladilniku, kmalu ovone. Dlje bo ostala sveža, če jo zavijete v papirato brisačo ali časopisni papir, še bolje pa bo, če boste papir prej rahlo navlažili. Pecivo bo ostalo dlje časa sveže in okusno, če v posodo, kjer ga hranite, položite nekaj jabolčnih rezin. Če nimate jabolk, je dober tudi surov krompir. Sir pa ostane svež, če ga zavijete v prtič, ki ste ga prej namočili v slano vodo ali belo vino.

zdravnik svetuje

Naš otrok in počitniške nevarnosti

Vašemu malemu raziskovalcu preti na vsakem koraku tisoč nevarnosti, zato ga niti za trenutek ne smete spustiti izpred oči. Krepko vas bo utrudil, kajti neverjetna je energija, ki jo ima v sebi tak mali človek. Naj vas na kratko spomnimo le na nekatere neprijetnosti, ki jih z otrokom lahko doživite na počitnicah.

Čim mlajši je človek, tem bolj moramo biti pri sončenju previdni. Kožo mu morate namazati s kremo za sončenje z visokim zaščitnim faktorjem. Seveda za otroka ni primerno močno sonce med 11. in 15. uro, ko ga morate umakniti v senco, kjer naj se igra, še bolje pa je, da v tem času počiva in zaspi. Če pa ga je sonce v tem času opeklo, ga najprej stuširajte s hladno vodo, nato pa mu opeklo kožo namažite s hladilnim mazilom ali jekodermom. Naslednji dnevi naj se otrok igra v senci, prek opečenih ramen pa mu oblecite tanko srajčko, s katero lahko gre tudi v vodo.

Se posebno nevarnost predstavlja hrana na počitnicah. Že najmanjša napaka pri pripravi in shranjevanju hrane se nam kaj lahko maščuje. Taka hrana je zdravju škodljiva zato, ker je okužena z različnimi klicami, predvsem s salmonelami in nekaterimi vrstami stafilokokov.

Najhitreje se v poletni vročini kvarijo mesne jedi, zlasti iz mlečnega mesa, ter razne omake. V tako okuženi hrani je sprva premalo klic, da bi povzročile pri človeku znake bolezni. Izjema so majhni otroci, ki so za te infekcije bolj občutljivi. Če taka hrana nekaj časa stoji na toplem, se te klice v njej tako namnože, da ostanejo nevarne. Zato moramo vso hrano za otroka pripravljati sproti, ostanke pa raje zavrzimo. Ponovno pregrevanje je vedno tvegano, pa čeprav imamo hladilnik. Značilno za vse zastrupitve s hrano je, da zbolimo že nekaj ur po zaužitju hrane in to z drisko in bljuvanjem. Pri otroku lahko take prebavne motnje privedejo kaj hitro do težke izsušitve in do kvarnih posledic zaradi izgube elektrolitov. Pri zdravljenju tovrstnih motenj velja pravilo, da moramo v prvi vrsti nadomestiti izgubljeno tekočino in elektrolite, s primerno dieto pa skušamo čimprej izboljšati odvajanje blata.

Povsem zmotno je prepričanje, ki je ponekod še vedno zakoreninjeno, da bolniku, ki bljuva, ne smemo dati piti, saj bo tako in tako vse izbljujal. Seveda bo izbljujal, če bo kozarec izpraznil na dušek. S potrpežljivostjo in postopnim nadomeščanjem tekočine pa tudi uspeh ne bo izostal. V ta namen uporabljamo ruski ali borovničev čaj, ki ga otroku dajemo počasi po žličkah.

Čeprav pravi pregovor, da ima vsak otrok devet angelov varuhov, pa so poškodbe skoraj nepogrešljivi spremljevalci. Običajno gre za praske in odrgnine, ki ne zahtevajo posebne zdravniške oskrbe. Prav zato pa ne sme v kovčku nikoli manjkati vsaj najnujnejši pribor za prvo pomoč. Kljub vsej pre-

vidnosti se vam lahko zgodi, da otrok na počitnicah zbolijo za vročino. Bolan otrok ne sodi na kopalnišče. Z vročino se namreč na soncu ne bo prav nič dobro počutil. Najbolje bo, da čimprej poiščete najbližjega zdravnika, ki vam bo tudi svetoval, ali morda ni bolje, da se z otrokom vrnete domov.

Med potovanjem nas ogroža cela vrsta bolezni, še posebno, če potujemo v oddaljene kraje, o katerih — razen iz turističnih prospektov — ne vemo ničesar. Zato je dobro, da povprašate vašega zdravnika, ali morda kaj ve o boleznih, ki so razširjene v krajih, kamor potujete. Tako v Sloveniji kot tudi v Istri in nekaterih predelih Dalmacije so gozdni klopi okuženi z virusi, ki povzročajo nevarno vnetje možganov in njihovih ovojnic. Take infekcije lahko danes uspešno preprečimo s cepljenjem. Cepljenje je enostavno in ne povzroča reakcij. V zadnjih letih so klopi pri nas okuženi tudi s spiralastimi bakterijami, ki povzročajo nevarno lymsko boreliozo. Pred to boleznijo se lahko zaščitimo le tako, da se zavarujemo pred klopi s primerno obleko in z uporabo sredstev, ki odganjajo mrčes.

Kako pa na počitnice z otroki, ki imajo posebne zdravstvene probleme?

Posebne priprave so potrebne, če načrtujete počitnice z otrokom, ki je kronični bolnik, ali pa ima kakšne posebne zdravstvene probleme: sladkorno bolezen, hudo astmo (naduho), božjastne napade, srčno obolenje, prizadete ledvice, krvno bolezen, pa tudi s hujšimi motnjami vedenja. Tudi tak otrok potrebuje počitnice s starši, morda še bolj kot zdrav. Takega otroka mora pred odhodom obvezno videti zdravnik. S seboj morate vzeti zdravila, ki jih mora otrok redno jemati, in to v zadostni količini, ves čas počitnic. Za kraj počitnic si izberite le kraje, kjer je dobro organizirana zdravstvena služba. Pogosto se namreč zgodi, da se otroku ob spremembi klime stanje najprej poslabša. S seboj vzemite tudi izvide, ki so pomembni za oceno otrokove bolezni. Ti podatki bodo zdravniku v veliko pomoč, če bi na počitnicah morda potrebovali njegovo pomoč.

In ko se odpravljate na dopust, nikoli ne pozabite doma TORBICE ZA PRVO POMOČ! V njej naj bodo termometer, protivročinsko sredstvo (antipiretik), obvezilni material, škatla obližev, vata, razkužilo za rane, sredstvo proti mrčesu, hladilno mazilo ali jekoderm.

In za konec še nasvet: Nikoli ne uporabljajte antibiotikov, če jih otroku ne predpiše zdravnik. Antibiotik je namreč odlično zdravilo, če ga damo pravemu bolniku, ob pravem času in v pravilnem odmerku. Sicer pa je lahko zelo nevaren strup, če ga nekritično uporabljamo!

TATJANA GAZVODA
mr. sc. dr.

zanimivosti iz sveta

Popularna mati božja

Na pragu tretjega tisočletja, skoraj dva tisoč let po tako sporni brezmadežni zanositvi, je Marija, mati božja, spet čedalje bolj popularna, morda celo bolj kot kdaj prej. H krajem njenega prikazovanja se zgrinjajo čedalje večje množice oboževalcev. Tako jih obišče Lourdes v Franciji zdaj že pet in pol milijona na leto, Knock na Irskem milijon in pol, Fatimo na Portugalskem štiri in pol, Czenstochowo na Poljskem štiri in Emmitsburg v ameriškem Marylandu pol milijona obiskovalcev letno. K temu je treba prišteti seveda še kakih deset milijonov romarjev, ki jih je od leta 1981, odkar se je tam pričela prikazovati, obiskalo Medjugorje v Hercegovini. Zdaj jih tja odhaja, iz razumljivih vzrokov, precej manj, a to ne moti privrženecv Medjugorja v Združenih državah, ki, organizirani v približno tristo skupin, izdajajo publikacije in organizirajo konference. »Ljudje se iz Medjugorja vračajo z gorečo željo storiti nekaj dobrega za človeštvo,« razlaga aktivnost medjugorskih privrženecv Mimi Kelly, tudi sama članica skupine Mir Louisiana. Sicer pa imajo ameriški verniki vse več možnosti obiskati kraje prikazovanja tudi doma, saj naj bi se Marija pred kratkim prikazovala Theresi Lopez v bližini Denverja, potem pa še mehiški emigrantki Irmi Vallegas v kalifornijski Santa Ani. Kaže, da ima tudi Marija posluš za

Bushovo propagandno akcijo z geslom: »Obiščite Ameriko!«

Zanimivo je, da je med Marijinimi privrženeci čedalje več mladih, tudi pripadnic feminističnega gibanja, za katere niti ni toliko pomembno, kako je Marija spočela Jezusa in ali je zares bila devica, kot pa dejstvo, da je Marija vplivni ženski simbol, ki namesto moškega načina reševanja nesoglasij, se pravi kaznovanja in maščevanja, oznanja dobroto, ljubezen in odpustanje.

Mnogi prav v sesutju komunizma na evropskem vzhodu vidijo tipično Marijino delo — počasno, a vztrajno in sorazmerno neboleče. Med tiste, ki ji pripisujejo to veliko dejanje, sodi tudi papež Janez Pavel II, tudi sam velik Marijin častilec. Prepričan je, da ima prav on poseben vzrok za hvaležnost, saj ni rešila komunizma samo njegove domovine, Poljske, ampak je tudi njemu samemu rešila življenje. To naj bi se zgodilo 13. maja 1981, ob atentatu na Trgu sv. Petra v Rimu. Papež je preživel, dogodek pa se je izvršil natančno na obletnico Marijinega prikazovanja v Fatimi, kar je za papeža zadosten dokaz.

Vir: Time

Napotki za poslovneže

Ali ste vedeli, da je dajanje daril pomemben sestavni del korejskega življenja in da je treba darila vedno dajati in sprejemati z obema rokama? Seveda ne, saj imamo s Korejci ponavadi le malo stikov. Če pa hočemo z njimi sklepati kupčije ali navezati poslovno partnerstvo, pa je le dobro, če se prej seznanimo z njihovo tradicijo in običaji. Običaji in ustaljeni protokoli so tudi danes pomembni v poslovnem življenju, precej bolj, kot pa si ponavadi predstavljamo, zato jih ne gre podcenjevati. Poslovnež, ki mu je do resnega sklepanja poslov, se bo zato o svojih partnerjih prej počulil.

Da je tudi seznanjanje poslovnežev z navadami in običaji drugih lahko dober posel, dokazuje Sondra Snowdon iz New Yorka, ekspert za mednarodne poslovne postopke in običaje, ki ima v svojem repertoarju nasvete za štirideset najbolj iskanih držav na svetu. Dobiti jih je moč, proti primerni odškodnini seveda, kar po faksu. O značilnostih, poslovnih navadah in drugih stvareh, ki jih je dobro vedeti o Evropski gospodarski skupnosti, pa je pripravila kar celo bazo podatkov, posnetih na posebnem kompaktnem disku, ki ga je moč dobiti za 250 dolarjev. Nekaj za naše poslovneže, da bodo dovolj nabrušeni hodili v svet!

Mleta pečenka kot pica

Za šest do osem oseb potrebujemo 2 stari žemlji, 2 papriki, 2 čebuli, 1 kg mešanega mletega mesa, 3 jajca, sol poper, mletu sladko papriko, 4 do 5 velikih svežih paradižnikov, 15 dag sira, 1 žlico olja in baziliko. Žemlji namočimo v mrzli vodi, nato ju iztisnemo. Zmešamo mletu meso, jajca, drobno sesekljano čebulo, na kockice narezano papiko, namočeno žemlje ter začimbe. Mesno testo enakomerno porazdelimo po namaščenem pekaču, pečemo približno 30 minut. Deset minut pred koncem pečenja vzamemo pekač iz pečice, namočeno žemlje ter začimbe. Mesno testo enakomerno porazdelimo po namaščenem pekaču, pečemo približno 30 minut. Deset minut pred koncem pečenja vzamemo pekač iz pečice, namočeno žemlje ter začimbe. Mesno testo enakomerno porazdelimo po namaščenem pekaču, pečemo približno 30 minut. Deset minut pred koncem pečenja vzamemo pekač iz pečice, namočeno žemlje ter začimbe.

Za lepše trajnice

Avgusta je primeren čas za delitev trajnic, ki so cvetele v prvi polovici leta, ker se sčasoma preveč razrastejo. Nekatere se razrastejo v prevelike grme in se zaradi tega cvetenje zmanjšuje, druge pa se pri premočnem razraščenju v sredini grmička začno goliti in sušiti, cvetje pa se seli na obrobje rasti. V sveži prsti in v manjših skupinah se bodo rastline bolje počutile in bujna rast bo dokaz o pravilnosti odločitve.

Nevarna okna

Vse več boljših avtomobilov ima že kot standardno opremo okna, ki jih je moč odpreti in zapreti električno. To bi bilo seveda lepo in prav, če ne bi na pomanjkljivost tega sistema opozorila nenavadna nesreča v Angliji, ki je povzročila smrt dvehletne deklice. Ta je bila sama v avtomobilu fiat tipo, nekako je prišla do stikala za zapiranje oken in vtaknila glavo skozi okno, tako da jo je šipa stisnila in zadušila. Omenjena nesreča daje avtomobilskim proizvajalcem, pa tudi tistim, ki imajo na skrbi varnostno zakonodajo, veliko misliti, predvsem pa to, kako naj bodo nameščena stikala, da ne bo več prišlo do podobnih nesreč.

Pozor, nevarnost

Moderni avtomobili so vse bolj polni najrazličnejših opozorilnih znakov. Ker je na avtocestah vse več težkih serijskih trkov, so izumili še enega. To je alarmna naprava, ki voznika opozori, kdaj se mu zadaj vozeče vozilo preveč nevarno približuje, hkrati pa s signalom opozori približujočega se voznika. Glede na številne žrtve, ki so jih že letos terjale take vrste prometne nesreče, vsekakor koristna stvar. Kljub temu pa je treba pripomniti, da s tako alarmno napravo šoferjeva budnost in previdnost ne sme biti nič manjša, zlasti na naših cestah, kjer je treba biti poleg vseh ostalih udeležencev v prometu še posebej pozoren na cestne pasti.

Tri fare, kjer stojijo za kamnitim pokopališkim zidcem kar tri srednjeveške cerkve, so stara, znana in še vedno zelo obiskana božja pot v Beli krajini. Tako kot se za romarske cerkve spodobi, imajo tudi vse trifarske cerkve bogato opremo in poslikavo. V severni, Marijini, cerkvi pa zaslužijo pozornost, poleg velikega baročnega oltarja, tudi kipi škofov na stranskih oltarjih. Plastike sodijo v delokrog neke podobarske delavnice, ki je v sredini 18. stoletja delovala na Dolenjskem, v Beli krajini in v Posavju. Kip enega od štirih svetih škofov izdaja vse značilnosti te delavnice: obraz z napetimi lici in malce lutkastim izrazom, vihrajoča oblačila in nekoliko vihrajoča drža nog. Predstavljeni kip izraža, tako kot tudi druga cerkvena oprema, vedro govornico zrelega baroka, polno zanosa in gibanja. (Pripravila um.zgod. Marinka Dražumerič)

IX Trdinovih zapiskov

Če se ne ženijo - V Podgorju postavijo tistim, ki se niso ženili pred pustom, na streho babo ali če je dekle, dedca na koncu predpusta. To se godi vsem, ki so se hoteli oženiti, naj bodo stari ali mladi, česar se silno boje dotični. Ta strah marsikatero pripravi na možitev, dasi ve, da ne bo srečna.

Nečednih besed so Dolenjci - Kvantači non plus ultra, novomeški špicburjarji drugega niti ne znajo, nego obrekovati in klafati. Tudi stare modre žene govore včasih strašno kosmato. Sin očeta, če se kaj nanj ujezi, začne kar tikati in celo preklinjati. Hči veli materi: kurba. To se ve, da je duhoven pogostoma takim ljudem far, šuštar, cigán itd. Grje nisem čul nikjer zmerjati, razen na Dunaju.

Iz nje še vedno stalno bruha. Izbruhi so običajno manjši in ne povzročajo nevšečnosti. Včasih pa se zemeljske plasti toliko razmaknejo, da lava obilneje bruhne in se razlije po pobočju. Takrat uniči vse zelenje, ki poganja po pobočjih.

Proti večeru se odpravimo v manjših skupnicah proti vulkanskemu vrhu. Po stezi med visokim trstičjem, ki se ziblje v vetru, začenjamo svojo težko pričakovano pot. Drug za drugim stopamo tiho in vsak se ukvarja s svojimi mislimi, dokler ne pridemo na pobočje gore in se med grmičevjem, v začetku bujnejšim, nato pa vedno skromnim, začenjamo vzpenjati. Od tam se odpira lep razgled na mesto in na 43 metrov visoko čer Strombolicchio nedaleč od obale, na kateri stoji svetilnik. Sonce se počasi približuje obzorju, mi pa glasno komentiramo čudovite skulpture suhih dreves in ugotavljamo značilnosti poroznega črnega kamenja.

Tik pod vrhom naletimo na iz kamenja narejene zaklone, kjer se obiskovalci lahko zaščitijo pred vetrom. Veliko pohodnikov tu zgoraj tudi prespi, saj se vulkansko delovanje najizrazitejše vidi ponoči. Obiskovalci prihajajo gor in čakajo s pripravljenimi fotoaparatimi in video kamerami, da bo zagrmelo in zabučalo, se rahlo streslo, potem pa rdeče zažarelo. Tedaj sključajo fotoaparati, med ljudmi završi, zaslišijo se vzkliki občudovanja in navdušenja. Človek si vsega ne more predstavljati, dokler na lastne oči ne vidi žarečih kamenčkov, ki jih iz zemlje vrže nevidna sila kvišku, da se kot kapljice v vodnjaku razpršijo naokoli. Vidiš izbruh, potem pa željno čakaš naslednjega in upaš, da bo ta še višji, mogočnejši in lepši.

Sonja Nemanič:

PRI OGNJENIKIH DOMA

3

Posebno doživetje je tudi pot navzdol. Kolonica osmih ljudi s tremi baterijami se drug za drugim v trdni temi pomikamo v dolino najprej po udirajočem se mehkm prahu, nato prek skal in končno po stezi med grmičevjem. Sestopamo etapno, se čakamo in si svetimo z baterijami kot v kakšnem starodavnem pohodu z baklami. Sem in tja je slišati kakšno obupno prošnjo, naj gremo vendar počasneje...

Uničujoči potoki lave z Etno

Obmorskega mesta Giarre se peljemo mimo limoninih nasadov proti vasi Zafferana. Avtobus je poln veselo razpoloženih in zgovornih otrok, ki se vražajo domov iz šole. Od njih izvemo, da naj v Catanio nikar ne hodimo, ker je zaradi mafije precej nevarno mesto.

Deževno je in ne vidi se prav daleč, a nekje pred nami stoji zavita v gosto tančico megle gora - 3323 m visoki ognjenik Etna, eden izmed najbolj dejavnih ognjenikov v Evropi. Vsake toliko časa se prebudi in odpre se novo žrelo, skozi katerega lava silno kvišku in se zliva po pobočju. Dogodi se, da podira pred sabo tudi cele vasi.

Lani decembra je Etna začela bruhati iz žrela na jugovzhodni strani in tok lave se je usmeril proti vasi Zafferana. Prebivalci vasi še danes živijo v strahu, da bo žareča lava prišla do vasi. Bilo je marsikaj narejenega, da bi lavo

vendarle zaustavili, poskušali so z betonskimi pregradami, s helikopterji so napadali goro z bombami, toda pravih uspehov niso dosegli. Žareča lava je prodirala dalje, podirala pred sabo vinograde in sadovnjake ter se končno ustavila tik nad vasjo. Kljub temu da ognjenik zdaj miruje, se prebivalci še zdaleč ne počutijo varne.

Zaradi tega izbruha je obiskovalcev Etno še več kot običajno v tem času in Zafferančani ne stojijo križem rok. Dostop do lave je za turiste prepovedan, zato šoferji s terenskimi vozili služijo s prevažanjem turistov, ki so, v želji, da bi videli še vročo lavo, marsikaj pripravljeni plačati tudi zelo veliko.

Eden izmed šoferjev nas poskuša prepričati, da bomo z njegovo pomočjo prišli do lave, toda slovenska trma in iznajdljivost nam pomagata, da njegovemu prepričevanju ne nasledimo. Peš se odpravimo na ogled terena, med hojo pa ugotovimo, da se vzpenjamo po cesti proti Etni, kjer sveže lave seveda ne bomo videli. Štirje Američani v kombiju, ki tako kot mi želijo priti do razlite lave, se ustavijo ob naši četici, ko se že vračamo v vas. Poberejo nas in skupaj nadaljujemo pot, natlačeni v avtu kot sardine. Pri policijski zapori nas nočejo spustiti dalje. Tu se izkaže eden izmed Američanov - po njegovem zagotavljanju šerif iz Massachusettsa. "Poklicnega kolega pa boste ja spustili,"

prepričuje italijanske policiste - in tako nam uspe, da pridemo do tistega dela nad vasjo, kjer se je lava ustavila.

Mogočne skale črne lave se naslanjajo na delno podrti sadna drevesa. Sosednja so že ozelenela, druga so cvetoča, ta, ki jih je zajela lava, pa ne bodo zelenela in cvetela nikdar več. Pod težkim in vročim bremenom črne gmote lave so popustile tudi kamnite stene hišice med sadovnjaki. Lava je ponekod že ohlajena, vendar ne povsod. Kjer so plasti debelejšje, je še vedno čutili toploto, ki se sprošča v okolje. Vlažna meglica poznega deževnega popoldneva naredi vzdrušje na prizorišču še bolj skrivnostno. Navdušeni nad mogočnostjo črnih skal zvedavo raziskujemo teren. S kakšno neizmerno silo je lava prodirala po hribu navzdol! Ne čudimo se več govoricam, da lahko pokoplje pod seboj cele vasi. Poskušamo si kar najbolje vtisniti v spomin luknjičavo strukturo ohlajene lave, ki je sicer porozna, vendar trda in se ne krši tako kot tista, ki je stara in že preperela. Čez leta, morda desetletja bo tudi ta postala krušljiva, čez stoletja pa bo od kamnov ostal le še sipek prah. Medtem se bodo še naprej odpirala nova žrela na drugih ali pa tudi na istem delu ognjeniške gore.

Sicilija pa niso le vulkani. Dolga zgodovina je na njenih tleh ustvarila pisano mešanico kultur, zato je ta največji mediteranski otok poln ostankov preteklosti, posebej iz antičnega obdobja. Popotnik ima priložnost marsikaj videti, zato ne čudi, da smo si tudi mi, ki smo si ogledovali predvsem ognjenike, ob slovesu zaželeli, da bi se na otok še vrnili; morda že prihodnje leto.

K o n e c

ZGODBA

VAŠA

vaša zgodba/vaša

N. N.: Zvon

V ambulanti.

Vrata se odpro, sestra pokliče, a je vse tiho. Vsak si želi priti na vrsto, a se hkrati boji. Možakar na vozičku je prvi, zapeljejo ga po hodniku. Noga mu visi, kot da ni njegova, oči pa ima zaprte.

Potem je na vrsti moj tast. Zdravnik ga pregleda in mi razloži, da bo moral ostati v bolnišnici. Na hitro se posloviva, nato pa skoraj stečem iz

bolnišnice skozi drevored proti avtobusni postaji. Listje, ki je bilo spomladi tako nežno zeleno, mi zdaj šumi pod nogami.

»Kam bežim?« se vprašam in si odgovarjam: »Tudi jaz proti lastnemu koncu!«

Ko lezem v hrib proti domu in mi v ušesih še brni od vožnje z avtobusom, se na griču oglašajo zvon. Tako lepa je ta pesem! Kolikokrat sem jo že slišala, a šele zdaj jo razumem. Vse nas vabi k skupnemu cilju.

J. s.: Solzi

Doli v bregu teče narasla reka. Ker je zgodnja pomlad, je struga polna čiste vode. Ko jo je zadnjič gledala skozi okno, je bila umazano rjave barve, brez sija. Zdaj v zgodnjem, sijočem popoldnevu sonce zlato sije in Krka je tako zelena, kot je lahko samo Krka. Na mizi, pogrtnjeni s snežnobelim prtom stojijo čaše. Dve obrobjeni s kristali sladkorja, v njih vermut s kocko ledu, ena z viskijem, ki sije v barvi starega zlata, ter rubinasto rdeča čaša vina. Kupico vina je ponesla kvišku zgrbančena roka, izdelana od premnogih opravič. Ostale tri čaše so trčile ob to kupico in v očeh, ki jih je ob robovih zenic že prerasčala mrena, je zasijala solza, zasijala in se izgubila v očesu tako hitro, kot se je hitro prikazala. Na zdravje, na srečo, na zaupanje in slogo!

Ta roka, ki je tresoč ponesla kupo k ustom, je malo pred tem podpisala list papirja, ki je pomenil izgubo in pridobitev, izgubo premoženja in zagotovitev varnosti za stare dni.

Izginila je zelena Krka, izginila velika sobana lepo urejenega lokala ob bregu, pogovor družb ob mizah, vse je izginilo v hipnem spominu in vračanju na začetek...

Koliko odpovedovanja in varčevanja je bilo potrebno za tiste krpe zemlje in podrtijo, ki je bila odzunaj hiša, notri pa en sam obup. Prišel se je boj in odpovedovanje in garanje, da je hiša postala spodoben dom. V hlevu je zamukala krava in naslednje leto so pri hiši že klali prašiča. Garanje od zore do mraka, utrjujoči dnevi in

nenehno pehanje. Hišica je zažarela od življenja, vrt pred njo je bil vsako leto lepši, stare jable in tepke so napolnile sodček z zlatim moštom, ki se je proti zimi zbrstilo in se zlato svetilo v kozarcih na mizi. Pa police, obložene z jabolki, kad, polna zelja, in prvi radio v vasi! Otroci so si poiskali kruh v bližnjem mestu.

Leta pa so se nabirala kot rožni venec, postala trudna in betežna. Otroci so odhajali po svojih poteh, enemu je spodrsnilo na življenjski poti, vrnil se je v domače gnezdo in se zrasel z zemljo, domačo hišo, sadovnjakom, njivo in hostami pod vasjo. Prišlo je veliko huđe, bolezni, preizkušnje, počasi so se usode zblíževale in značaj izkristaliziral. Nezaupanje je preraslo v zaupanje in odločitev, da se stare, zgarane roke spočijejo, da skrbi padejo z ramen...

Čaše so na pol prazne. Solze v očesu ni več, pogovor je stekel v sproščen, vesel klepet.

»Hvala ti, oče, za zaupanje in žulje, ki so prigarali to, kar danes imamo,« vpije globoko v srce, na usta ne gre, kot bi bila tam zadruga, kot da se zdaj v drugem očesu zbira solza, porojena iz nedoločnih čustev, ki jih zavest potiska v stran. V drugem očesu, na drugem obrazu, na drugi strani mize. Tam v vasi, v zavetju host in hribov cvetijo stare hruške in jable, lipe se odevajo v zelenje, njive čakajo rok in ne sprašujejo za leta in izžete moči, čakajo na seme, da rodijo sad, večne, nemišljive in neutrudne.

KNJIŽNA POLICA

Brca obljubljenе dežele

Pred kratkim je pri Državni založbi Slovenije izšla knjiga Andreja Rota V obljubljeni deželi. Delo je v obliki dnevniških zapiskov sestavljena pripoved prvega glavnega urednika Slovenca o njegovem delu in izkušnjah pri tem dnevniku, ki je začel izhajati lani. Pravzaprav je več kot samo to, je tudi kontemplativni spis, nekakšen grenkobni esej o soočanju prave obljubljene dežele s sanjskimi predstavami o njej.

Rota, magistra filozofije, tudi pesnika in pisatelja, so k Slovincu pritegnili iz Argentine. Še več, pričrli so ga, da se je iz nove domovine svojih staršev, emigrantov, za stalno izselil. Čeprav mu je bilo težko, saj se je rodil in ves čas živel v Argentini, se je odločil. Ponudilo so mu lepo priložnost, poleg tega pa je vedel: »Slovenija je obljuba, tihe želje naših staršev, ki so nam jih polagali globoko v dušo«. In vedel je še: v obljubljeni deželi so se zgodile demokratične spremembe, postala je svobodna in vanjo naj bi prenesli to, kar nam je najdražje: ljubezen do nje, do svobode, do resnice, do Boga.

Marca 1991 se je Andrej Rot z družino preselil v Slovenijo in takoj prevzel organizacijo novega časnika Slovenec. S prihodom v domovino svojih staršev avtor tudi začenja dnevniške zapiske v omenjeni knjigi. Iz teh zapiskov bralec zve vse, kaj vse je moral Rot kot glavni urednik storiti, koliko težav premagati, da se je lahko rodila prva številka. Neizkušnost in nepoznavanje razmer sta ga zlasti na začetku nemalokrat pehala v precep. Kmalu je spoznal, da prihaja največ težav od tam, od koder jih sploh ni pričakoval: od ljudi, ki so ga pravzaprav pripeljali v Slovenijo, obljubljeno deželo.

Kot glavni urednik in resnični demokrat je Rot zagovarjal pluralnost, demokratičnost in strpnost, predvsem pa, da mora biti častnik zgolj v službi resnice, tudi ne-strankarski in necerkveni. Pa so si začeli Slovinci prilastiti zdaj ti, zdaj oni, takšni in drugačni protikomunisti, in začeli nanj delati pritiske, češ da je premalo protikomunističen. Ker se Rot ni hotel ukloniti, so ga odstavili. Oktobra 1991 mu je obljubljena dežela dala brco.

O vsem tem beremo v Rotovi knjigi. V njej ni nikjer stavka, še besede ne, celo ne namiga, da se želi z njo nekomu »oddolžiti«, se mu maščevati. Ne, Rot želi biti ves čas pravičen do vseh, ki so mu karkoli prizadejali, do konca resnicoljuben. Zase pravi, da bi še enkrat verjel v tiste, ki bi ga izdali. »Kajti neukrotljiv naivnež sem, v zadoščeno mi je, da sem delal po svoji vesti,« je zapisal. O domovini, obljubljene deželi, pa, da je ta tam, kjer so prijatelji. To pa ni samo Slovenija.

IVAN ZORAN

Beg gazel

Te dni so pri Dolenjski založbi v Novem mestu — v literarni knjižni zbirki Utva, kot tretji zvezek drugega letnika — izšle pesmi enainštiridesetletnega Ivana Gregorčiča z Rakovnika pri Šentrupertu, profesorja slovenskega jezika in književnosti na mirnski osnovni šoli, zbirka Beg gazel. Avtor, ki je do zdaj objavil v Samorastniški besedi, Dolenjskih razgledih, Sodobnosti in Rasti, predstavlja svoje delo prvič v knjižni obliki, zato je Beg gazel njegov knjižni prvenc. Zbirko sestavlja nekaj nad petdeset pesmi, razdeljenih v tri cikle, knjigo, natisnjeno v 300 izvodih, pa je prikupno oblikoval ter jo obogatil s svojimi ilustracijami in vinjetami trebanjski likovnik Lucijan Reščič. Na zavihkih so natisnjene misli dr. Matjaža Kmecla in Toneta Pavčka o Gregorčičevi poeziji.

V tej knjigi predstavljeni pesniški svet pomensko zaznamujeta in ga obenem po svoje, kot metafora, simbolizirata že obe besedi v naslovu: gazele ali gazela kot podoba za sanje in želje, za iskanje, »za prived neke pesniške in življenjske resničnosti«, kot pravi Pavček, skratka, za nekaj krhkega in begotnega, ter beg kot beg, pa tudi izmikanje, uhajanje, izgubljanje, spreminjanje in ponovno oživljanje hrepeneja, sanj v slikskanja. Svet, ki se kaže v takih metaforah, ni nekaj fiksanega, nespremenljivega, dokončnega. Vse v njem se spreminja, čeprav je videti večno. »Skrito za obzorji / se prikazuje / in izginja«, pravi pesnik. Kot drevo v nočnem blisku, včasih za droben, droben hip, kot utrinek zvezde, ali kot prived, ki ga osvetli domišljija. Morebiti tudi kot hip, ko se utrne prava beseda za ubeseditve občutja, doživljava, stiske in radosti, ko se zgodi rojstvo nečesa novega in notranji glas iztisne iz sebe samo: »naj bo pesem«. Kljub spoznanju, ki ga pesnik izreka z verzii:

»Vablivo / in nedosegljivo / Iskano / in neulovljivo. / Sluteno / in neodumljivo. In »Neudumljivo, / neudumljivo...« saj »ko začnem pisati, / začnem ubijati pesem / ... / in razbežijo se preplašene bele gazele.«

Kmecl je zapisal, da gre v Gregorčičevih pesmih za tolikšno tenkočutnost v misli in izbiranju ali nizanju besede, da bi vsa ta tekstura bila v čast marsikateremu »razglašenemu« pesniku. Nobene kvaziexpresionistične patetike, nič nastopstva, nič ponujanja, česar ni, vsega ravno prav za lirčni svet, ki ga pesnik nosi v sebi in ki se presnavlja v pesmi. Beseda je prej lakonična kot retorična, večkrat v odprti navržnosti, kakršno pozna lirika haiku. Tako Kmecl. In ker gre za domačega, dolenjskega avtorja, smo takšne označevanje njegove poezije lahko še posebej veselili.

IVAN ZORAN

Z nožem sodila svojima otrokoma

39-letna Marija J. iz Brežic zabodla v srce triletnega sina Davida in nato v vrat dvanajstletno hčer Branko — Sin takoj mrtev

BREŽICE — Sveža je še prst na grubi Mlakarjeve družine v Logu pri Sevnici, še bolj svež je spomin na krvavi petek, ko je zavoljo mladeniške nerazsodnosti, razvrzanosti ali kdove česa se morala skupaj z morilcem na oni svet še njegova žena s staršema, že je Posavje pretresla nova tragedija. Nemara še strašnejša, okrutnejša od poboja v hiši na Logu 104. Le slab teden kasneje je 39-letna mati sklenila vzeti življenje svojima otrokoma, hčeri, za katero je skrbela že dvanajst let, in sinu, ki je dopolnil tri leta.

Bržkone ne bo nikoli docela jasno, kaj je 39-letno Marijo J. iz Ulice Veljka Vlahoviča v Brežicah nagnalo k tako strašnemu naklepu, ki ga je domala v celoti urednica. Kako lahko mati umori svojega otroka, ki ga je devet mesecev nosila pod srcem in potem leta dolgo zanj skrbel, ga hranila, oblačila, učila živeti? Je posređi nerazsodnost, umska prizadetost, neprištevnost? Na ta vprašanja iščejo odgovore tako Posavci, kot tudi policisti krške UNZ. Slednji imajo v rokah le ugotovitve, ki ne morejo nikogar pustiti ravnodušnega.

Zgodilo se je v noči na 6. avgust. Mati Marija je s svojima otrokoma, 3-letnim sinom Davidom in 12-

letno hčerko Branko, legla k počitku okoli 22. ure. Kakšni dve uri kasneje se je zbudila. So jo iz tira vrgle sanje, je nemara dve uri bedela in premišljevala? Dejstvo je le, da je takrat pograbila kuhinjski nož in zabodla v srce, prerezala mu je desno aorto, triletni David je bržkone umrl, ne da bi se prebudil. Potem se je spravila do postelje hčerke Branke. S še okrvavljenim nožem je zabodla tudi njo, nož se je zapil v vrat. Vbod na srečo ni bil usoden, Branka se je zbudila in skočila pokonci. Zavedela se je, kaj se dogaja, na postelji je videla okrvavljeno bratovo truplo, odrinila je mater in stekla skozi vrata. Vpiti je prebudila tudi sosedo v bloku, k njim se je zatekla po pomoč, sosede so urno poklicali tudi policijo. Tedaj se je tudi Marija J. počasi najbrže zavedla svojega početja; v vrat je zabodla še sebe in legla na posteljo zraven mrtvega sina. Takšno so jo našli policisti. Odpeljali so jo po zdravniško pomoč v brežiško bolnišnico, od tam pa v psihiatrično bolnišnico Vojnik.

Več možnih razlag za Marijino početje je. Z otrokoma je že dobro leto živela sama, njen mož je bil oficir jugoslovanske vojske, a je kasne-

je prostovoljno prestopil na drugo stran. Sedaj se bori v vrstah hrvaške garde. Videla ga ni več mesecev, edina zveza z njim je bila prek telefona. Da ji je bil mož vsaj po tej poti dosegljiv, so se prepričali tudi krški policisti. K o so zavrteli v Marijinem stanovanju najdeno telefonsko številko, se je na oni strani žice oglasil človek, ki je zvedel za najstrašnejšo novice svojega življenja. Ostal je brez sina, bržkone tudi žene, s hčerko, ki pa ji je ta dogodek bržkone za vekomaj zaznamoval življenje. So torej Marijo k strašnemu naklepu vodile travme, ki jih je doživljala po vojni v Sloveniji, moževem odhodu v gardo? Dejstvo je namreč, da se je zdravila, da je jemala pomirjevala za živce. Jih je tistega večera prevleč in je bil učinek nasproten?

Nihče v Brežicah še ne more dojeti tega početja: ne sosedje v bloku ne Marijini sodelavci v brežiški Agrarii, kjer je delala v cvetličarni. Bila je vsaj na videz mirna, tudi vestna delavka. Kaj tako usodnega, prelomnega se torej lahko zgodi v materi, da se odloči dvigniti nož nad svojega otroka, s katerima je leta delila življenje? Ta hip je verjetno ni matere na svetu, ki ni lahko pri sebi našla razumen odgovor na to vprašanje.

BOJAN BUDJA

Prodajali so ukradene dele

Kazenske ovadbe zoper mladeniče, osumljene sodelovanja z zmkavti v novomeškem Revozu

ČRNOMELJ, GRIBLJE — Tatvine v novomeškem Revozu niso novost, te dni pa so dolenski policisti stopili na prste tudi tistim, ki so ukradene rezervne avtomobilske dele od zmkavtov sprejemali v prodajo.

Tako so policisti iz Črnomlja te dni spisali kazensko ovadbo zoper 24-letnega Črnomaljca A. M., ki je utemeljeno osumljen, da je letos prejel v prodajo vsaj 24 avtomobilskih pnevmatik, ob njih pa še zavorni cilindri za R-4.

POGREŠANEGA ŠE NISO NAŠLI

RIBNICA — Pogrešanega Jožeta Franca Dejaka, 55, iz Dolenjih Laz 18 po več kot enomesečnem iskanju še vedno niso našli. Pogrešani se je 3. julija okoli 9. ure zjutraj odpravil na sprehod v gozd na Malo goro nad Dolenjimi Lazmi. Odtlej je za njim izginila vsaka sled. Policisti so v sodelovanju s krajanji Dolenjih Laz, Jurjevica in drugih vasi, z lovci, gasilci, jamarji in gobarji temeljito preiskali ves predel Male gore od Dolenjih Laz proti Zlebiču in Francetovi jami, pregledali pa so tudi del gozda in travnatih površin nad Velikimi Poljanami, kjer naj bi bili pogrešanega po 10 dneh opazili. Čeprav v zadnjih štirinajstih dneh ni bilo nobenega obvestila občanov o tem, da bi opazili pogrešanega, pa še vedno obstaja upanje, da je Dejak živ. Takšno upanje podkrepljuje zdravniška razlaga, da so Dejaku, ki je astmatik, težave z dihanjem v gozdu morda povzročile zaradi pomanjkanja zraka takšne poškodbe v glavi, da je izgubil orientacijo in da se morda celo boji ljudi in se jim zato izmika.

M. L.-S.

MALOMARNOT KRIVA POŽARA

NOVO MESTO — 6. avgusta sta M. V. in njegov sin Z. V. popravljala podprto gospodarsko poslopje Mraka K. v Šmihehu pri Novem mestu. Na kup sta znosila lesene odpadke in jih sežigala, pri tem pa se je zavoljo neprevidnosti vnela strešna lenpenka na podprtem ostrešju. Ognjen se je hitro razširil in ogrozil bližnje stanovanjske hiše. Zavoljo vročine so se topile plastične rolete na oknih bližnje stanovanjske hiše. Z ognjem so opravili novomeški gasilci, zoper malomarneža pa bo podana kazenska ovadba.

Neplavalca novi žrtvi Kolpe

V Fučkovcih sta se utopila Tine Štukelj in Jože Perla

FUČKOVCI — 4. avgusta so v Kolpi pri Fučkovcih našli dva utopljena. Šlo je za 25-letnega Tineta Štukelja in 45-letnega Jožeta Perlo, oba iz Tribuč pri Črnomlju.

Preiskava belokranjskih policistov je pokazala, da sta se Štukelj in Perla dan prej pripeljala v Fučkovce z osebnim avtomobilom in se v Kolpo odpravila na kopanje. Oba sta bila neplavalca, pogum sta očitno postavila pred razumno. Ne da bi njuno utapljanje kdorkoli opazil, sta med kopanjem izginila pod vodno gladino Kolpe. Kaj se jima je zgodilo, je postalo jasno šele naslednjega dne, ko so najprej ob levem bregu Kolpe našli truplo Štukelja, nekaj naprej pa še Perle. Tragedija, ki naj bo dovolj resno opozorilo vsem, ki v teh dneh iščejo osvežitve po rekah, jezerih in mlakah.

Z MOTORJEM V AVTOBUS — 4. avgusta ob 9.45 se je 15-letni Jože Glavan iz Jurke vasi peljal na kolesu z motorjem po regionalni cesti po domačem kraju. V nepreglednem ovinku je prehitel kombi, takrat pa je nasproti pripeljal avtoBUS, za krmilom katerega je sedel Jože Struna iz Klečeta. Ob trčenju se je Glavan huje ranil, materialne škode pa je za 5.000 tolarjev.

HUDO RANJEN MOTORIST — 4. avgusta ob 13.10 je prišlo na Muhaberju v križišču lokalnih cest do prometne nezgode, v kateri se je hudo poškodoval 17-letni Miloš Dalmacija. Slednji se je vozil na kolesu z motorjem iz Hudega skozi Muhaber, pri stanovanjski hiši št. 7 pa zapeljal v križišče, v katerega je prav takrat z desne strani z osebnim avtomobilom pripeljal Matjaž Žgavec iz Dolnjih Kamenc. Dalmacija se je v nezgodi hudo ranil, gmotne škode pa je za 250.000 tolarjev.

čep rav naj bi bil vedel, da so bili ti predmeti ukradeni v novomeškem Revozu. Prav tako bo na črnomaljski policijski postaji napisana kazenska ovadba zoper 21-letnega J. D. iz Gribelja, ki je osumljen, da je pred meseci kupil od A. H. dve avtomobilski gumi in novo avtomobilsko baterijo za R-5. Tudi on naj bi bil vedel, da so bili ti predmeti ukradeni. Kazenska ovadba pa čaka tudi 20-letnega I. L., doma iz Gribelja, ki naj bi bil po podatkih črnomaljskih policistov od istega prodajalca kupil avtomobilsko strešno okno, avtomobilske zvočnike in anteno. Tudi ti predmeti so na še nepojasnjen način izginili iz novomeškega Revoza.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Veliko izbire je imel tisti, ki je minulo nedeljo okoli druge ure ponoči stopil v hlev Vinka T. iz Drage. Vinko namreč v hlevu redi dvatisočglavo jatlo puranov, zato je po svoje razumljivo, da do prihoda policistov temeljite inventure ni uspel opraviti. Zanesljivo je le, da nočni obiskovalec ni odšel praznih rok.
- Prejšnji teden je nekomu zmanjkalo prehranjenih surovin. Da bi zalogo vsaj zasilo obnovil, se je spravljal na njivo Terezije Š. iz Vranovičev in se tam v nočnih urah zalozil s 50 kg krompirja ter nekaj manj čebule in paradiznika. Po izrednem zanimanju zanj je očitno, da je krompir nasploš ena najbolj priljubljenih jedi. To je spoznal tudi Primož L. iz Gotne vasi, na njegovi njivi si ga je nekdo nakopal vsaj za štiri gajbe.
- Vida P. iz Šentlovenca je doma redila gos, ki naj bi pomagala obeležiti jesenski vinski praznik. Gos je ene minulih noči izginila, na srečo je martinovo še dovolj daleč, da se bo lahko tudi nova primerno odebela.
- Neznaneц je v noči na 4. avgust izpred kioska Matiček v Semiču zmaknil pokincano posodo za smeti. Škode z izgubo kante in smeti je za deset tisočakov.
- Kar sedem kokoši je ondan izgubilo iz kašče gospodarskega poslopja Marije K. z Rakovnika. Kdo je organiziral njihov nočni izlet, ni znano.

OSUMLJEN VLOMOV

NOVO MESTO — Uslužbenec novomeške policijske postaje in Uradu kriminalistične službe UNZ so 6. avgusta prijeli mladoletnega A. B. iz Gorenje vasi, ki je utemeljeno osumljen, da je skupaj s starejšim bratom J. B. lani in letos vlamljal v osebne avtomobile ter vikende na območju Šmarjeških Toplic, Vinjega vrha in Trške gore. J. B. se roki pravice zaenkrat še skriva.

ZASEGLI DOMA NAREJENO OROŽJE

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Novomeški policisti so 1. avgusta obiskali J. P. iz Šmarjeških Toplic in mu tam zasegli doma narejeno strelno orožje, namenjeno izstreljevanju malokalibrskih nabojev. Poleg domačega izuma so mu zasegli tudi nekaj nabojev, spisali pa bodo tudi predlog za uvedbo postopka o prekršku.

ODNESEL DOLARJE IN TOLARJE

OSOJNIK — Pred dnevi je neznan storilec splezal skozi priprto okno v stanovanjsko hišo R. K. z Osojnika. Nepriprav si je stanovanje temeljito ogledal, po krajšem razmisleku pa si za popotnico izbral nekaj dolarjev in tolarjev ter nemških mark. R. K. je prikrajšan za vsaj 40 tisočakov. Tolarskih seveda.

PO NEZGODI POPIHAL — 4. avgusta ob 9.40 se je na lokalni cesti pri Dolenjem Gradišču pripetila prometna nezgoda, ki jo je zavrnil neznan voznik osebnega avtomobila mercedesa avstrijske registracije. Slednji je vozil po sredini ceste in oplazil avtomobil Natalije Horvat iz Straže. Neznani voznik se za to ni zmenil in je po nezgodi odpeljal naprej.

DEKLE NEPREVIDNO NA PREDNOSTNO CESTO — 9. avgusta ob 19.25 se je Trebanjčan Stanko Zorec peljal z osebnim avtomobilom po cesti iz Stefanova proti Veliki Loki. V križišču pri Žagi GG v Veliki Loki je iz smeri Mrzle Luže pripeljala 10-letna kolesarka Janja J. in neprevidno zapeljala na prednostno cesto. Zorec jo je z avtomobilom zadel, dekle je odbilo v vetrobransko steklo, nakan je hudo poškodovana obležela na voznišču. Janja se zdravi v novomeški bolnišnici.

S tatvinami v svet kriminala

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Dolenjski policisti so v letošnjem polletju obravnavali 1249 kaznivih dejanj, kar je za blizu 40 odstotkov nad številko v lanskem enakem obdobju. V normalnih razmerah bi kazalo ob taksem porastu biti plat zvona, toda vedeti je treba, da so imeli policisti v lanskem letu dovolj znan razmer in zaostritev vrste drugih, od odkrivanja kaznivih dejanj pomembnejših nalog. Slednjemu so se lahko v miru posvetili letos in rezultat je tu.

Podobno zna biti za nekoga zaskrbljujoč podatek, da je od skupnega letošnjega števila kaznivih dejanj ostalo 505 neraziskanih, toda tudi ta številka je velika le na prvi pogled, kajti dolenski raziskanost kriminala je nad republiškim poprečjem. Tatvinam in vlomom, skupaj jih je bilo v prvem polletju kar 776, grede za dokaj črna dolenska kriminalna bero. Še posebej velike preglednice povzročajo dolenskim policistom letos vlom v avtomobile, kraje bencina in domačih živali ter vlom v vikende, medtem ko so storilci večjih kaznivih dejanj na srečo bolj ali manj znani. V ilustracijo zapišimo, da je od 84 vlomov v avto ostalo neraziska-

nih 72, da pa je od sedmih vlomov v šole uspešno raziskanih kar šest. Sicer pa je premoženjska kriminaliteta v porastu prav na vseh dolenskih policijskih postajah, izjema je le Mokronog.

Od ostalih letošnjih kaznivih dejanj omenimo dva umora in tri zoper spolno nedotakljivost in moralo ter petnajst prizadevanj hudih telesnih poškodb, storilci le-teh so na srečo že na varnem. Nemara še najbolj črna v letošnji varnostni podobi Dolenske je bera mladoletniškega kriminala. Do julija je bilo odkritih 138 takšnih kaznivih dejanj, v veliki večini je šlo za premoženjske delikte, med katerimi je 88 tatvin, štiri gojlfije ter celo dva rupa. Skupaj je bilo

temeljnemu javnemu tožilstvu ovađenih 180 mladoletnikov. Prav tako se povečuje število v kriminal zabrednih otrok. S policisti se jih je letos srečalo 52, na vesti pa imajo 29 kaznivih dejanj. Tudi oni so v svet kriminala stopili pretežno s tatvinami, upati je le, da jih bodo službe socialnega skrbstva skupaj s starši še pravočasno vrnila na prava pota.

ln gospodarski kriminal? Statistike na prvi pogled kažejo, da je na Dolenskem dobro razpredel svoje lovke, v polletju ga je več za celih 50 odstotkov, na srečo le po zaslugi številnih godznih tatvin in krivolova. Tistega pravega gospodarskega kriminala naj bi bilo celo nekaj manj od lani, čeprav nas življenje in izkušnje silijo, da temu ni tako. Bržkone gre podatek o vsega 50 takšnih

• V letošnjih šestih mesecih je bilo po Dolenski storjenih 198 kaznivih dejanj zoper javni red in mir, zlasti pri tem izstopajo številni primeri igranja na srečo.

obravnavanih dejanj pripisati bodisi pomanjkljivi in nedosledni zakonodaji ali iznajdljivosti tistih, ki jim takšni nečedni posli dajejo lep zaslužek. Med takšnimi dejanji so dolenski policisti letos obravnavali le en primer nevestnega gospodarjenja, dve sklenitvi škodljive pogodbe, dve zlorabi pooblastil, šest zlorab položaja, dve poverbi, sedem ponarejanj in štiri utaje davkov.

B. B.

Enajst mejnih kršitev skrivnostnega letala

Kaj se je v letošnjih šestih mesecih dogajalo na dolenskem delu slovensko-hrvaške meje?

NOVO MESTO — Na mejnih prehodih novomeške UNZ — gre za metliško in črnomaljsko občino — je v prvih šestih mesecih letos hrvaško-slovensko mejo prestopilo 1.195.395 potnikov, med njimi je bilo 447.972 Slovencev, od tujcev pa največ Hrvatov in prebivalcev Bosne in Hercegovine. Takšen je kratak raport Darka Postraka, inšpektorja za mejne zadeve in tuje v inšpektoratu policije novomeške UNZ.

Seveda ima Postrak pri roki še kup drugih zanimivih podatkov. Denimo tega, da je mejo na Dolenskem prestopilo skupaj 436.012 motornih vozil, od tega 172.413 domačih. Med njimi je bilo 420.050 osebnih avtomobilov, 9.358 avtoBUSov in 6.657 tovornjakov, državo mejo pa je prečkalo skupaj tudi 2.477 potniških vlakov. K tovrstni statistiki sodi podatek, da so mejni policisti prekontrolirali 592.084 oseb, pregledali pa še 220.952 raznih prevoznih sredstev. In odkritja ter ukrepi?

Na mejnih prehodih so dolenski policisti zasegli osem vojaških pištol in en revolver ter 426 kosov različnega streliva, velika večina tega je bila najdena pri tujcih. Letošnjih šest mesecev je na Dolenskem prišlo tudi šestnajst mejnih incidentov, samo enega od teh je po-

vzročil naše gore list, ko mu je med zažiganjem trave ogenj ušel na hrvaško stran. Kar 15 takšnih incidentov po so povzročile hrvaške uradne osebe: štirikrat so kršili zemeljski, enajstkrat pa zračni prostor Slovenije. Pri slednjem je zanimivo, da se je s hrvaške strani že nekajkrat pojavilo letalo brez simbolov sosednje države, vendar je na dlani, da gre za letalo v uporabi hrvaške vojske.

Kar 253 oseb je bilo letos obravnavanih zavoljo ilegalnega prestopa meje izven za to določenih mest, od tega je bilo kar 118 naših državljanov, ki so se iz različnih razlogov skušali izogniti mejnim formalnostim in pregledom. Vstop v Slovenijo je bil zavrnjen 276 tujcem, vsi so bili hrvaški državljanji, najpogostejši vzrok za tak ukrep je bil neimeti kakršnihkoli dokumentov ali pa

• Rok za zapustitev slovenskega ozemlja so dolenski policisti določili desetim osebam, med njimi je bilo pet Hrvatov, dva državljanja BIH in trije Romuni.

sredstev za preživljanje. Ob tem še dodajmo, da je ta čas na območju novomeške UNZ kakih dva tisoč bosansko-hercegovskih beguncev, med njimi pa sta bila v prvem polletju le dva, ki sta prišla navzkriž z zakonom.

Šest stotnih vinjenih voznikov

Letos manj nesreč in manj mrtvih, zato pa je alkohol čedalje pogostejši sopotnik za volanom — Vinjenost kriva za 66 odstotkov nesreč v metliški občini

NOVO MESTO — Če so letošnji podatki o prometni varnosti na dolenskih cestah rezultat večje osveščenosti voznikov in ne golega naključja, potem so dolgoletna prizadevanja za zmanjšanje krvavega davka na naših cestah le obrodila sadove. Mnogi se sicer bojijo, da temu ni tako in da gre razloge za manjše število najhujših trkov iskati drugje, vendarle pa neizpodbitno ostaja, da se je letos število prometnih neugodov s smrtnim izidom zmanjšalo za kar 58,8 odstotka, približno toliko pa je bilo manj tudi mrtvih.

Prvo polletje je tako prineslo 836 trkov, med njimi jih je bilo 113 hujših, vsi ostali so se končali zgolj z nekaj zvite

Krivolovcem ob Kolpi se slabo piše

Sobotna akcija ribičev in črnomaljskih policistov

ČRNOMELJ — Minulo soboto so črnomaljski policisti skupaj s člani tamkajšnje ribiške družine prečesali bregove Kolpe, da bi ugotovili, koliko so resnična številna obvestila o nedovoljenem ribolovu v tej belokranjski reki. Prijave so zgornjo opozarjale, da je krivolov ob Kolpi vse bolj domač, krivolovci pa pri tem uporabljajo razne nedovoljene pripomočke, od živih vab do eksplozivnih snovi. Ni jih namreč malo, ki se na ribolov v Kolpi odpravijo s palicami dinamita ali z bombami in rokah. Da se za ustrezne dovolilnice in ostale »formalnosti« ne zmenijo, je tudi jasno. In kaj je pokazala akcija?

Policisti in ribiči so v soboto zjutraj prehodili območje od jezov v Prelesju do Vinice, zvečer pa še v nasprotni smeri od Gribelja do Vinice. Kakšnih pretresljivih spoznanj akcija ni prinesla, odkritih je bilo nekaj manjših kršiteljev, zoper katere bodo policisti in ribiči seveda ukrepali. Navsezadnje pa je pomembnejše od tega dogovor, da bodo s tovrstnimi akcijami nadaljevali vsakotedensko in krivolovu v Kolpi enkrat za vselej stopili na prste.

volanom dolenska policija v prihodnje posvetila še več časa in dela.

B. B.

V SOBOTO TENIŠKI TURNIR

DRAGATUŠ — V soboto, 15. avgusta, ob 8. uri se bo v Dragatušu pričel teniški turnir posameznikov. Zrebanje parov bo v petek zvečer v Župančičevem hramu, prijavitelji pa se lahko na telefon 57-347.

TURNIR V MALEM NOGOMETU V VAVTI VASI

V nedeljo, 23. avgusta, bo nogometni klub Paradiž iz Straže organiziral turnir v malem nogometu na igrišču v Vavti vasi. Turnir se bo pričel ob 8. uri. Prijave bo organizator zbral do začetka turnirja. Prvo uvrščene ekipe čakajo bogate denarne in praktične nagrade.

POPOLN USPEH MLADIH NOVOMEŠKIH KOLESARJEV — Na 1. državnem ekipnem kolesarskem prvenstvu za mlajše in starejše pionirje, ki je bilo v nedeljo na letališki stezi v Cerkljah, so mladi Novomeščani dosegli popoln uspeh, zmagali so v obeh kategorijah. Na sliki je zmagovalna ekipa novomeške Krke, Novomeščanom pa so se pridružili še kolesarji iz Črnomlja in Krškega, ki so bili drugi in tretji. (Foto: Slavko Dokl)

Dvojna zmaga Maceleta

Uspešen nastop kolesarjev Krke na prvem državnem pionirskem in mladinskem prvenstvu

OREHOVICA, CERKLJE — KD Krka je bilo minuli vikend organizator prvega državnega prvenstva za pionirje v cestni ekipni vožnji ter za mlajše in starejše mladince v moštveni preizkušnji. Največ uspeha v dvodnevnih bojih mladih kolesarjev so imeli krkaši, ki so bili med pionirji razred zase.

Petkovo cestno preizkušnjo, ki so jo pomagali pripraviti krajinj Orehovec, je v najmočnejši konkurenci pionirjev A dobil Novomeščan Miha Macelet, drugi je bil Ribič in tretji Filip, medtem ko je bil AŠ (vsi Krka) peti. Med pionirji B je slavil Žohar (Perutina Ptuj), Koprivnik je bil tretji, Gomišček četrti in Antončič (vsi Krka) peti.

Nedeljska ekipna preizkušnja je bila na letališki stezi v Cerkljah. Pri pionirjih B je zmagala Krka (Koprivnik, Gomišček, Antončič, Zrimšek) pred KD Črnomelj in krškim Savaprojektom. Tudi med pionirji B je bila Krka, za katero so vozili Macelet, AŠ, Ribič in Filip razred zase, krajnska Sava je bila druga, krški Savaprojekt pa peti. Manj uspeha je bilo za krkaše v obeh mladinskih tekmah. Med mlajšimi je naslov državnih prvakov odšel v ljubljanski Rog, Perutina Ptuj je bila druga in Krka tretja, pri starejših mladincih pa so slavili kolesarji krajnske Save, Krka je bila druga, Rog tretji, krški Savaprojekt pa peti. Pri izvedbi tekmovanja so pomagali Bramac, Krašcommerce, Fructal in Imperial Krško.

FARAON NAVDUŠIL OBISKOVALCE

ŠENTJERNEJ — Konjeniški klub Otočec je pripravil v nedeljo na šentjernejem hipodromu mednarodni turnir v preskakovanju ovir, na katerem je nastopilo 40 slovenskih in hrvaških konjev. Najbolj zanimiva točka bogatega programa je bilo zagotovo tekmovanje v parkurju L (višina ovir 1,20 m), kjer je zmagal Faraon iz KD Zagreb-Mokrice. Okoli tisoč gledalcev je pozdravilo tudi tretje mesto De Andree (Doris) iz KK Otočec v reviji mladih tekmovalcev, kar je bila najboljša nedeljska domača uvrstitev.

Mede zmagal med najmlajšimi, Mežnar v skokih

Že tretja letošnja motokros prireditev v Dolenjskih Toplicah

DOLENJSKE TOPLICE — Kakih 2.500 ljubiteljev motokrosa se je minulo nedeljo zbralo ob progi v Dolenjskih Toplicah, kjer je AMK Mel pripravil že tretjo letošnja prireditev, ob memorialu Jožeta Prešerna še dirko podmladka za državne naslove in tekmovanje v skokih z motorjem.

V mlajši kategoriji je v razredu do 50 ccm slavil Konjčan Fijavž, razred do 60 ccm pa je prinesel domače zmagovalce; zmagal je Mede, Može je bil tretji in Popovič (vsi Mel) četrti. V razredu do 80 ccm je zmagal Koščak (Sentjurič), Mežnar (Mel) je bil drugi. V starejši kategoriji je v razredu nad 80 kubikov zmagal Juhant (Kamnik), do 80 ccm pa njegov klubski sovoznik Kern. Za gledalce je bilo zagotovo najatraktivnejše tekmovanje v skokih z motorji, kjer je znova zmagal Mežnar z daljavo 38 metrov.

V nedeljo prvoliška krst

Ob 17. uri v Portovaldu uvodna tekma prvoliškega prvenstva med Studiom D in Slovanom Mavrico

NOVO MESTO — V nedeljo se pričena letošnje državno prvoliško nogometno prvenstvo, ki ga vse številnejši ljubitelji tega športa po Sloveniji z nestrpnostjo pričakujejo. Se zlasti na Dolenjskem, ki z uvrstitvijo Studia D med osemnajsterc prvoliškašev doživlja nogometni preporod.

Za Novomeščani so napore priprave in vrsta prijateljskih tekem, ki so pokazale, do kod lahko sežejo novomeški apetiti. Po doslej prikazanem zelo visoko, nemara tik pod vrh. Radjici niso med pripravami izgubili ene same tekme, v soboto so v Trbovljah s 4:0 ugnali Orto Rudarja, v nedeljo pa v zadnjem pripravljalnem srečanju igrali s kočevskim Avtobumom 1:1. Koliko uspešni bodo, ko bo šlo za prvenstvene točke, bo že kmalu znano. Prvoliškaški žreb Studia D ni bil najbolj naklonjen, v nedeljo ob 17. uri igrajo doma s Slovanom Mavrico, potem potujejo v goste Ljubljani, v tretjem kolu prihaja v Novo mesto Koper, medtem ko igrajo Novomeščani v četrtem v Mariboru. Trener Matjaž Jakopič ima kar precej težav s sestavo ekipe, če dalj časa je poškodovan Kramar, v soboto se je v Trbovljah poškodoval Martinovič, v nedeljo pa po nerazumljivo grobi in ostri igri Kočevcev še Bracovič. Malo je upanja, da bosta oba nared do nedelje. Ne glede na to v taboru novomeških nogometišev pričakujejo prvo zmago, vsi se namreč zavedajo, da bo veliko tega odvisno prav od starta. Koliko jim bo v takni nameri dobrodošla pomoč s tribun, tega ni potrebno posebej omenjati. Verjetna postava Studia D: Mohor, Rozman, Lazanski, N. Primc, Prelogar, Pavlin (Milanovič), Prezelj, Oblak, Martinovič, Kosič, Bracovič.

Pari prvega kola I. SNL: Studio D — Slovan Mavrica, SCT Olimpija — Rudar (V), Maribor Branik — Nafta, SAOP Gorica — Koper, Potrošnik — Ljubljana, Svoboda — Mura, Belvedur Izola — Steklar, Publikum — Železničar, Živila Naklo — Elektroelement Zagorje.

Igor Kogoj premočno državni prvak

Uspešen novomeški nastop na DP v Celju

CELJE — Novomeški triatlonci so tudi na državnem prvenstvu, ki je bilo minulo soboto v Celju, dokazali, koliko veljajo: Igor Kogoj je zmagal med člani, Jaka Švent med mladinci, od ostalih pa omenimo še 13. mesto Janeza Avsca in 27. Toneta Strniše.

Prav ti rezultati so zagotovo najboljše vabilo Dolenjcem, da si v soboto ogledajo doslej največjo triatlonsko tekmo v Sloveniji, katere organizator je prav novomeški klub. Start preizkušnje bo ob 12. uri na novomeški Loki, tekmovalci pa bodo morali po Krki preplavati dva kilometra. Zatem jih čaka še 78 km kolesarjenja in 20 kilometrov teka, cilj naporne preizkušnje pa bo na otoški jasi. Organizator pripravlja v času prireditve še bogat dodatni program, tako bo ob 13. uri na Otočcu živžav za otroke, dve uri kasneje nastop skupine Metro, ob 20. uri pa bodo prišli na račun ljubiteljev rocka. Prireditelji še naprošajo, naj tega dne udeleženci v prometu med Novim mestom, Kronovim, Šentjernejem in Šmarjeto upoštevajo navodila redarjev in policistov.

USPELA RAFTING EKSPEDICIJA

STRAŽA — Rating klub iz Straže je minule dni vrnil z dvanajstdnevne odprave po evropskih ledeniških rekah. Fantje so uspešno premagali vrsto rek v Avstriji, Švici, Franciji in Italiji, njihovo ekspedicijsko pa so podprli številni sponzorji: Novoles, Novoles-Lignus, Kolpa, Inest, SKB, SDK, Krka Zdravilišča, Cestno podjetje, Optika Wachter, Gimpej, Intep, Pionir Tours, Prevoz, Finomehanika Hodnik, Menjalnica Eros in Oprema.

Že na prvi dirki v življenju med zmagovalci

Neverjetna avtomobilska pot Andreja Fabijana

NOVO MESTO — Prav nihče v avtomobilskem svetu lani za 29-letnega Novomeščana Andreja Fabijana še ni slišal, letos mladinci meša štrene že tistim povsem pri vrhu. »Vseskozi sem užival v hitrosti, veselje do avtomobilov, motorjev imam od malih nog. Letos pa sem sklenil poizkusiti, ali je v meni še kaj več od tega. Očitno je.«

Tako pravi Andrej, ki ima za seboj že dve cestnohitrostni preizkušnji v najhitrejšem razredu nad 2000 kubikov in gorsko dirko, vse pa so štele za državno prvenstvo. Prvo dirko v življenju je Fabijan vozil maja letos v Mariboru in bil tretji za Šustrum in Pirjevcem, potem je julija tekmoval v Novi Gorici, pred dnevi pa na gorski preizkušnji pri Sevnici, kjer je slavil Matjaž Tomlje. »Pred menoj so bili trije beemveji, jaz sem bil četrti, za mano pa takšni avtomobilski asi, kot so Pirjavec, Jernejc, Dekleva, Podobnik itd. Ob tem, da imam slabši avtomobil od tekmecev, s Šalijevo pomočjo sem namreč letos v IMV kupil bivšo Kuezmicevo petico turbo.«

Fabijan je samouk, slabšo moč motorja nadomešča s pogumom in držnostjo, ob kateri zastaja dih. A zaradi tega njegovi cilji niso nič manjši. »Letos si želim tretje mesto na državnem prvenstvu in v cestnohitrostnih dirkah, z

Andrej Fabijan: »Če bi imel enakovrednejši avto, bi se boril za vrh.«

istim avtomobila se bom poizkusil še na treh rallyjih za državne naslove. Bržkone bodo s takšnim izkupičkom zadovoljni tudi tisti, ki mi stojijo ob strani: Mizarstvo Blatnik, WLB, Pizerja Plus, Gama Brežice, mehanika Slavko Gril in Davorin Rangus ter še kdo.«

Veliki pa so Fabijanovi cilji tudi za vnaprej. Ima namreč na čem graditi, malo jih je, ki se lahko v prvi tekmovalni sezoni pohvalijo s takšnimi dosežki. Rad bi prišel do avtomobila, ki se bo lahko enakovredno kosal z beemveji, Andrej potihoma omenja ford sierra ali ford escort. In eno je ob tem zanesljivo: če se mu bo ta želja izpolnila, potem ni daleč dan, ko bo Novo mesto dobilo za Šalijem in Tomljetom še enega državnega avtomobilskega pravaka.

B. B.

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 13. VIII.

SLOVENIJA 1

10.10-13.00 in 17.20-0.20 TELETEKST
10.25 VIDEO STRANI
10.35 PROGRAM ZA OTROKE
DIMNIKARČEK SE POTEPA
PO SVETU, slovaška risana naniz. (7/13)
PASTIR
11.10 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE: KOSTI IN OKOSTJE
11.35 LJUDJE IN PSI, 10. del
12.00 POROČILA
12.05 TV DNEVNIK BiH, 12. 8. 92
12.55 VIDEO STRANI
17.35 VIDEO STRANI
17.45 NAPOVEDNIK
17.50 EP VIDEO STRANI
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
ZVERINICE IZ REZIJE (3/13)
18.30 EP VIDEO STRANI
18.35 ŽE VESTE..., svetovalno-izobraževalna oddaja
19.10 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 MODRI BISER ROVINJA
21.10 HOLLYWOOD SE JIH SPOMINJA: AUDREY HEPBURN, amer. dok. serija (2/5)
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
ŽARIŠČE
22.50 NAPOVEDNIK
22.55 SOVA
22.55 DRAGI JOHN, amer. naniz. (17/22)
23.20 KRVNE PRAVICE, angl. nadalj. (1/3)
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.50 Sova (ponovitev) - 19.00 Modro poletje (španska nadalj., 18/38) - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 V hribih se dela dan... Gorski vrtovi (dok. oddaja) - 20.35 Tomo Česen predstavlja: Otroško plezanje - 20.45 Znanost: Sile v naravi (4. oddaja) - 21.10 Umetniški večer: Clive James in Roman Polanski (angl. dok. oddaja); 22.05 Kaj? (italij.-franc.-nemski film) - 23.50 Video strani

PETEK, 14. VIII.

SLOVENIJA 1

9.35-13.00 in 14.40-1.20 TELETEKST
9.50 VIDEO STRANI
10.00 PROGRAM ZA OTROKE
10.00 SMRKCI, amer. risana serija
10.25 ZVERINICE IZ REZIJE, ponovitev (1/3)
10.45 HOLLYWOOD SE JIH SPOMINJA: AUDREY HEPBURN, ponovitev amer. dok. serije (2/5)
11.30 ZNANOST: SILE V NARAVI, ponovitev 4. oddaje
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BiH, 13. 8. 92
12.55 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 NAPOVEDNIK
15.10 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
SKRIVNOSTNI OTOK, ponovitev angl. nadalj. (4/6)
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, FORUM
20.30 POROČEN MOŠKI, angl. nadalj. (3/4)
21.40 SOVA: ROSEANNE, 11. epizoda amer. naniz.
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 NAPOVEDNIK
22.35 SOVA: 22.35 KRVNE PRAVICE, angl. nadalj. (2/3)
23.30 POSLEDNJI OBJEM, amer. film
1.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

17.30 Video strani - 17.40 Sova (ponovitev) - 19.00 Modro poletje (19/38) - 19.30 Dnevnik BiH - 20.00 V hribih se dela dan... Skozi zgodovino na Triglav (dok. oddaja) - 20.35 Tomo Česen predstavlja: Priprava plezalne smeri - 20.45 Slovenski magazin - 21.15 Zemljepisne posebnosti: Zaklad (amer. poljudnoznan. oddaja) - 22.10 Koncert simfonikov RTV Slovenija - 22.50 Video strani

SOBOTA, 15. VIII.

SLOVENIJA 1

9.25-13.05 in 15.20-0.55 TELETEKST
9.40 VIDEO STRANI
9.50 IZBOR
9.50 RADOVEDNI TAČEK
10.00 LONČEK, KUHAJ! SADNI NAPITKI
10.05 MODRO POLETJE, ponovitev 13. in 14. dela
10.55 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.45 ZA PRIHODNOST NARODNE GALERIJE, 4. oddaja
12.00 POROČILA
12.05 DNEVNIK BiH, 14. 8. 92
12.55 VIDEO STRANI
15.35 VIDEO STRANI

15.45 NAPOVEDNIK
15.50 ANNIE, amer. film
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 LETALSKA DRUŽBA, angl. nadalj. (6/9)
19.05 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.30 MARJANCA 92, 2. oddaja
21.35 SOVA
MURPHY BROWN, 37. epizoda amer. naniz.
22.00 TV DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA: 22.30 KRVNE PRAVICE, zadnji del angl. nadalj.
23.20 HITIM, KMALU BOM TRIDESET, amer. film
0.45 VIDEO STRANI

NEDELJA, 16. VIII.

SLOVENIJA 1

9.25-13.00 in 15.40-0.25 TELETEKST
9.40 VIDEO STRANI
9.50 PROGRAM ZA OTROKE
9.50 ŽIV ŽAV, ponovitev
10.40 PLAMENICA, ponovitev nadalj. (5/6)
11.05 FILIPINSKI MADRIGALISTI
11.35 KRONIKA, ponovitev kanadske poljudnoznan. serije (17/26)
12.00 POROČILA
12.10 KREMENČKOVI, ponovitev
12.40 ALPSKI VEČER, ponovitev
16.05 NAPOVEDNIK
16.10 VROČICA V PARIZU, amer. film
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 SPLOŠNA PRAKSA, avstral. naniz. (7/13)
19.00 RISANKA
19.13 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.35 SVET NARAVE - GOZD STRAHU, angl. poljudnoznan. serija (3/8)
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 NAPOVEDNIK
23.00 SOVA: AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE, 18. epizoda
POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (1/22)
0.15 VIDEO STRANI

PONEDELJEK, 17. VIII.

SLOVENIJA 1

8.55-12.10 in 16.20-1.05 TELETEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 PROGRAM ZA OTROKE
10.10 POROČEN MOŠKI, ponovitev angl. nadalj. (2/4)
11.15 FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
12.00 POROČILA
16.45 NAPOVEDNIK
16.50 SLOVENSKI MAGAZIN, ponovitev
17.20 DOBER DAN, KOROŠKA
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.45 LJUBITELJI NARAVE, angl. poljudnoznan. serija (2/3)
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 SVET NA ZASLONU
20.50 NORVEŠKI TRIPTIH: VZCVETELA PUSTOTA
MODRA CVETICA
BEG V AMERIKO
21.50 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
ŽARIŠČE
22.40 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA: STARA VOHUNSKA MAČKA, angl. naniz. (4/7)
POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (2/2)
HEMINGWAY, evrop.-amer. nadalj. (7/8)
0.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.55 Video strani - 17.50 Sova (ponovitev) - 18.25 Športni dogodek - 19.00 Modro poletje (21/38) - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 V hribih se dela dan: Kontrasti

na Vršiču - 20.30 Tomo Česen predstavlja: Slovenska plezališča - 20.40 Ciklus filmov znanih režiserjev: H. G. Clouzot: Morilec stanuje na št. 21 (franc. film, ČB) - 22.00 Zemljepisne posebnosti: Etoša, kraj suhe vode - 22.55 Video strani

TOREK, 18. VIII.

SLOVENIJA 1

9.25-12.10 in 16.05-0.15 TELETEKST
9.40 VIDEO STRANI
9.50 PROGRAM ZA OTROKE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40 NEKOČ JE BILO... ŽIVLJENJE
11.05 LJUDJE IN PSI, 11. del
11.30 DA NE BI BOLELO: LYMSKA BORELIJOZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
16.25 NAPOVEDNIK
16.30 MORILEC STANUJE NA ŠT. 21 (ponovitev franc. filma, ČB)
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE
BISKVITKI, amer. risana serija (6/12)
18.35 SVET POROČA
19.15 RISANKA
19.20 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 AMBASADORKIN SOPROG, franc. nadalj. (7/13)
21.00 ZA PRIHODNOST NARODNE GALERIJE, 2. oddaja
21.10 KRONIKA, kanadska dok. serija (19/26)
21.40 SOVA
PROBLEMČKI, angl. naniz. (6/9)
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
ŽARIŠČE
22.55 NAPOVEDNIK
23.05 SOVA: POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (3/22)
GLASBENI UTRINEK
0.05 VIDEO STRANI

SREDA, 19. VIII.

SLOVENIJA 1

10.05-12.10 in 16.30-0.30 TELETEKST
10.20 VIDEO STRANI
10.30 PROGRAM ZA OTROKE
BISKVITKI, amer. risana serija, ponovitev (6/12)
ALICE V DEŽELI RISB, oddaja TV BiH (6/8)
11.10 AMBASADORKIN SOPROG, ponovitev franc. nadalj. (7/13)
12.00 POROČILA
16.45 VIDEO STRANI
16.55 NAPOVEDNIK
17.00 ZLOČINI KGB IN GLASNOST, ponovitev nemške dok. oddaje
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PROGRAM ZA OTROKE: ŽIV ŽAV
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FILM TEDNA
PRINCI V IZGNANSTVU, kanadski film
21.50 KRATEK FILM
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
ŽARIŠČE
22.55 NAPOVEDNIK
23.05 SOVA: NENADNI USPEHI, amer. naniz. (14/19)
POLNOČNI KLICI, amer. naniz. (4/22)
0.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 19.48 Zuerich - GP v atletiki
17.25 Video strani - 17.35 Sova (ponovitev) - 19.00 Modro poletje (23/38) - 19.30 Dnevnik KP - 20.00 Športna sredi - 23.00 Video strani

KVIZ ZA MLADE

KOČEVJE — Knjižnica Kočevje vabi vse mlade bralece, ki želijo vsaj malo popestriti svoje počitnice, da se zberejo danes ob 13. uri v prostorih knjižnice. S seboj prinesite le svinčnik in dopisnico. Vsebinska kviza, ki je del mednarodnega knjižnega kviza za mlade bralece, v katerega se Slovenija letos vključuje prvič, je povezana z letošnjo 500-letnico Kolumbovega odkritja Amerike. Danes boste s skupnimi močmi rešili devet nagradnih vprašanj in poiskali pravilni končni rešitvi, ki sta pogoj za sodelovanje v občinskem zrebanju. Glavna nagrada je udeležba izžrebanca na izletu v neznanost, ki bo 17. septembra. Vsi reševalci pa boste imeli tudi možnost sodelovati pri zrebanju za mednarodno nagrado.

Grozijo mi in omenjajo razna razbitja

Zakaj sem član Slovenske nacionalne stranke

Da je resnica zelo boleča, sem se pričal takoj po objavi mojih pism v Dolenjskem listu. Te objave so pri nekaterih ljudeh vzbudile zelo nizkote in primitivne reakcije. Nekateri osebe, omenjene v mojih pisanjih, so mi začele groziti s fizičnim obračunavanjem. Eni posredno, za gostilniškim šankom, drugi pa me ustavljajo na cesti in mi omenjajo razna razbitja.

Močno se zavedam posledic, ki naj jih povzročile lažne govorice. Še huje bi bilo pri objavi le-teh v časopisu. Jaz v svojih pisnih navajam samo resnična dejstva, ki jih lahko argumentiram na več načinov. Vedno stojim za njimi, tudi kazensko odgovorjam za vse morebitne posledice.

Z groznjami je prva pričla oseba, ki sem jo omenil v Dolenjskem listu 23. julija. Groznje so bile izrečene za gostilniškim šankom v moji odsotnosti. Tudi kaj se ne čutim niti najmanj krivega. Dejstvo je, da ne morem napisati, da je sestanek OO SNS Gradac zadržanjem ključa onemogočila neka tretja oseba, če pa je to storil nekdo, ki nam (mi) ni hotel dati ključa za prostor, kjer sestanku jejo vsi ostali.

Neposredne groznje pa sem doživel 4. avgusta ob 13. uri na poti domov. Na cesti me je ustavil človek, ki ga omenjam v enem od objavljenih pism. On in njegova romska družina so se nasilno vselili v eno od stanovanj građaškega gradu, kjer tudi sam stanujem. Pri tem me ne moti toliko njegovo oz. njihovo bivanje v teh prostorih, moti me način vselitve. In tudi to, da nihče od odgovornih ne urekpa, kljub opozorilu (dopisu), ki sem ga poslal pred več kot mesecem dni. Sam sem moral pred mesecem hoditi v Metliko na »stanovanjsko« ter prositi, moledovati. Podobno je bilo z nekaterimi stanovalci pred menoj, kakor tudi kasneje.

Vedno sem se zavzemal za resnico, krivica me je velikokrat prizadela. V Slovensko nacionalno stranko sem se včlanil, ker se čutim Slovenca in to tudi sem. Brez obremenitev v preteklosti! Z ostalimi člani SNS si prizadevamo za odkritje in razkrinkanje vseh umazanih zadev in špekulacij na račun nas, na-

• **POZIV K BOJKOTU** — Člani Slovenske nacionalne stranke pozivamo vse stare šoleobvezne otroke k bojkotu pouka srbohrvaškega jezika, ki naj bi bil še naprej obvezen učni predmet. V že tako preobremenjenem učnem programu za osnovne šole hočejo člani SDP in LDS ter ministristvo za šolstvo obdržati šolski predmet, ki naj bi mlade Slovence še naprej poučeval srbohrvaščino, jezik okupatorja, ki nam je prizadejal mnogo gorja. Vsem tistim, ki utemeljujejo pouk srbohrvaščine zaradi naših sosedov Hrvatov, pa priporočamo primerjavo jezika, ki smo se ga učili v osnovni šoli, z jezikom Hrvatov, in verjetno bodo prišli do zanimivega zaključka. Če ta jezik potrebujejo otroci novih državljanov Slovenije, jim naj starši organizirajo in plačajo dodatni dopolnilni pouk tega jezika.

vadnih ljudi. Nikoli se v življenju nisem pretepal. Kljub temu da nisem izbraženec in intelektualca, sem bil vedno za razgovor. Argument pesti me ne zanima, tako nizko se ne spuščam.

SILVESTER JAKŠA
SNS OO Gradac

POPRAVEK

V Prilogi Dolenjskega lista je v prispevku »Kopanje v Krki: da ali ne«, objavljenem 6. avgusta, bilo napačno zapisano naslednje: Dušan Fortuna ni doktor, temveč dipl. inž. kemije in vodja sanitarno-kemične laboratorija. Direktor Zavoda za socialno medicino in higieno je prim. mgr. Albin Pačavar, dr. med. Drugo obširno analizo reke Krke je opravil takratni vodja živilsko-kemične laboratorija dipl. inž. Jože Teršar, spec. sanitarne kemije, dr. Albin Pačavar pa je bil takrat direktor. Imenovanim se zaradi storjene napake opravičujemo.

Uredništvo DL

DRUGA PLAT

Odgovor na pripis vašega uredništva o špediterski službi v Metliki, objavljen v Dolenjskem listu 6. avgusta.

Informacije o umiku podjetja Vektor z mejnega prehoda Metlika ni dal predstavnik Interperoepe, kot je to zapisal vaš novinar. Poleg tega pa ta informacija ni točna, kar sta potrdila tudi komandir mejne postaje policije Metlike in šef carinske izpostave Novo mesto.

JOŽE JURŠAK

Varnost(i) NE zagotavlja napuh

Kdo zagotavlja inšpekcijski nadzor nad jedrsko elektrarno v Krškem? Direktor RUJV na službeni poti, namestnik na dopustu, inšpektor brez imenovanja

V zvezi z Nuklearno elektrarno (v nadaljnjem besedilu NE) v Krškem imajo nekateri že povsem nadnaravne sposobnosti. Ivan Krasko v Dnevniku poroča celo s tiskovne konference ob koncu remonta in o Krškem, čeprav ga tam sploh ni bilo. Zato se mu v zapisu v Dnevniku teden (!) zatem tudi dogodi, da poroča o stvareh, o katerih tam sploh ni bilo govora. No, Ida Novak-Jerele, ki je v imenu službe za stike z javnostjo iz NE za Delo podpisala celo magnetogram, je po stari maniri tudi podpisala nekaj, kar ne ustreza resnici. Če namreč že citira moje vprašanje, zakaj ni navedla celega, tudi tistega dela pred tremi pikicami, vmesna vprašanja itd. Pričakovati odgovor je verjetno za vroči poletni čas preveč, sploh pa še, ker mi direktor Rožman v Dolenjskem listu dolguje odgovor še na dve prejšnji vprašanji.

Sredi Krškega sem torej spraševal o inšpekcijskem nadzoru v NE, še posebej v času remonta in ob ponovnem zagonu. To so že stara vprašanja brez odgovora poslanca dr. Stanka Buserja in na kraju že trikrat zapored v dveh poslanecih: Vaneta Gošnika (podpredsednika skupščine RS) in posavskega rokaja

Ivana Tomšeta. Če hočeš izvedeti resnico ta čas v Sloveniji, moraš kupiti najmanj tri časopise. Tako je v soboto in slednjem poročal samo mariborski Večer. Pod naslovom »Nuklearna varnost« namreč črno na belem piše: »Če vlada tudi v tretje ne bo odgovorila, je napovedal (Vane Gošnik, op. A. Z.), da bo skupina poslancev zahtevala uvrstitve morebitne jedrske nevarnosti na dnevni red.«

Kolikšna je ta »jedska nevarnost«, sem spraševal že direktorja Rožmana, ki se je pri tem pač zapletel, kot se je.

Upokojenci živijo vse slabše

40 let društva upokojencev v Loškem Potoku

LOŠKI POTOK — Ob praznovanju visokega jubileja so se potokski upokojenci 6. avgusta zbrali v društvenih prostorih na slavnosti seji, kjer je v imenu RO ZDU Slovenije njen predsednik Stanko Hvale izročil predsedniku društva Alojzu Carju republiško priznanje za dolgoletno plodno in pošteno delo.

Uvodoma je delo društva orisal tajnik Franc Benčina, ki v društvu nepregotoma, izjemno uspešno deluje že osemnajst let. Društvo ima 240 članov ali 80 odst. upokojencev, ki žive na območju Loškega Potoka. Pred 40 leti so začeli iz nič, danes pa imajo lepo urejene klubске prostore, organizirajo razna družabna srečanja, na izletih, ki so zlasti pomembni za invalide in starejše ljudi, pa si ogledali že vso Slovenijo in del Italije. Žal tovrstna dejavnost usiha ob vse hujših življenjskih razmerah.

Upokojenci se bojijo, da bi bili sprčo vse večje nezaposlenosti ogroženi tudi oni, vendar po besedah Stanka Hvaleta za to ni bojzani. »Res je«, pravi, »da je v preteklosti vlada posegala po skladih upokojencev, res je, da tudi sedaj skuša priti do sredstev, vendar smo previdni. Denar se lahko posodi in o tem smo že obvestili vlado, vendar samo kratkoročno in s pripadajočimi obrestmi.«

»Zavzemamo se tudi, da bi bili vsi člani dodatno zavarovani in s tem oproščeni visokih participacij v zdravstvu. Trenutno pa se moramo prilagoditi razmeram, ki vladajo. Prodorno pa delujemo v raznih parlamentarnih komisijah, zlasti tistih, kjer je možno še dodatno urediti naše pravice,« je na koncu poudaril tajnik ZDU Slovenije Franc Satlar.

A. KOŠMERL

Dobenčani ostali brez vode

Vodstvo KS Čatež sprašuje, do kdaj bo tako?

Društvo proti mučenju živali v tej vročini pogosto opozarja lastnike psov in drugih domačih živali, naj poskrbijo, da bodo imeli dovolj vode. Kdo pa naj poskrbi, da bodo imeli dovolj vode vaščani vasi Dobeno v krajevni skupnosti Čatež, občina Brežice?

Vaščani so si pred leti z lastnim delom, samopriskom in delno pomočjo skupnosti zgradili vodovod in ga v lastno zadovoljstvo tudi dolgo koristno uporabljali in upravljali prek vodovodnega odbora. Ker se vse menja, je tudi vodovod s pristankom vaščanov pred leti prešel v roke krajevni skupnosti Čatež, ki je začela razmišljati o povezavi in modernizaciji vodovodov v krajevni skupnosti. Celotni denarja je že bilo pripravljeno v ta namen. Pa so prišle volitve in strankarskim predstavnikom sta se na predvolilnih zborih iz ust cedila med in mleko. Med obljubami je bil seveda tudi vodovod oz. oskrba z vodo, ki da bo redna. V vodstvo krajevne skupnosti so prišli novi ljudje, ki niti s pristom ne pomagajo, da bi izpolnili vsaj del obljub. Temu vodstvu vaščani vsi Dobeno zastavljajo naslednja vprašanja: (1)

Ali vam je čisto vseeno, če so v tej poletni vročini vaščani Dobeneve več kot polovico dni v tednu brez vode? (2) Zakaj ne organizirate rednega pobiranja vodarine vsaj dvakrat letno, da bi imeli denar vsaj za osnovna popravila? (3) Zakaj ste zamenjali kvalificiranega človeka, zadolženega za vzdrževanje vodovoda, s takim, ki ni strokovno usposobljen, niti ni prizadeven? Je res, da je prejšnjemu vzdrževalcu ključ od črpalnice samovoljno odvzel občan, ki za to ni imel pooblastila? (4) Ali je v vodstvu krajevne skupnosti določen človek, ki ima nadzor nad oskrbo z vodo v krajevni skupnosti in če je, ali sploh ve, kakšna je oskrba, v kakšnem stanju so črpalnice in kako dela oseba, ki naj bi skrbel za redno vklapljanje črpalke? (5) Ali smo vaščani Dobeneve res občani druge kategorije?

Ni nujno, da na ta vprašanja vaščanov Dobeneve vodstvo KS Čatež odgovori pisno. Pride naj le malo med ljudi, prislunke težavam in na delu dokaže, da vsi krajinj spadajo v eno kategorijo. LEOPOLD MERHAR

Sam je jel naštevati imena, prosto po magnetogramu: »Danes nam trenutno to funkcijo izvajajo mag. Grlicarev, Bajuk, mislim, da je tudi magister Bajuk, deloma gospod Gregorič, mag. Levstek v kombiniranem sestavu ali posamično glede na temo in paralelno tudi gospod Kocuvan...« Že na tiskovni konferenci sem opazil, da se danes in trenutno, vsaj mag. M. Gregorič nahaja na NRC v ZDA (že dan poprej in dan potem), mag. Levstek pa je tudi na zasluženem dopustu. Toliko o potih in stranpotih teh gospodov, da o »vezavah« ne govorimo. Če smo pravilno slišali poročilo z odbora za imenovanje, še g. Kocuvan ni več nam. direktorja RUJV, to, da mu mag. Gregorič že prej ni podaljšal imenovanja kot edinega inšpektorja za jedrsko (ne)varnost, pa je že dalj časa znano dejstvo.

Tu torej nekaj hudo zaudarja. Ko so v mafijko znani Italiji tudi po daljšem remontu brez ustreznih državnih papirjev ponovno pognali NE Caorso, jo je država zaustavila. Stoji še danes. Ko so v eni nemških jedrskih elektrarn pogrešili samo eno matico, so jo tudi nemudoma zaustavili.

Za zapik še malo o inšpekcijskem nadzoru in jedrski varnosti. Cenim strokovnost delavcev NE v Krškem, in tega tudi sicer nihče ne postavlja pod vprašaj. V svetu imajo vse tri ravni svojepogrešljivo nalogo: osebe NE, inšpektorja in uprava (RUJV). Odveč je poudarjati resnost zadeve, kot je jedrska varnost. Navsezadnje je tako pri vsakem navadnem dimniku. Tu pa lahko shajamo kar brez inšpekcijskega nadzora. Dokleje se mislite takole igrati z našimi življenji? Zato naj bo tokrat moj naslov razumljen popolnoma brez besedne igrice: »Varnosti naj NE zagotavlja napuh!«

ALFRED ŽELEZNIK

Grožnjan, kulturno središče mladih

Z obiska v istrskem mestecu, tudi središču mednarodne Glasbene mladine

Grožnjan, staro mestece v osrčju Istre, ni znan samo po tem, da je moč v njem mirno dopustovati, kar iz leta v leto potrjujejo tudi številni Slovenci, marveč še bolj slovi po glasbenih taborih, slikarskih kolonijah, galerijah in drugem, skratka kot zbirališče kulturnih ustvarjalcev in poustvarjalcev. V njem vsako leto od junija do septembra potekajo mojstrski glasbeni tečaji, ki jih vodijo znani profesorji, kot so Lutoslawsky, Hayashi, Codina, Prats in drugi, ter najrazličnejše kulturne delavnice (za ples, video, film, igro, arhitekturo, etnografsko, strip).

Letos je na vrsti sedem mojstrskih tečajev, in to za flavto, harfo, violino, klavir, violončelo, pihala in godala, poteka pa tudi šest glasbenih projektov s pomembnimi naslovi: Plesni za vse čase, Vokalno-instrumentalna glasba od 16. do 18. stoletja, Operni studio, Delavnica komorne glasbe in lastne izkušnje v glasbi. Ob petih neglasbenih projektih sta tudi dva, ki sta zanimiva za otroke: Otroški kotek in Glasbena igralska delavnica za nadarjene mladostnike. Otroci iz raznih držav bodo oblikovali, risali, pisali, delali časopis in fotografirali.

Še sredi šestdesetih let je bil Grožnjan opustel, zapuščen in neznan kraj na istrskem polotoku. Doživel je podobno usodo kot pred njim Motovun. Prebivalci so se odselili iz revščine in se razkropili po svetu s trebuchom za kruhom. Pa so se za ta in druge opustele kraje zavzeli umetniki, znani slikarji, kiparji in keramiki, in sicer pod geslom Rešiti kulturno dediščino Istre s sodobnimi kulturnimi sredstvi. Leta 1965 so v Grožnjanu ustanovili slikarsko kolonijo, zatem je prišlo še ostalo. In kakšen je kraj danes? V malem mestecu je prek

30 galerij in ateljejev, v njem deluje Kulturni center Mednarodne zveze Glasbene mladine, ki gospodari s petnajstimi hišami, kjer so spalnice za mlade udeležence tečajev, premore pa tudi petnajst studij za vaje, koncertno baldnetno dvorano s 150 sedeži, letno gledališče in še kaj bi lahko dodali.

O vsem tem in še marsičem, česar tu ne popisujem, sem se podpisani lahko poučil in prepračil med nedavnim obiskom v tem prijazenm istrskem mestecu. Tja sem se odpravil kot član komiteja za dejavnosti Glasbene mladine v Grožnjanu. V ta komitej sem bil izvoljen na nedavni 47. generalni skupščini Mednarodne zveze Glasbene mladine, ki je bila v Barceloni. Obisk mi je omogočil, da sem se na kraju samem seznanil s prizadevanji organizatorji in s kulturno dejavnostjo, pa tudi z uspehi in težavami, ki jih v teh hudih časih na Hr-

SLABA CESTA, PA ŠE BREZ KAŽIPOTA

Tudi jaz bi se rada oglasila kot bralka Dolenjskega lista. Najprej bi rada povedala, da so ceste od Rebra do priključka asfalta na Babni Gori polne kotanj, ko se pelješ, se ti zdi, da se voziš po lojtrah. Kolena ti skačejo iz enega v drug kot. Skozi vas Replje — Log avtomobili vozijo zelo hitro, da se zelo kadi. Odgovorni nam obljublajo, da bodo dali asfalt, pa jim dosti ne verjamem, asfaltno prevleko bomo dobili edino takrat, ko bo zima. Pripombo imam tudi na slabo označenost krajev. Na križišču proti Dobriču ni nobene table, ki bi nakazovala to smer. Če Slovenija ne dobi toliko za cestnino, da bi postavila table za Dobrič, je pa tudi žalostno. Velikokrat pripeljejo tovornjaki, polni robe, v Replje, namenjeni pa so bili v Dobrič. Prav tako zaidejo osebni avtomobili. Opažam tudi, da iz avtomobilov, ki prihajajo od drugod, ljudje na veliko stresajo smeti za cesto, s čimer zelo onesnažujejo naše okolje. bralka s Šel pri Šumberku

TRIJE CELOVEČERCI

Slovenska kinematografija bo letos bogatejša za tri nove igrane celovečerne filme. To bodo: Ko zaprem oči v režiji Francija Slaka, Morana, ki jo bo režiral Aleš Verbič, in Gitana, ki jo pripravila Vincij V. Anžlovar. Kot nekakšen filmski dokumentarec pa nastaja projekt Rojevanje Leara, ki ga pripravlja igralec Radko Polič.

SKRIVAČA PRED ROTOVŽEM — »Janez Trdina in Dragoin Kette sta se hočeš nočeš zapisala med skrivače,« nas je opozoril pesnik Severin Šali. Pa smo pogledali in njuni podobni res komajda našli. V tej poletni vročini so jima zelene veje zagotovo prišle prav. Morda pa sta se zagrnila pred ropotom, ki ga z novim prometnim režimom na Glavnem trgu povzroča dvosmerni promet. Resnica je ena. Če slovenska kulturnika, ki sta ponos Novega mesta, ne bi oviral bron, bi znala marsikaj povedati na račun Novomeščanov in zagotovo bi rekla kakšno pikro tudi na račun tistih, ki dopuščajo, da je živa meja pred rotožem zrasla tako visoko. (Foto: J. Pavlin)

Javnost mora biti obveščena

Po štirih številkah Novolesovega glasila

Potem ko smo 16. aprila poročali, da je oživel tudi glasilo delavcev lesne industrije Novoles v Straži, smo poudarili vrednost znova prebujajočega se spoznanja, da brez obveščanja ni odločanja. Zdad so pred nami že štiri številke glasila Novoles; izhajalo bo vsak mesec v nakladi 1000 izvodov.

Marsikaj zanimivega prinaša časopis straških delavcev. Takšno je npr. razmišljanje predsednika sindikata Alojza Vencija o sklenjeni kolektivni pogodbi. Da jo bo treba resno dograjevati, trdi kar pet anketirancev. Nobena skrivnost ni, da je v podjetju veliko priidnih, prizadevnih in vestnih delavcev. Še vedno pa pre malo vedo, kako zelo vpliva na plačo doseganje planov in s tem združene najrazličnejše odgovornosti.

O prelomnosti časa v Novolesu z doseženim prvim pogojem, da vse tovarne poslujejo z dobičkom, je že konec maja nazorno poročal glavni direktor podjetja Milan Bajželj. »Notranje stanje je tako, da si lahko postavimo visoke zahteve za naprej. Za nami so prvi ostri ukrepi, čiščenje odvečnih stroškov, boljša organiziranost, prilagojena ne le boljši proizvodnji, ampak tudi tržnim in finančnim ciljem,« med drugim trdi M. Bajželj.

»Zato je v tej prihodnosti seveda tudi soupravljanje, ki mora biti predvsem razumljivo urejeno. Razmejitev pravic in odgovornosti, pooblastil in obveznosti je nujna in bo verjetno še lep čas predstavljala dokaj neurejeno področje. Nekako smo nagrnjeni k temu, da vse vrzemo v isti koš. Na tem področju pričakujem disciplino, ki naj bi jo uvedel zakon — v dobro, obeh strani. Gre za razmejitve in ureditev dveh področij; kaj in kako ureja, zagotavlja in varuje država, in za pravice, ki jih v kolektivni pogodbi ureja sindikat.«

O zanimivih vprašanjih, kakšna je bližnja bodočnost tovarne drobnega pohištva, vezanega lesa in financ v podjetju, so pisali med drugimi tudi Miodrag Todorovič, Dušan Jovanovič in Jože Baškovič. Delavce pritegnejo zapisi o lastninjenju podjetja, spremembe organiziranosti v posameznih Novolesovih družbah, poročanje o socialnem delu, o organiziranem oddihu, o novostih v zdravstveni zakonodaji ipd.

Končno pa je sleherni Novolesov delavec lahko vesel sodobnih pogledov, ki jih javno izraža njihov direktor, ko razmišlja o pretoku obveščanja v podjetju. Takole pravi:

»... Mislim in vem, da mora biti kolektiv obveščen in časopis je ena najuspešnejših oblik. Pa ne le kolektiv. Enako skrb posvečamo obveščanju širše javnosti, saj imamo tedenske informacije za javnost. Vse to je sestavni del sodobnega poslovanja in tega se naše vodstvo tudi zaveda...«

T. GOŠNIK

Še o »obračunu v Grobljah«

V obrambo nisem uporabil električnega toka, žena pa ne razredčene solne kisline, kot je pisalo

V zadnjem času so se v nekaterih slovenskih časopisih (Dolenjski list, Delo in Slovenske novice) pojavili članki o obračunu med vaščani Groblj pri Šentjerneju in Ernestom K. Ker v omenjenih člankih mgoli neresnic, sem dolžan — za osvetlitev druge plati medalje — dati naslednje dopolnilo.

Dejansko gre za spor, ki je nastal v zvezi z odmero prispevka za obnovitev ceste skoz naselje Groblje. Začelo se je tako, da so se nekateri vaščani dogovorili za prispevek za vsakega posameznika posebej. Meni so odmerili 20.000 SIT, kar je bil najvišji možni prispevek. Ko sem to zvedel, sem vprašal, če bodo vsi plačali tolikšno vsoto. Dobil sem odgovor, da ni za vse enaka in da so me postavili v najvišji razred.

Stem se ob vsem tem vprašam, kdo po pokril narejeno škodo na moji stanovanjski hiši, ki je dosti večja, kot bi bil moj prispevek za obnovo ceste. Pripravljen sem prispevati denar takoj, ko bo poravnana škoda, ki so mi jo naredili nekateri neodgovorni vaščani.

ERNEST KOLIGAR
Groblje 38, Šentjernej

OBNOVA MARIJINE CERKVE — Podružnična cerkev Marijinega rojstva v Šmarju pri Šentjerneju je iz 14. stol. Že več let na njej potekajo obnovitvena in prezentacijska dela, ki jih vodi novo-meski Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine. Obnovili so streho, fasado, sedaj pa se bližajo koncu dela v notranjščini cerkve, ki naj bi bila končana do 15. avgusta. Jeseni nameravajo ob cerkvi urediti še osuševalni jarek. (Foto: A. B.)

Dobra kot kruh, ki ga zna speči

Več ko da, več ima

Če za neko osebo rečemo, da je dobra kot kruh, se takoj ve, kakšen človek je. Če pa zna speči še slasten kruh, ki jo uvršča v vrh slovenskih kmečkih gospodinj in je doma iz Hrastulj, Škocjančani že vedo, da gre za Franco Peterlin.

Že od zibelke naprej ji leta in desetletja tečejo v tej prijazni vasi, v naročju zelene Bučke. Odraščala je v družini s šestimi otroki, ki jih je vse preživela. Rodila je pet hčera, prav toliko otročičem pa je že stara mama. V roke hčere, ki je ostala doma, bodo prošle »vajeti« kmetije, ko Francka z možem, ki ni najboljšega zdravja, ne bo zmogla več. A kljub šestim desetletjem garanja ostaja klana, radoživa in na stežaj odprtega srca.

Njene velike žuljave dlani niso vajene mirovanja. »Da ne vstaja tako ob uri«, za Franco pomeni, da se vedno dvigne pred šestimi. Ključ je njena živina: 3 krave in par konj z žrebičkom. Vsak dan odda mlekarji 10 l dobrega mleka s 4,2 odst. mlečne maščobe. S kangelicami redno prihaja po mleko 8 do 9 domačinov, ki jih rada obdari s kosom, če ne kar hlebecom svoje specialitete — zlato zapечenega kruha.

Peke kruha je seveda potreba, a hkrati njeno veliko veselje. Tega opravila se loti dvakrat na teden. Za 5 zapeljivih hlebov mora zamesti 10 do 12 kg moka s 5 do 6 l mleka in približno 15 dag kvasa. Preden kipeče hlebčke potisne v vročo krušno peč, jih obvezno premaže z razpetim jajcem. Vse ostalo, kar daje temu osnovnemu živilu še poseben čar, pa je dar njenih rok. Ta je pripomogel že k dvema priznanjem, ki ju je prejela na lanskem in letošnjem tekmovalstvu kmečkih gospodinj, ki poteka pod geslom »Dobrote slovenskih kmetij«. Letos je na Ptuj za las zgrešila zlato, za kar je bil »kriv« koruzni kruh. Če bi ji v škočjanskem aktivu kmečkih žena določili, naj pripravi svoj najljubši beli kruh, ji najvišja ocena verjetno ne bi ušla.

SABINA JOVAN

A uradno priznanje ni vse, kakor tudi denar ne. Francka je ena redkih, ki se ne pritožujejo nad premajhnimi prejemki. Zadovolji se s tistim malim, kar dobi »od hleva«, za položnice pa gre iz moževe pokojnine. Tisto, kar pridela, kar ima, pa rada razdaja. Občutek, da je nekoga razveselila, prijateljstva in družjenja, ki jih ohranja in oživlja, so najlepše plačilo. Zato ji lahko verjamemo, ko pravi: »Več ko dam, več imam. In ničesar mi ne manjka.«

Železničarji, kje je slovenščina?

Ante Stipanovič hoče olepšati svoja dejanja, vendar mnogi v sekcijah ŽG menijo drugače — Da bi se izognil kazni, je uporabil zveze in poznanstva

Po tem, ko Ante Stipanovič pravi, da se je bralec z vsebino pisma že sam imenoval, sklepam, da ve, čemu je bilo moje pisanje namenjeno in da ima slabo vest, ker je storil krivico. Nočem blatiti nikogar, niti njega ne, ampak hočem povedati resnico o njegovem slabem odnosu do Slovencev pa tudi do nekaterih Neslovencev. Takega mišljenja je še marsikdo v sekcijah ŽG območja Novega mesta. Ante Stipanovič hoče olepšati svoja dejanja med lanskoletno vojno v Sloveniji in nasploh. Toda jaz se sklicujem na pisne vire v Dolenjskem listu in Delu, na pripovedovanje ljudi in na dejstva: (1) V prvih dneh vojne vem (vemo), da je bil za barikado uporabljen kamion s hlobovino. (2) Glede izobešanja slovenske zastave je res, da je zastavo izobesil Darko Povše, očividec, ki pravi, da le ni potekalo vse tako gladko. Darku Povšetju prijateljsko svetujem, naj se ne praska tam, kjer ga ne srbi. (3) Da je bila NZ sestavljena tako, kot sem zapisal, ni dvoma, lahko dodam samo še to, da so bili nekateri varnostniki celo močno pod vplivom alkohola, kar so opazili tudi potniki vlaka. (4) Slike predsednika države brez države pa še danes visijo na postajah oz. postajališčih Gradac, Semič, Bircna vas, Kandija, Tržišče in morda še kje. (5) Ante Stipanovič je užaljen, ker ga imenujem Neslovenec. Ne morem ga imenovati tujec, ko pa ne vem, ali ima slovensko državljanstvo ali ne. Pa četu-di ga ima, zato še ni Slovenec. (6) Kar se tiče najrazličnejših komisij, vem to, da sta bila lanko spomlad za enak prekršek za stalno suspendirana, po priimkih sodeč, dva Slovence in začasno, za pol leta, dva Neslovenca, kar je mogoče seveda preveriti.

Po vsem tem pisanju sklepam, da Ante Stipanovič želi, da javnost še več zve o njem in njegovih moralnih kvalitetah, zato sem primoran napisati še to zgodbo: Lani je Ante Stipanovič napravil prometni prekršek, ker je vozil pod vplivom alkohola. Da bi se izognil roki pravice, je uporabil zveze in poznanstva. S. M. je prosil, da posreduje s po-

močjo H. M., ki ima brata pri policiji, torej naj uniči prijavnico omenjenega prekrška. To lahko dokažem s pričjo. Po njegovem vedenju sklepam, da je prošnja uspeła. Ob nastajanju carinskih mejnih prehodov, 8. oktobra lani, je Ante Stipanovič obiskal železniško postajo Metlika. Potrepljal je H. M. po ramenu in vprašal po bratu policistu, rekoč: »Kako je z bratom? Res je dober. Moram ga poklicati.« Ker ga po telefonu ni dobil, je dejal, da ga bo obiskal.

Moje nadaljnje ugotovitve temeljijo na sledečem: (1) Da je dal Ante Stipanovič kot protiuslugo H. M. v stanovanjskem prostoru v Metliki zgraditi in opremiti tuš, ki ga sicer ne bi bilo nikoli, saj namreč v Novem mestu oz. v Bršljini večina uslužbencev Prometne sekcije nima stranišča in hodi na potrebo v javna železniška stranišča ali pa v bližnji Slovenijaturist. (2) 11. decembra je vlakovni odpravnik J. K. med 3.30 in 6. uro trikrat budil omenjenega kretnika, naj vendar nastopi službo in mu pomaga pri odpravi vlakov. Omenjeni ga je zavrčal s kletvicami, kar je kazalo, da je vinjen in da se mu ne gre izpostavljati mrazu -15 stopinj Celzija. (3) Ob priložnostnem pogovoru mi je sam šef železniške postaje Metlika, gospod B. B., potožil glede dela, pogoste vinjenosti in obnašanja omenjenega kretnika. Na moje vprašanje, zakaj reči ne preda odgovornim, mi je vrnil, citiram: »Jože, jaz sem tukaj nemočen, kajti on ima zaščito pri Anteuju, poleg tega pa je njegov brat namestnik šefa policijske postaje Metlika in kaj več, morda ti lahko še...«

Na podlagi prejšnjih ugotovitev sprašujem gospoda Stipanoviča, če s takšnimi dejanji dviguje ugled Slovenskih železnice, kot sam pravi. Da pa se pod prejšnjim pisanjem nisem podpisal s polnim imenom (popolni naslov je v uredništvu), je vzrok to, da imam dva sinova, ki morata še opraviti izpit za železničarja. Vem pa, da imate vi, gospod, zveze in poznanstva vsepovsod, pa morda tudi na sodišču, s katerim mi grozite.

JOŽEF MOLEK
Slamna vas

nedosegljiv, sedaj pa bi mu menda že lahko kdo stopil na prste in razvozlat vse njegove samovoljne malverzacije.

ALOJZ LJUBI
Ždinja vas 7
68222 Otočec

Karlo Jakše

V soboto, 8. avgusta, smo se na pokopališču v Prečni svojci, prijatelji in znanci za vedno poslovili od Karla Jakše, kateremu je prenehalo biti srce na prislilni in mučni način. Njegovo življenje se je končalo tako, da tega ne bi nihče pričakoval, in to sredi Zagreba. S tem zločinom je prenehala njegova aktivnost v Slovenskem društvu v Zagrebu, v katerem je aktivno deloval za širjenje slovenske kulture.

Karlo je ljubil Slovenijo in ponosen je bil, da je Slovenec. Kot tak se je leta 1941 vključil v delo OF. Je eden od aktivistov in je skupaj z drugimi tovariši spjel sabotažno akcijo oziroma prekinitev telefonske zveze med Novim mestom in Ljubljano. To je bilo 22. junija 1941, prav tedaj, ko je italijanski okupator najbolj potreboval telefone zaradi premikov enot, saj se je tistega dne začel napad na Sovjetsko zvezo.

Karlo je bil aktivist OF, borec Dolenjskega odreda in I. slovenske artilerijske brigade, kjer je bil kot tovariš in poveljnik zelo priljubljen. Imel je izreden spomin in je določene dogodke napisal in objavil v Dolenjskem listu ter v drugih prispevkih zgodovine NOB. Po vojni je služboval v JLA kot častnik in to v raznih mestih Jugoslavije, največ pa na Visu kot poveljnik obrambe Visa. Upokojitev je dočakal v Zagrebu. Čeprav je bil daleč od svojega rojstnega kraja, se je vanj vedno rad vračal, med prijatelje in znance.

Karlo bo ostal v spominu vseh, ki so ga imeli radi in ga spoštovali, tako kot je on njih.

IVAN SMRAK

Alojz Derstvenšek ml.

Nikdar več ne bo vedrega nasmeha, ne bomo se več smejali njegovim šaljivim pripombam, ki so naredile tabornike Odreda treh smrek vedrejšje v naravi. Taborniki so ga klicali Olga, saj je imel skoraj vsak tabornik ali tabornica poleg svojega imena še dodatno ime.

Rodil se je 1. marca 1948 v Rovišču pri Studencu. Pri Pionirju v Novem mestu se je izučil za zidarja in bil zaposlen v kopitarni Sevnica in na radiu Sevnica, kjer se je tudi upokojil. Svoji prosti čas je v prvi vrsti posvetil taborniškiemu odredu, saj je bil njegov starešina od leta 1970 do leta 1985. Leta 1981 je Skupščina občine Sevnica ob občinskem prazniku odredu za njegovo 30-letnico podelila priznanje Dušana Kvedra-Tomaža. Lojze je bil organizator tabornikov v Posočju 1972 in nato kar deset let organizator tabornikov v Ankaranu. Bil je šahist, planinec, gasilec in brigadir. Leta 1969 je pomagal pri snemanju filma Bitka na Neretvi in za to dobil pisno priznanje. Za starešinstvo zletov tabornikov Slovenije, ki je bilo leta 1977 na Muti, je prejel priznanje. Planinska zveza Slovenije mu je leta 1976 podelila srebrni znak. Prav tako je dobil priznanja za prizadevanost in ustvarjalnost na delovnih akcijah — tako na delovišču kot tudi v družbenih dejavnostih. Kozjanski odred je 25. avgusta 1979 na MDA Slovenske Gorice podelil Alojzu Derstvenšku naziv udarnika. Dvakrat je tudi sodeloval kot komandant na Gorickem, enkrat je bil komandant pri Ptujju. Leta 1980 je prejel posebno priznanje za uspešno in požrtvovalno delo v Zvezi socialistične mladine Slovenije. Zaslužen je prejel za svoje delo številna priznanja in odlikovanja. Znal je ohraniti dobro voljo, ponuditi lepo besedo in prisesti k prijatni družbi domačinov.

Alojz Derstvenšek je umrl star komaj 44 let, kot invalidski upokojenec. Na pokopališču v Sevnici smo se na njegovi poslednji poti z žalostjo v srcih pridružili sorodnikom še številni sosedje, občani in prijatelji in seveda častna straža Odreda treh smrek Sevnica.

JANKO BLAS

OSNOVNA ŠOLA TREBNJE

razpisuje

1. dva pomočnika ravnatelja s polovično učno obveznostjo ali z drugim polovičnim pedagoškim delom
2. vodje podružničnih šol Dobrnič, Šentlojrenc in Dolenja Nemška vas
3. vodjo enote računovodstva

Kandidati za delovno mesto pod 1. in 2. točko morajo imeti strokovno izobrazbo za opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela v osnovni šoli. Kandidati za pomočnika ravnatelja pa še 5 let delovnih izkušenj v vzgojno-izobraževalnem delu.

Kandidati za vodjo računovodstva morajo imeti V. stopnjo izobrazbe, smer ekonomski tehnik in 5 let delovnih izkušenj. Prijave zbiramo 8 dni od objave razpisa na naslov: Osnovna šola Trebnje, Kidričeva 11. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po objavi razpisa.

PIONIR

vam nudi v najem

PROIZVODNE IN POSLOVNE PROSTORE
na lokaciji Leskovec pri Krškem — TOGREL

Prostori so različnih velikosti in namembnosti, primerni za opravljanje proizvodnih in poslovnih dejavnosti.

Informacije: GIP »Pionir« Novo mesto
Kettejev drevored 37
Novo mesto
tel.: (068) 21-826, (068) 23-686
faks: (068) 21-037

SALON BARV, LAKOV IN KERAMIKE

Vas vabi na otvoritev 17. 8. 1992
ob 10. uri v obrtni coni v Boštanju
(nasproti steklarstva Mlakar).

Barve, laki, razredčila, čistila, lepila, zaščitna sredstva, bio barve, brusni material, pleskarsko orodje, avtoličarski material...

Velika izbira keramike, fugirnih mas ter strojev in pribora za keramičarje.

Vabimo Vas na demonstracijo nove ekološke barve za les in ostalih proizvodov Belinke v na novo odprtih prostorih v Boštanju, dne 17. 8. 1992 od 10.—17. ure.

Vabljeni tudi na demonstracijo v našem salonu v Novem mestu, Partizanska 21, dne 18. 8. 1992 od 10.—17. ure.

SALONI POHIŠTVA IN KERAMIKE

Vas vabijo na akcijsko prodajo stanovanjske opreme in keramike v Kulturnem domu v Krškem od 14. 8. — 24. 8. 1992. Odprto tudi ob sobotah in nedeljah od 7. — 20. ure. Izjemni popusti za gotovinska plačila — do 45%. Obročno odplačevanje; na 6 obrokov — 10% obresti na 8 obrokov — 14% obresti V akciji sodelujejo vsi slovenski in hrvaški proizvajalci pohištva.

PROGRAM: ALEA, TOM in DAN

45% popusta pri plačilu z gotovino, plačilo na 3 čeke — 15% popusta plačilo na 5 obrokov po tovarniški ceni.

Sedežne garniture iz blaga in usnja EXTRAFORM
Novi programi spalnic ter zaves standard ali po naročilu
Italijanska ali domača keramika (80 različnih artiklov) na zalogi že od 370 tolarjev dalje.

Vljudno vabljeni!

Ob 50-letnici belokranjskega odreda

Sovražnika poznali kot sebe

O organizaciji in delovanju varnostno-obveščevalne službe OF v Beli krajini

Za organiziranje COS je bil v BK že ob koncu italijanske ofenzive 1942. Leta poslan, po predhodnem pogovoru s Petrom in Kristofom, ljubljanski vosovec Bojan Kranjc-Branko. Ta je skupaj s svojimi sodelavci v nekaj mesecih obnovil in kadrovsko razširil to službo v vseh rajonskih odborih, ki so takrat obstajali, in skupaj z rajonskimi poverjeniki razširil obveščevalno mrežo prek vaških poverjenikov, obveščevalcev in zaupnikov v skoraj vse vasi in zaselke v BK. Pionirji te službe so v samem začetku tudi temeljito razpredli službo v vsa sovražna taborišča, med okupatorjeve vojske, okupatorjevo oblast, fašistične organizacije, v vse kvizlinške obojevalne formacije in v njihovo obveščevalno mrežo. Obveščevalno zvezo so razširili prek Karlovca do Zagreba in prek Bosiljevega, Ogulina do Reke. Uspehi tako zasnovane in dobro organizirane, posebno pa enotno vodene službe so se kaj kmalu pokazali. Priznati moramo, da so v začetnem obdobju COS-a bili primeri sovražnikovega podtikanja neresnic in lažnih ovadbe, ki so imeli določen uspeh. No, našo naivnost pa je kaj kmalu nadomestila izostrena profesionalnost.

Organiziranje in reorganiziranje COS v BK je trajalo vse do 16. maja 1943, ko je CK VOS OF Slovenije poslal direktivo za formiranje VOS OF za BK. V sestavo

VOS OF BK se je vključila celotna obveščevalna mreža, začela pa se je tudi formirati varnostna služba. Slednja je naraščala počasi, primerno nalogam in kadrovski zasledbi, ter narasla iz dveh neformalnih skupin 9 mož (na predvečer italijanske kapitulacije) na 53 varnostnikov, z vodjo te službe na 54, razporejenih v 7 skupin, ob razformiranju VOS OF BK 19. februarja 1944. leta.

In uspehi COS-VOS OF BK? Rekonstrukcija dela in organiziranosti je pokazala vso veličino dela teh skromnih sobojevnik in sobojevnikov vseh starosti, od pionirk in pionirjev, starih 8 do 10 let, raznih ver in nacionalnosti. Pripadniki in sodelavci COS-VOS (z ostalimi obveščevalnimi službami) so bili tisti, ki so odkrili 6 do 9 sovražnih radiooddajnih postaj v BK. Oni so odkrivali agente gestapa, ustašev, Italijanov, vrhovne belogardistične komande, četnikov in kvizlingov. Oni so se spopadali z ustaškimi patroljami v obkoljski dolini, oni so lovili dezertere NOV, skrivajoče in oni so odkrivali skrite dobrine pri špekulantih. Lovili so črnohorjance in kriminalce. Podnevi in ponoči so patroljirali po Beli krajini, čuvali dosežke našega boja, vpadali v sovražne postojanje in aretirali izdajalce, ovađuhe in sestavjalce spis-kov smrti. Oni so bili tisti, ki so nemškim enotam 17. oktobra 1943 ob 10. uri dopoldan pred nosom dvignili v zrak viniški

most, pred tem pa sprejeli hrvaške begunce in 3. Karlovski bataljon. Pa zopet, oni so bili tisti, ki so 21. oktobra 1943 rešili kanižarsko bolnišnico z ranjenci, bolniki in opremo in jo skupaj z bolniškim osebjem izpred nemških tankov varno prepe-ljali skozi sovražno ofenzivo. Vosovci so bili tisti, ki so odkrili vso do takrat skrito in ob sovražni ofenzivi razkrito nemško-kvizlinško agenturo in od njih postavljeno oblast v BK. Iz hiš so reševali arhive, opremo in orožje, čeprav so jih stražili Nemci. Spopadali so se s prek 80 belogardisti, skrivajočih in dezerterskih in poljanske in kočevske strani, da semškimi in draščički in ostalih akcij ne omenjam posebej. Spisek je dolg.

In v čem je uspeh? Neizpodbitno v skupnem cilju osvobodilnega boja, poštenju in humanizmu. Trdim, da se je COS in VOS OF BK s svojim delom tesno približal izreku starega kitajskega vojščaka Sun Tzuja, ki je štiri stoletja pred našim štetjem rekel: »... Tisti, ki bodo sovražnika poznali tako dobro kot sebe, ne bodo nikoli doživeli poraza...« In pripadniki ter sodelavci COS-VOS so sovražnika poznali, tako da jim je uspelo malone vse njegove nakane preprečiti ali jih vsaj omiliti in s tem preprečiti nove premnoge človeške žrtve in materialno škodo.

MIROSLAV USAR-VILI

NAJBOLJ PRODAJANO VOZILO V EVROPI

NOVI GOLF

- Predplačila z dobavo do 20 dni
- Omejena količina na zalogi
- Promocijski popust 5%

Vozilo novi GOLF si lahko ogledate v soboto 15.8. in nedeljo 16.8. na enem izmed kopališč ob Kolpi ali v salonu Metlika.

Nudimo Vam tudi vozila AUDI 80 in AUDI 100 ter VW PASSAT.

NOVOTEHNA
AVTOMOBIL

VSE INFORMACIJE IN DODATNA POJASNILA DOBITE PRI MREŽI NOVOTEHNA AVTOMOBILI; NOVO MESTO, PARTIZANSKA 2, ☎ (068) 28 066 IN METLIKA, c. XV BRIGAD, ☎ (068) 58 197

kolpa

d.d., vam v svojem salonu v Metliki, Rosalnice 5

nudi kopalniški program KOLPA-SAN, program kuhinjskih korit KOLPA-KER

AKCIJSKA PRODAJA od 10. 8. 1992 do 29. 8. 1992

- 35% popusta na izdelke kopalniškega pohištva AFRODITA ob takojšnjem gotovinskem plačilu, ali na čeke 1+3 s 5% popustom
- 15% popusta na ostali program I. kvalitete KOLPA-SAN in KOLPA-KER ob takojšnjem gotovinskem plačilu ali brez popusta na čeke 1+2
- do 60% popusta od izvoznega programa kadi ter polkrožne tuš kadi (količine omejene), kopalna kad ACAPULCO 180 samo za 11.000,00 SIT vključno z davkom

Poleg programa KOLPA-SAN ter KOLPA-KER pa vam nudimo še po zelo ugodnih cenah keramične ploščice, vodovodne baterije, gumi kable, črpalke Grundfos.

Traktorske plašče 11,2/10-28, cena po kom. 18.240,00 SIT

Traktorske plašče 14,9/13-28, cena po kom. 33.001,00 SIT

vključno z davkom.

Pričakujemo vas vsak delovni dan od 8.00 do 18.00, ob sobotah od 8.00 do 12.00.

KOLPA d.d., Metlika, Rosalnice 5

telefon: (068) 58-292, 58-273

telex: (068) 58-180

GRAMA®

GRANIT - MARMOR

GLAVNI TRG 25 SEVNICA
TEL. 0608/81-669

- OBDELAVA, MONTAŽA IN TRGOVINA
- IZVAJANJE KAMNOSEŠKIH DEL V GRADBENIŠTVU
- IZDELAVA STOPNIC, POLIC, MIZ, KUHINJSKIH IN GOSTINSKIH DELOVNIH PULTOV
- IZBIRA 60 RAZLIČNIH VRST GRANITA IN MARMORJA

VI NAM — MI VAM

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaxu: (068) 24-898 do torka do 10. ure.

Turistična agencija

PALČEK POCENI NA DOPUST!

7 polpenzionov v hotelu Brioni (A kat.) v Puli samo 160 DEM
3 polni penzioni v hotelu Brioni samo 70 DEM
Otroci imajo 50% popusta!
Tenis zastoj!
Najem apartmaja Punta Verudela — najem apartmaja že od 20 DEM na dan dalje

Informacije: Turistična agencija Palček, tel.: (063) 333-62

PIONIR AVTOHIŠA

Servisno prodajni center Novo mesto d.d. Ločna 48 68000 NOVO MESTO

»Če imate težave z Vašim avtomobilom ali potrebujete kakršenkoli nasvet v zvezi z Vašim vozilom, potem se oglašite v našem servisno prodajnem centru. Z veseljem Vam bomo prisluhnili in pomagali. V našem servisu vam nudimo kompletno paleto uslug za vaše vozilo

- prodaja novih vozil RENAULT z ugodnostmi
- tehnični pregledi in registracija vozil
- prodaja rezervnih delov za vozila RENAULT in dodatne opreme
- servisiranje vozil RENAULT, VOLKSWAGEN, FIAT, ZASTAVA in LADA
- kleparska dela in ličarska dela v novi lakirni komori s kvalitetnimi uvoženimi akrilnimi laki za vsa vozila
- avtoelektrikarska dela
- avtovleka vozil, optični pregledi, centriranje in zamenjava gum, notranja in zunanja zaščita vozil, pranje in čiščenje vozil
- tapeciranje in predelava dostavnih vozil

Posebna ponudba:

- vgradnja strešnih oken, alarmnih naprav in avtoradijev po ugodni ceni
- brezplačna zamenjava pri nas kupljenih avtoplaščev in motornega olja

Delovni čas:

- servis, trgovina z rezervnimi deli in tehnični pregledi
ponedeljek — petek od 7.00 — 19.00
sobota od 7.00 — 13.00
- prodaja osebnih vozil
ponedeljek — petek od 7.00 do 16.00

Vse dodatne informacije dobite po telefonu 068/21-243.

Trgovina Zrno d.o.o.

Gmajna 6, Raka, tel. (0608) 75-541

vam v svoji trgovini na RANČU nudi vse za kmetijstvo in gospodinjstvo po ugodnih cenah • rezervne dele za traktorje in kmetijske stroje • kmetijsko mehanizacijo • orodja • umetna gnojila: NPK 10x20x30 po 1.150,00 SIT, NPK 15x15x15 po 900 SIT • škropiva • semena • radensko • pivo • sokove • sladkor • olje • sol • gradbeni material

posebno ugodno: sladkor/vreča 50 kg po 2.950 SIT, cement po 410 SIT, apno (vreča) po 320 SIT, modelarna opeka po 35 SIT, mreže 9/6 po 4.100 SIT, mreže za tlake po 1.350 SIT kom. V ceno je vračunan prometni davek.

DOLENJSKI LIST

Vaš četrtkov prijatelj

SALOMONOV UGANKAR

VSAK DRUGI PETEK

ZANKE, UGANKE, KRIŽANKE ZA REŠEVALCE VSEH STAROSTI IN MNOGO BOGATIH NAGRAD

ČASOPIS, KI VAM PRIHRANI MNOGO
VEČ, KOT STE GA PLAČALI

»KOVINAR« Novo mesto

Ljubljanska 28 68000 NOVO MESTO

V Bršljino (Ljubljanska c 28)

ODDAMO POSLOVNE PROSTORE:

1. prostor, velik cca 32 m² — primeren za gostinsko dejavnost (bistro)
2. prostor, velik cca 340 m² v 1. etaži — primeren za trgovsko, servisno ali poslovno pisarniško dejavnost.

Vaše cenjene ponudbe pričakujemo do 31. 8. 1992.

Podrobnejše informacije lahko dobite po telefonu 22-316 ali osebno na sedežu podjetja Kovinar Novo mesto.

GLASBENA ŠOLA ČRNO MELJ

Ulica Mirana Jarca 3, 68340 Črnomelj,

razpisuje
prosta dela in naloge za šolsko leto 1992/93 za nedoločen čas, s polnim delovnim časom:

- UČITELJA KLAVIRJA
- UČITELJA HARMONIKE
- UČITELJA PIHAL IN TROBIL
- VODJE DO V SEMIČU

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po zakonu o glasbenih šolah. Začetek dela je 1. 9. 1992. Prijave naj pošljejo v 10 dneh po objavi razpisa. O izbiri bodo pisno obveščeni v 8 dneh po preteku razpisa.

AGENT d.o.o. — 64240 RADOVLJICA, Cankarjeva 30 PODJETJE ZA MARKETING

išče komercialne zastopnike za prodajo SOFTWARE programa na območju Slovenije

Pogoji:

- srednja šola računalniške smeri ali
- srednja šola trgovske smeri
- delovne izkušnje na podobnih delih in nalogah

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

Nastop dela po dogovoru.

Prijave zbiramo 10 dni po objavi oglasa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po končanem zbiranju prijav.

Prijave pošljite na naslov: AGENT d.o.o., 64240 Radovljica, Cankarjeva 30.

Informacije na telefon: 064-75-269 od 9. — 13. in od 15. — 19.

ASTRA VELETRGOVINA p.o.

Ljubljana, Dunajska 47

Generalni direktor podjetja objavlja naslednje delovno mesto:

KOMERCIALIST NA TERENU — v predstavitvi NOVO MESTO

POGOJI: V. stopnja strokovne izobrazbe komercialno poslovodske, ekonomske ali splošne smeri, 6 mesecev delovnih izkušenj, vozniški izpit B kategorije.

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in poskusnim delom 1 meseca. Pisne ponudbe s priloženimi dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: ASTRA Veletrgovina p.o., Ljubljana, Dunajska 47 — Splošno kadrovska služba, v 8 dneh po objavi.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.

Območna enota Krško Trg Matije Gubca 3, Krško

organizira prodajo poškodovanega vozila v petek, 14. 8. 1992, ob 13.30 v prostorih AMD Sevnica, Glavni trg:

DAIHATSU CHARADE CS TURBO D

Leto izdelave 1990/8
Prevoženih 43.000 km
Izključna cena 200.000,00 SIT

Ogled vozila bo istega dne ob 13. uri.

Kavcijo v višini 10% od izključne cene je treba plačati do pričetka licitacije. Prodaja poteka po načelu: »Ogledano-kupljeno!«, kasnejše reklamacije se ne upoštevajo. Prepis plača kupec.

elba

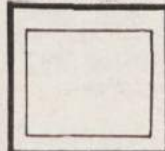
Trgovina na drobno, debelo in inženiring d.o.o.

SODELUJTE V NAGRADNI AKCIJI V MESECU AVGUSTU Z GOTOVINSKIM NAKUPOM NAD 1.000,00 TOLARJEV 31. AVGUSTA BOMO IZZREBALI NAGRADO OB 2. OBLETNICI TRGOVINE ELBA

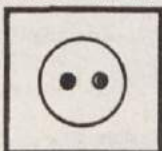
ZELO UGODNO!

NAGRADA
BTV 35

STIKALA IN VTIČNICE EM LENDAVALA

204,00

282,50

tedenski koledar

Četrtek, 13. avgusta - Lilijana
 Petek, 14. avgusta - Anastazija
 Sobota, 15. avgusta - Marija
 Nedelja, 16. avgusta - Rok
 Ponedeljek, 17. avgusta - Vojko
 Torek, 18. avgusta - Helena
 Sreda, 19. avgusta - Marjan

LUNINE MENE
 13. avgusta ob 11.27 - ščip

kino

BREŽICE: Od 13. do 15.8. (ob 20.30)
 ameriška drama Doktor, 14. in 15.8. (ob 18.30) ter 16.8. (ob 18.30 in 20.30)

ameriški akcijski film Proti soncu.
 ČRNOMELJ: 13. in 14.8. (ob 21. uri)
 ameriška gangsterska melodrama Bugsy.
 16.8. (ob 21. uri) ameriški akcijski
 kriminalni film Warshawski.
 KRŠKO: 16.8. (ob 18. uri) ameriški
 kriminalni film Zadnji skavt.
 METLIKA: 14.8. (ob 21. uri) ameriška
 akcijska komedija Warshawski. 16.8. (ob
 21. uri) ameriška melodrama Bugsy.
 NOVO MESTO: Od 13. do 16.8. (ob
 18. uri) ameriška akcijska komedija
 Zasledovanje moške barabe. Od 13. do
 16.8. (ob 20. uri) ameriški akcijski
 kriminalni film Ricochet. 17. in 18.8. (ob
 18. in 20. uri) ameriški erotični film
 Zandallee. Od 19. do 22.8. (ob 18. in 20.
 uri) ameriški psihološki triler Prevarana.

kmetijski stroji

NOVO prikolico za frezo (uporabno
 tudi za avto) in frezo po delih ugodno
 prodam. Ilija Dragičič, Podzemelj 26,
 Gradac, ali na ☎ 28-383. 3389

AGROIZBIRA trgovina nudi ugodno
 akumulatore vseh vrst, z dveletno garancijo.
 Primer: 12 V 100 Ah — 6.600, 12V
 135 Ah - 12.500, 12 V 140 Ah - 11.900.
 Gume za traktor 10 - 28 - 18.500, 12,4 -
 11 - 28 - vse rezervne dele za traktorje
 Tomo Vinkovič, IMT, Fiat Store, Univerzal,
 Ursus, kosilnico BOS, nože za kosilnice,
 vzmeti za obračalnike in pajke itd. V
 času sejma bo trgovina odprta 15. 8. in 16.
 8. od 9. - 17. ure. Se priporoča Slavko
 Prosen, Agroizbira, Smednjska 17, Kranj,
 ☎ (064)324-802. 3393

TRAKTOR Store 402, z 550 delovni-
 mi urami, prodam. ☎ 27-974 ali 65-
 395. 3406

TRAKTOR Kramer, 12 KM, ugodno
 prodam. ☎ (0608)33-313. 3445

KOMBAJN Klas Senator s hedrom za
 koruzo in heder za koruzo za Djuro Dja-
 ković ali Fahr prodam. ☎ 56-022. 3464

TRAKTOR Zetor 5245 in traktorski
 obračalnik, prodam. Ivan Turk, Vel. Slat-
 nik 7. 3411

KULTIVATOR standard Honda F
 400, malo rabljen z priključki (kosilnica,
 noži), prodam. Zupančič, K Roku 128,
 Novo mesto. 3421

NAKLADALCO SIP-15, prodam.
 Kumijan, Jerman vrh 16, Škocjan. 3426

MALO rabljen trosilec hlevskega gno-
 ja prodam. Franc Fabjan, Visejec 28, H-
 nje. 3432

motorna vozila

GOLF d, letnik 1990, prodam. ☎ 26-
 570 dopoldne, 22-612 popoldne. 3398

GOLF JX, letnik 1990, prodam. ☎
 23-402. 3404

126 P, letnik 1986, prodam. Jože Go-
 lob, Zdinja vas 23, Otočec. 3410

GOLF JXD, letnik 1988 in motor
 ETZ 250, star 4 leta, prodam. Ivan Turk,
 Vel. Slatnik 7. 3412

KOMBI Z 850 AK, letnik 1984, pro-
 dam v celoti ali za dele. ☎ 24-949, po 15.
 uri. 3414

LADO SAMARO, letnik 1988, pro-
 dam. ☎ 73-348 in 22-950. 3416

OSEBNI kombi Z 850 AK, letnik
 1986, registriran celo leto, rumen, v odlič-
 nem stanju, prodam. Anton Novak, Bre-
 zina 10, Brežice. 3417

GOLF d, letnik 1985, prodam. ☎ 42-
 740. 3418

LADO SAMARO, letnik 1988, pro-
 dam. ☎ 73-348 in 22-950. 3418

GOLF d, letnik 1985, prodam. ☎ 42-
 740. 3420

Z 750, letnik 1984, ugodno prodam.
 ☎ 48-337. 3431

126 P, letnik 1982, dobro ohranjen,
 prodam. ☎ 87-427, po 21. uri. 3437

Z 850, letnik 1985, prodam. Štangelj,
 Belokranjska 62, Novo mesto. 3447

R 4, letnik 1989, prodam. ☎ 21-719.

GORENJSKI SEJEM

KRANJ, 14. — 23. 8. '92

- ŠIROKA POTROŠNJA
  - VSE ZA KMETIJSTVO
  - AVTOMOBILI
- DRUŽINSKI POPUST PRI
 NAKUPU VSTOPNICE
 (3 člani)
- VEČERNI PROGRAM —
 PROST VSTOP!

70 Dolenjska banka d.d.
 Novo mesto

SEFI LJUBLJANSKE BANKE —

ZA VARNO HRAMBO VAŠIH DRAGOCENOSTI

Najem bančnega sefa predstavlja pravo rešitev za vse, ki si želite zagotoviti varno hrambo svojih dragocenosti, vrednostnih papirjev in drugih pomembnih dokumentov. Na sedežu Ljubljanske banke Dolenjske banke d.d. v Novem mestu, Kettejev drevored 1, je občanom na voljo večje število sefov v štirih različnih velikostih. Sefe lahko najamete za dobo od enega meseca do enega leta, seveda pa je možno najem sefa poljubno podaljšati. Najemina je odvisna od velikosti in dobe najema sefa. Poslovanje s sefi je možno vsak dan od 7. do 19. ure in ob sobotah od 7. do 12. ure. Vabimo vas, da se za vse podrobnejše informacije v zvezi s poslovanjem s sefi zglasite osebno na sedežu banke v Novem mestu, Kettejev drevored 1 ali po telefonu 24-213 int. 206.

70 ljubljanska banka

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o.
 UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovec-Svele, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.
 IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 60 tolarjev; naročnina za 3. trimesečje 690 tolarjev; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.380 tolarjev; za tujino letno 40 USD ali 70 DEM oz. druga valuta te vrednosti.
 OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase 1.100 tolarjev, na prvi ali zadnji strani 2.200 tolarjev; za razpise, licitacije ipd. 1.250 tolarjev. Mali oglas do deset besed 700 tolarjev, vsaka nadaljnja beseda 70 tolarjev.
 ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).
 NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglaševalci 24-006; telefaks 24-898.
 Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92), ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.
 Casopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p. o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

R 4 GTL, letnik 1982, prodam. ☎ 49-488. 3449

GOLF D, letnik 1988, prodam. ☎ 45-251. 3451

LADO NIVO, letnik 1987, lepo ohranjeno, ugodno prodam. ☎ (0608)70-110. 3452

GOLF JGL d, letnik 1984, prodam. ☎ 73-075. 3454

R 4 GTL, letnik 1987, in kovinsko cisterno za kurilno olje prodam. ☎ 43-509. 3458

Z 101, letnik 1980, prodam. ☎ 78-081 in 44-760. 3460

obvestila

ŽALUZIJE-ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 2797

NESNICE, mlade jarkice, pasme hiš-
 sex, rjave, stare 4 mesece, opravljena vsa
 cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni.
 Naročila sprejemamo in dajemo vse infor-
 macije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan:
 Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎
 52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46,
 Dobova, ☎ (0608)67-578. 3392

NOVO — NOVO SIEMENS

SLUŠNI APARATI s povračilom ZZSZ

Pridite naglušni —
 — in odidite z več
 življenjske radosti —
 — v manj kot eni uri —
 — s slušnim aparatom

SIEMENS

vsako sredo od 9. — 12. ure

OETIKA
 Novo mesto
 Komandanta Staneta 12
 tel. 23-110

GATTON

inf. tel. (064) 73-313
 od 19.30 do 20.30

Comland
 računalniški inženiring d.o.o.
 tel.: 068 20-437

EURO 2000 d.o.o.
SAMSUNG
 TV-AVDIO-VIDEO
37 cm, 500 DEM
51 cm, teletekst,
 euro AV 660 DEM
55 cm, mono, teletekst,
 euro AV 865 DEM
63 cm, stereo, teletekst,
 euro AV 1260 DEM
70 cm, stereo, teletekst,
 euro AV 1320 DEM

Na zalogi imamo zelo bogato ponudbo HI-FI STOLPOV, CD, VIDEOREKORDERJEV. Plačljivo v protivrednosti SIT.

Vse inf. SAMSUNG EURO 2000, Brežice
 Tel. (0608) 61-936
 B. Milavec 73

Delovni čas od 9. do 12. ure in od 13.30 do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure. Prinašalcem tega odrezka priznamo 2.000 SIT popusta!

Kovinska galanterija Konček Franc

Izdelujemo opremo za trgovine in poslovne prostore kvalitetno in po konkurenčnih cenah. Prepričajte se in nas pokličite po tel. (068) 65-278

Trgovina KAŠČA Gabrje, tel.: 85-879
 Vam po izredno ugodnih cenah nudi stroje, pripomočke za kmetijstvo gradbeni material ter špecerijo.

Samo nekaj cen:
 Ladjski pod l. kl. 450 SIT/m²
 Žebelovi 270 SIT/m²
 Cement PC 45 420 SIT/vreča
 Obračalniki 220 15000 SIT/kom
 Mlini DB 350 65000 SIT/kom
 Brzoparilniki od 7990 naprej
 Nakladalci za gnoj 21000 SIT/kom
 itd.....
 Pokličite, obiščite in prepričajte se boste.

LJUBLJANSKA ZAVAROVALNICA D.D. ZAVAROVALNA AGENCIJA ZAS, ŠTIHOVA UL. 20, 61113 LJUBLJANA, TEL.: (061) 117-059, 116-092.

KER ŠIRIMO SVOJO TRŽNO MREŽO TUDI NA PODROČJE BREŽIC IN POSAVJA, VABIMO K USPEŠNEMU SODELOVANJU VSE AMBICIOZNE SODELAVCE. PRIČAKUJEMO VAŠE CENJENE PONUDBE.

FELIX — poslovne storitve
 Kostanjevica na Krki, d.o.o.
 Oražnova 19,
 68311 Kostanjevica na Krki

IŠČEMO večje število sodelavcev ekonomske, komercialne ali podobne stroke za širitev mreže poslovnih storitev podjetja; možnost zaposlitve. Obiščite nas na našem naslovu ali pokličite na tel. št. 0608-60-194 vsak del. dan 6.30 — 14.30.

GOLF III, 1,4, metalik, cena do registracije 26.000 DEM, dobava takoj.
AMI, Novo mesto, Ljubljanska 27, tel. (068) 26-010

posest

5370 M2 listnatega gozda v okolici Trebnjega prodam. ☎ (0608)44-546 ali (064)57-229. 3368

HIŠO v centru Šentjerneja (primerno za obrt), ugodno prodam. ☎ 27-189. 3386

STANOVANJSKO hišo z vrtom, ugodno za vsako obrt, v centru Krškega, ugodno prodam. ☎ (0608)33-459. 3388

STANOVANJSKO HIŠO z vrtom in nekaj zemlje v Ribnici, primerno za razno dejavnost, ugodno prodam. ☎ (061)863-114, popoldne. 3394

STARO domačijo z 21 a gozda in 15 a njiv prodam skupno ali posamezno. Cena po dogovoru. Ogled od 13.8. do 17.8. v Ostrogu 8 pri Šentjerneju. Informacije dobite tudi pri Stanetu Črtaliču, Benedičeva 2a, Jesenice. 3401

HIŠO in posest, 150 a gozda, travnika in sadovnjaka, prodam. ☎ (0608)32-689. 3429

NJIVE, pašnike, travnike in gozdove v bližini Metlike prodam. ☎ 24-368. 3430

VIKEND z vinogradom na Vinjem vrhu pri Novem mestu prodam ali zame-njam za stanovanje. ☎ (061)454-903 ali (061)214-907. 3434

NA BREGU v Novem mestu prodam hišo. ☎ 22-441, int. 569, četrtek in petek dopoldne, naslednji teden popoldne. 3455

NA RADOVICI pri Metliki prodam vinograd 20 a in vikend v prvi fazi, voda, elektrika in asfalt do parcele. ☎ (064)74-148, po 20. uri. 3465

prodam

PRODAM sintesizer CASIO pet oktav (velike tipke). ☎ 068/65-105. 3390

KRAVO simentalco, brejo in zamrozvalno skrinjo, malo rabljeno, prodam. Judež, Vel. Orehek 8, Stopiče. 3390

RDEČE vino, cviček, prodam. ☎ 42-838. 3391

MIZO za namizni tenis, novo, smrekov ladijski pod, suhe hrastove plohe prodam po zelo ugodni ceni. ☎ 73-587. 3395

TRAČNO žago in cirkular za žaganje desk prodam. ☎ (061)772-753. 3397

KRAVO po drugem teletu v a-kontroli, prodam. Žabja vas 39, ☎ 23-512. 3398

POCENI prodam rabljeno gostinsko opremo. ☎ 25-901. 3400

POCENI prodam rabljeno gostinsko opremo. ☎ 25-901. 3400

RABLJENO strešno opeko Kikinda, strešnike ter late 3x5 cm, prodam. ☎ 87-541. 3402

ELEKTRIČNO omarico PL 2 z uro in števecem prodam. Cena 35.000 SIT. ☎ 73-731. 3403

MALO rabljeno sedežno garnituro, prodam. Šegova 38, ☎ 24-809. 3405

MALO rabljeno opremo za bife ugodno prodam. ☎ 42-378. 3409

UGODNO prodam opremo za bife - malo rabljeno. ☎ 42-378. 3411

FINET, d.o.o.
 Ulica brigad 49
 68000 NOVO MESTO
 Telefon: (068)26-856

akcijska prodaja

Računalnik GRAFIC JUNIOR ENGINE

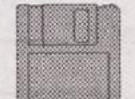
osnovna plošča 80386SX-25MHz
 2 Mb RAM
 52 MB Quantum trdi disk
 1.44 Mb Floppy disk
 VGA grafična kartica
 VGA monokromatski monitor
 Slimline ohišje
 I/O port
 Cherry tipkovnica
 Logitech miška
 inštalacija SLO znakov za WINDOWS 3.1 in DOS 5.0

Cena: 110.000,00 SIT

DISKONTNA PRODAJA DISKET BASF EXTRA

BASF 3.5"	720 KB	130 SIT
BASF 3.5"	1.4 MB	220 SIT
BASF 5 1/4"	360 KB	80 SIT
BASF 5 1/4"	1.2 MB	135 SIT

BUKOVA drva prodam. ☎ 65-719. 3443

BREJO kobilu, staro pet let, prodam. Hrastar, Smolenja vas 15. 3444

KRAVO, po izbiri, prodam. ☎ 25-860. 3446

ČOLN Maestral F 35, dolžine 4.5 m, in motor T 4, novo, prodam 25% ceneje. ☎ 21-704. 3450

KAJAK enosed, nov, prodam 20% ceneje. Fink, ☎ 25-008. 3459

REZERVNE dele za alfo 33, letnik 1986, prodam. ☎ 73-075. 3466

2000 DEM! Tak je lahko mesečni za-
 služek, če ste pridni in vztrajni, če imate
 avto in veselje do dela na terenu. ☎ 23-
 977 v četrtek, petek in ponedeljek po 15.
 uri. 3463

prekllici

PREPOVEDUJEM kakršnokoli upo-
 rabo in prehod po mostu na Griču pri
 Klevežu št. 2, razen za stanovalce Griča.
 Uporaba brez dovoljenja lastnika bo sod-
 no preganjana. Martin Tomšič. 3427

razno

UPOKOJENKA sprejme žensko z
 otrokom (srednjih let) na kmetijo. Mož-
 nost dedovanja. ☎ 33-535. 3388

TOVORNO vozilo Kiper oddam v
 najem. Tone Strahan, Bršljin 53. 3407

službo dobi

RESNIM akviziterjem za delo nudimo
 30% provizijo. Informacije na ☎ 26-343.
 3399

PRIKUPNO dekle zaposlimo za delo
 v strežbi. ☎ (0608)32-224, ali osebno v
 Taverni, CKŽ 69, Krško. 3408

TAKOJ zaposlimo izučena samo-
 stojnega parketarja. ☎ 23-293. 3415

MLADO, urejeno dekle za pomoč v
 strežbi, išče bife Sokol iz Brežic, Ulica sta-
 re pravde 24. 3420

POTNIKE za prodajo tekstila na teru-
 nu iščem. Potreben lasten prevoz, prosti
 čas, pridnost. Zasluzek 500 DEM tedens-
 ko. ☎ 85-325, vsak dan, razen sobote in
 nedelje. 3421

BISTRO Pa-Pi išče dekleta za delo v
 strežbi. ☎ 23-418. 3422

K SODELOVANJU vabimo tiste, ki
 jih zanima delo akviziterja. Interesenti, ki
 imajo voljo do resnega dela in dobrega za-
 služka naj se javijo na ☎ 28-019, po 21.
 uri. 3424

DEKLE za delo v butik v Sevnici iš-
 čem. ☎ 21-079. 3425

POTREBUJEMO večje število akvi-
 ziterjev za prodajo zanimivega artikla. ☎
 42-803. 3456

V SLUŽBO sprejem kvalificiranega
 mesarja in čistilko. Mesarstvo Bobič,
 Škocjan. 3457

ZELITE izboljšati svoj življenjski
 standard? Odlični pogoji, odlični zaslu-
 žek. Javite se v gostilni Pod smreko v četr-
 tek ob 19. uri. 3461

ODLIČEN zaslužek vam nudimo s
 prodajo tekstila na terenu. Pogoj osebni
 avto. ☎ 24-781 do 15. ure. 3462

ZAHVALA

Ob izgubi mojega moža in našega očeta, brata ter starega očeta

JANEZA GLADKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, številnim prijate-
 ljem, sodelavcem podjetja Gorjanci, ki ste se tako številno poslovili od
 njega, darovali cvetje, izrazili pisno in ustno sožalje. Še posebno se za-
 hvaljujemo g. kaplanu za opravljeno obred, osebju Doma starejših
 občanov, zdravstvenemu osebju, Železniki transportni organizaciji
 Novo mesto in govorniku za poslovilne besede ter pevskemu zboru v
 organizaciji Hiti.

Vsi njegovi
 Črnomelj, Tržič, Podkoren, 10. avgust 1992

ZAHVALA

*Zaman je bil tvoj boj,
vsi dnevi upanja in trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

V 63. letu starosti nas je zapustil

JOŽE ZORAN

iz Gor. Kamenja 2

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali ter pokojnika v tako velikem številu pospremili k zadnjemu počitku. Hvala za darovano cvetje, sveče, darovane sv. maše in denarno pomoč. Iskrena hvala gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra, teta in tašča

MARIJA MEDLE

roj. Vovko

s Sel pri Ratežu 10

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, delavcem KZ Krka, delavkam HKS in vsem vaščanom za izrečeno sožalje, podarjene vence in vsestransko pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni Jožetu Vovkotu, dr. Meti Novak, dr. Janezu Kramarju, dr. Borisu Pogačarju, dr. Francu Janežu in vsemu osebju urološkega oddelka. Zahvaljujemo se govorniku Borisu Krhinu in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

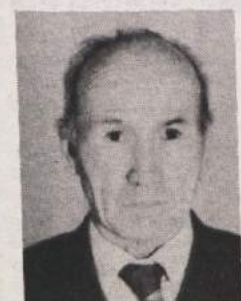
Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega sina in brata

MARTINA ŠTUKLJA

iz Tribuč pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti in bili z nami v teh težkih trenutkih. Hvala tudi g. župniku za opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

*Delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.*

V 81. letu starosti nas je zapustil dragi oče, stari oče in praded

ANTON ŠUKLJE

iz Grabrovca pri Metliki

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter delovnim organizacijam KZ Metlika, Komet in Domu počitka za pomoč, darovano cvetje in vence ter vsem, ki so ga pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo GD Grabrovce, obema govornikoma, gospodu župniku in godbenikoma za njihovo sodelovanje pri pogrebni svečanosti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

*Bolezen je bila močnejša.
V domu je ostala praznina,
a v naših srcih bolečina.*

Mnogo prezgodaj, v 55. letu starosti, nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

KRISTINA MAVEC

z Rihpovca

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, podjetju Akripol Trebnje in Kozmetiki Krka iz Novega mesta za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo bližnjim sosedom za vso pomoč v težkih trenutkih. Lepa hvala gospema Staretovi in Jakličevi za ganljive besede ob odprtem grobu ter gospodu kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 83. letu nas je zapustila naša mama

MARIJA POVŠE

z Rateža

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom za izreze sožalja in darovane vence. Posebna zahvala Borisu Krhinu za besede slovesa, Ravnohribovim, cerkvenim pevkam in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 87. letu starosti me je zapustil dragi mož

FRANC PUGELJ

iz Ždinje vasi 6

Iskreno se zahvaljujem vsem prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje in vence. Posebna zahvala sosedom Kastelčevim in Ljubijevim. Župniku pa hvala za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 50. letu starosti nas je po dolgi bolezni zapustila naša draga žena, mamica, tašča, hči, sestra in teta

VERONIKA HRIBAR

roj. Benežan

up. med. sestra z Mestnih njiv 12,
Novo mesto

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje in našo drago v tako velikem številu pospremili v prerani grob. Hvala vsem za cvetje in svečke. Še posebej hvala dr. Kresetovi in sestri Darinki, splošni bolnišnici, internemu oddelku UKC in onkološkemu inštitutu iz Ljubljane, Domu starejših občanov iz Novega mesta, podjetju Evrošped, UNZ in policijski postaji, TO učnemu centru. Hvala gospodu proštu Lapu in spremljevalcem za lepo opravljen obred in sv. mašo.

Žalujoči: mož Jože, hči Gorana, sin Andrej in Petra ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi našega moža, očeta, tasta in dedka

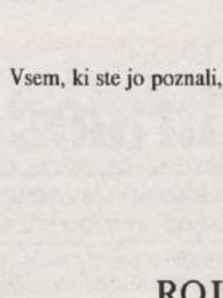
STANETA KLANJŠČAKA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in bivšim sodelavcem Revoza IMV Novo mesto, ki ste mu darovali cvetje, nam izrekli sožalje in ga pospremili na zadnji poti v prerani grob. Posebno se zahvaljujemo gospodu župniku iz Šmarjete za opravljen obred.

Šmarjeta, 8.8.92

Žalujoči: žena Majda, Stojan in Miro z družinama, brat Kari z družino in ostalo sorodstvo

Šmarjeta, Maribor, Ljubljana, Postojna

ZAHVALA

Vsem, ki ste jo poznali, sporočamo, da je v 87. letu tiho umrla naša draga mama

ANA ŠTOK ROJENA BERKOPEC

iz Rumanje vasi 25

Pokopali smo jo v sredo, 5. avgusta, na pokopališču v Vavti vasi. Zahvaljujemo se osebju I a oddelka Doma na Bokalcih v Ljubljani za vso skrb in nego ter govorniku g. Štefanu Jakliču za lepe poslovične besede v imenu ZB in Društva upokojencev Straža.

Žalujoči: sinova Jože in Albin v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

ANA BERUS

iz Dolnjega Mraševca

Iskrena zahvala vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Posebna zahvala dobrim sosedom Bradačevim za pomoč in lajšanje bolečine. Posebna zahvala gospodu župniku za lepo opravljen obred, kakor tudi govorniku Virantu za besede slovesa. Vsem in vsakemu posebej še enkrat prisrčna hvala.

Žalujoči: hčerka Marija z družino ter sinovi Tone, Jože in Franc z družinami

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je po kratki bolezni zapustil naš ljubi mož, oče in stari oče

NIKO MILEK

iz Črnomlja, CBO 8

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in delavkam Beti Črnomelj za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje. Zahvala tudi govornikoma g. Simcu in g. Grahku. Enaka zahvala godbi na pihala, pevkam ter g. dekanu za lepo opravljen obred. Vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti, prisrčno hvala.

Žalujoči: žena Angela, hčerke Vanda, Vida in Marija z družinami

ZAHVALA

Vsem, ki ste na zadnjo pot spremili našo drago mamo, sestro, taščo, svakinjo

FRANCKO UNETIČ

roj. Zagorc
iz Kostanjevice na Krki

izrekamo našo iskreno zahvalo. Posebna hvala velja dr. Tothovi za dolgoletno zdravljenje, osebju kirurškega oddelka bolnišnice Novo mesto, sosedi g. Rakošetovi, Košakovim, Piskovim za nesebično pomoč, govornici g. Divjakovi, krajevni organizaciji ZZB Kostanjevica na Krki ter Šentjerneji, društvu upokojencev, kolektivu OŠ Mojstrana, pevcem, pogrebnikom ter praporščakom. Vsem sorodnikom, prijateljem, znancem ter sosedom se zahvaljujemo za izrečeno ustno in pisno sožalje, podarjeno cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: hčerka Maruša z možem in ostalo sorodstvo

Borut Križ

radi globokega oranja v zadnjem času pri vrhu že poškodovane, tako da gre tu tudi za zavarovalno izkopavanje,« pravi zgovorni Borut.

Povsem jasno je bilo, da bo Borut po končani novomeški gimnaziji študiral arheologijo. Za to je pravzaprav najbolj »zaslužno« arheološko izredno bogato Novo mesto. Že kot osnovnošolec je Borut, neposredni potomec znane in stare novomeške družine Bergman, kot delavec pomagal pri izkopavanjih na Znančevih njivah, ki jih je, tako kot vsa arheološka izkopavanja v Novem mestu, vodil arheolog Tone Knez. »Celo gimnazijo sem med počitnicami delal pri Knezu na Beletovem vrtu pa na Marofu in Mestnih njivah. Tudi med študijem sem po več mesecev na leto delal pri terenskem arheološkem delu po vsej Sloveniji, tako da sem, ko sem končal študij, imel že kar nekaj prakse.« A ker je bil brez štipendije, obeti za službo niso bili kaj prida. »V tistih letih je bila kadrovska politika v novomeški občini mizerna, na kar smo v Klubu novomeških študentov stalno in glasno opozarjali, a pomagalo ni nič, posledice pa mesto in Dolenjska na vseh področjih čuti še danes.« O kadrovske štipendiji pa je študent arheologije lahko samo sanjal. Včasih so ga podražili, naj poskusi pri pogrebem zavodu.

Za diplomsko nalogo je študent arheologije Borut Križ iz Novega mesta obdelal prazgodovinska naselja v novomeški občini. In tudi ves čas, odkar kot arheolog dela na Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, se ukvarja izključno s prazgodovinskimi spomeniki v občinah, v katerih deluje ta zavod, se pravi v novomeški, trebanjski, brežiški, metliški in črnomaljski občini. Pri vsej tej usmerjenosti, že kar specializiranosti za prazgodovino, pa je zanimivi in po svoje ironični, da so Križa v študentskih letih zanimala zgolj prazgodovinska naselja in se je rad pridružil, da ne bo nikoli skopal nobene gomile, ampak se bo ukvarjal zgolj z naselji. Zgodilo pa se je tako, da se po diplomski sploh ni več ukvarjal s prazgodovinskimi naselji, na Slovenskem pa ga ni arheologa, ki bi skopal več gomil kot on. Student obrača, prazgodovina obrne.

Lani je Križ z ekipo začel koptati na Kapiteljskih njivah na Marofu v Novem mestu. Letos kopljejo od marca, njihov delovnik pa neredko traja po 12 ur in več. Avgusta imajo »kolektivni« dopust, potem pa spet s polno paro naprej. Gre za veliko prazgodovinsko grobišče; žgani grobovi, se pravi žare s pepelom, so iz pozne bronaste dobe, torej iz 9. in 8. stol. pred Kristusom, pod gomilami pa so še skeletni grobovi iz 7. do 5. stol. pred našim štetjem. Ta izkopavanja so sedaj sploh največji arheološki projekt v Sloveniji. Do sedaj so izkopali 1.100 kvadratnih metrov grobišča, ki pa se razteza na vsaj 20.000 kvadratnih metrih. »Zadnji čas je, da smo se lotili tega dela, kajti gomile so za

Sprva je na Zavodu delal kot zgodovinar za spomenike NOB in šele nakazano »izsiljevanje«, da bo pač šel drugam, kjer bo lahko delal kot arheolog, kar je Borut ves čas edino hotel biti, je zaleglo. Seveda ob tem, da je bila na Zavodu, kjer je bil takrat samo en arheolog, potreba po nekom, ki bi se ukvarjal z izredno bogato prazgodovino, velika. In od takrat ima, kar je hotel: dela, da se ven ne vidi. To, kar se dogaja na Dolenjskem, je celo za arheologe, ki prav hlepijo po čem takem, prehud. »Tako kot je danes Nemčija gospodarsko pomembna za Evropo, je bila v prazgodovini Dolenjskem. Tu je bila železova ruda, takratni prebivalci so jo znali obdelovati in ti predmeti so bili industrijsko blago, ki so ga prodajali po celi Evropi in od vsepovsod predmete vozili sem. Kamor na Dolenjskem zasadiš lopato, naletiš na sledove nekdanjega bogatega življenja.«

A. BARTELEJ

Mednarodni kviz Kolumb in doba odkritij

Žrebanje 31. avgusta v Pionirski knjižnici

NOVO MESTO — Mednarodni knjižni kviz, v katerega je prvič vključena tudi Slovenija, je letos posvečen 500-letnici Kolumbovega odkritja Amerike. Kviz je namenjen vsem mladim, ki se želijo v času počitnic s pomočjo proročnikov, enciklopedij in leposlovnih knjig sprehoditi skozi stoletja dobe odkritij in spoznati velike može teh davnih časov.

Tekmovanje poteka od maja do septembra, zato, mladi radovedneži, pohitite z reševanjem. Če se kdo želi reševati kviz, naj pride v Pionirsko knjižnico, kjer bo dobil kviz in vso primerno literaturo za reševanje nalog. Rešitve pa pošljite na dopisnici v Pionirsko knjižnico v Novem mestu.

V avli Pionirske knjižnice je tudi bogata razstava na temo Kolumb in doba odkritij in želimo, da si jo ogleda čim več znanja željnih počitnikarjev.

Žrebanje kviza bo v ponedeljek, 31. avgusta, ob 9. uri v prostorih Pionirske knjižnice. Izžrebali bomo 50 pravih odgovorov in v soboto, 5. septembra, bodo izžrebani reševalci odšli z avtobusom na izlet v neznan. Glavna nagrada bo udeležba enega tekmovalca na republiškem izletu v neznan, ki bo 17. sept., na dan zlatih knjig. Vsi sodelujoči bodo imeli tudi možnost biti izžrebani za mednarodno nagrado. En tekmovalac iz Slovenije se bo udeležil mednarodnega bralnega tabora.

SLAVKA KRISTAN

DNEVI PIVA V KANDIJI

NOVO MESTO — Z nastopom ansambla Slak se bo jutri na vrtu restavracije Kandija pričeli dnevi piva, ki bodo letos potekali pod pokroviteljstvom tovarne Krka in Union. V soboto zvečer bo pokušnja piva skupaj s salamo velikanko in kruhom orjakom, za zabavo pa bo poskrbel ansambel Lipa. V nedeljo bo vrt v znamenju ansambla Krt, v ponedeljek in torek bodo igrali Rubini z gostjo Heidi. V sredo, 19. avgusta, in v četrtek bodo obiskovalce tedna piva zabavali člani ansambla Doreta Kogovška. V sredo bo še posebej zanimivo pokusiti golaž, ki ga bodo skuhalo popularni Slovenci: Tof, Serbi in Miša, seveda pa ne bosta manjkala tudi udeležbenca lanskega kuhanja, novomeški župan Marjan Dvornik in Vlado Petrovič iz Krke. V petek, 21. avgusta, bo modna revija tovarne Labod z ansambлом Slovenija, dan kasneje bodo veselje na vrtu pripravili člani folklorne skupine Kres in ansambel Tonija Jančarja. Zadnji dan bo igral ansambel Nika Zajca.

Nov film: Ime mi naj bo Krka

Filip Robar-Dorin je začel snemati dokumentarni film o ekološkem stanju (nekdanje) dolensjske lepote — Mrtvi reki povrniti življenje in lepoto

NOVO MESTO — V začetku tedna je novomeški filmski delavec Filip Robar-Dorin začel snemati obsežen dokumentarni film z delovnim naslovom Ime mi naj bo Krka. Film, ki nastaja po scenariju Robarja-Dorina in Aleše Valič, snemajo v produkciji Filmal Pro d.o.o., koproducent pa je dokumentarni program TV Slovenija. Film — gre, kot se da razbrati že iz naslova, za ekološki projekt — naj bi predvajali tudi kot dokumentarec meseca na TV Slovenija.

Robar, Novomečan, ki je, tako kot generacije pred njim in še kakšna za njim, rasel ob Krki in z njo, je snemanje takega filma predlagal že pred leti, vendar takrat za to še ni bilo dovolj posluha. Sedaj pa je snemanje tudi finančno podprla novomeška občina oziroma sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora. »Brez romantiziranja nameravam prikazati porazno ekološko stanje Krke in njenih pritokov od izvira do izliva,« pravi Robar. »Film bo namenjen za potrebe šolske mladine pa tudi za osveščanje širše javnosti.«

Ob pripravljanju scenarija je soscenaristka Aleša Valič pregledala na kufe raziskav, poročil in člankov, tudi iz našega časopisa, Robar pa je pritegnil tudi številne strokovnjake različnih strok. Zanimivo je, da je novomeški zdravnik dr. Božo Oblak v svoji raziskavi stanja reke Krke že leta 1957 opozoril na smrtno bolezen, ki Krki grozi, če se bo tako imenovani razvoj nadaljeval v tej smeri. Žal so se Oblakove temne slutnje povsem uresničile. »Ko smo pregledovali razne podatke in analize, nas je nadal črn pesimizem, vendar je realen. Že v konceptu za snemanje filma smo to nakazali in nekateri ljudje so nam oponesli, češ da tako prikazana slika Krke ne more vzbuditi upov. In jih res

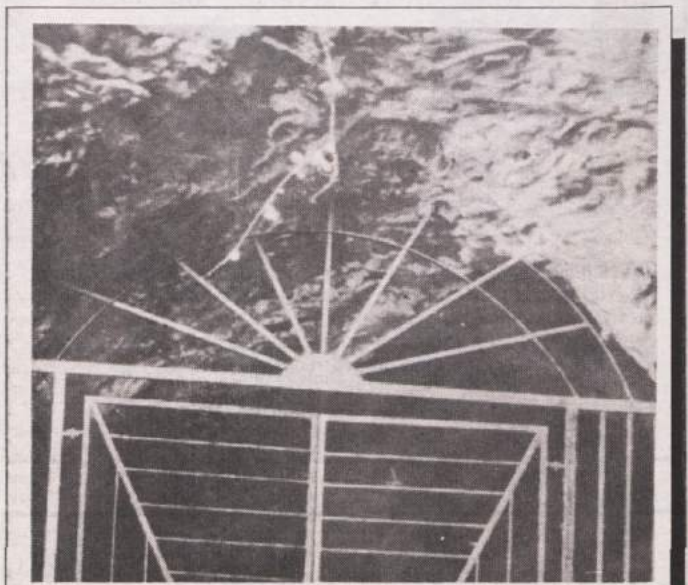

Filip Robar-Dorin (desni) pri snemanju v Novem mestu

ne more. Vendar mislim, da moramo najprej razbiti iluzije in stvari postaviti na njihovo mesto. Sele ko bomo ugedali pravo, dejansko stanje Krke, bomo, osveščeni, lahko učinkovito ukrepali.« Pri filmu namerava Robar uporabiti prijem izvrstnih britanskih režiserjev dokumentarcev, ko ugledni strokovnjaki na kolikor se le da poljuden način predstavijo problem. V Robarjevem filmu o Krki bo eden teh strokovnjakov mag. Jorg Hodalič. »S tem filmom bi rad dosegel, da se bomo začeli osveščeni boriti za Krko, za reko, ki je sedaj mrtva in onečaščena, a je dolgo bila in bi spet lahko postala ena najlepših rek v Evropi.« V petih letih bi lahko po Robarjevem mnenju za 50 do 75 odst. izboljšali

kakovost Krke. Dolgoročno pa je treba Krki, tej nekdanji lepotici in sedaj na smrt bolni reki povrniti zdravje in lepoto, čistost in milino. In k temu naj bi pripomogel tudi Robarjev film Ime mi naj bo Krka.

In k temu naj bi pripomogel tudi Robarjev film Ime mi naj bo Krka.

LEPE NAGRADE ZA DOBRE OPAZOVALCE — »Kje smo pritisnili na sprožilec fotoaparata?« smo poimenovali nagradno igro, s katero želimo popestriti poletno mrtvilo. In res smo ga. Telefoni v našem uredništvu so neprestano zvonili. Ugibanj je bilo veliko in večina bralecjev je bila prepričana, da smo fotografijo posneli v Logu pri Sevnici. Že v torek dopoldne se je oglasila tudi lastnica posnetega dela stanovanjske hiše v Bršljunu, Pepca Jakše, in bila prepričljiva. »Slikali ste moj balkon«, je dejala in si tako prislužila nagrado. »Na Dolenjski list je naročen sin Jernej, prva pa ga prebereva midva z možem,« je potem, ko je zvedela, da je nagrada njena, pojasnjevala Jakšetova. Fotografijo tega tedna je posnel naš novinar, kje je pritisnil na sprožilec, kje je nastala zgornja fotografija. Nagrada bo vaša, če boste prvi sporočili podatke o posneti fotografiji in da ste ali boste postali naročnik Dolenjskega lista. Mi vas čakamo in nagrade tudi.

Studio D
Lestvica narodnozabavne glasbe
Studio D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado Igorju Kavšku iz Gotne vasi. Nagrajencu čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (2) Cvet pod planinami — ANS. NAGELJ
- 2 (1) Lepa naša domovina — ANS. SLOVENIJA
- 3 (3) Po Dolenjski — PETER FINK
- 4 (5) Gorjuški stric — SLOVENSKI KVINTET
- 5 (8) Moja zidanica — ANS. LOJZETA SLAKA
- 6 (6) Pleničke je prala — ANS. JOŽETA ŠUMAHA
- 7 (7) Oče, voščimo ti — ALFI NIPIČ IN NJEGOVI MUZIKANTI
- 8 (-) Uspavanka — ANS. TONIJA ISKRE
- 9 (10) Spet smo se skupaj zbrali — ANS. BR. POLJANŠEK
- 10 (9) Lojtrca — PIHALNI ORK. TREBNJE

Predlog za prihodnji teden: Bog živi naj vaša hiša — FANTJE Z VSEH VETROV

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je bralec »Dolenjsca«!

Slabe ceste še vedno glavna tema klicev - Javno vprašanje metliškim birokratom - Invalidi brez ključa na avtobusni postaji - Pohvala

V četrtek zvečer je bil naš dežurni telefon kar vroč od vaših klicev. Najprej se je oglasil Ivan Venetič iz Vrčic in po tožili, da se v teh sušnih dneh kar dušijo v prahu, ki ga na makadamski cesti skozi vas povzročajo avtomobili, še zlasti pa kombiji in tovornjaki Gozdnega gospodarstva, ki se za prošnje in za opozorila ne zmenijo dosti, čeprav bi lahko vozili tudi drugod. Najbolje bi bilo seveda, če bi cesto skozi vas asfaltirali, a za to nihče poskrbi. Vaščani že razmišljajo o protestni akciji.

V zvezi s cesto, tisto od Škocjana do Lakenc, je klical tudi Stanko iz Pivke. Polna luknja in grebenov je, z nje se dviga prah, okoliškim prebivalcem pa pritisk. »Zdaj zdaj bo zakipelo,« opozarja Stanko, ki ima tudi pripombe na vzdrževalca javne razsvetljave, ki žarnice ne zamenja takoj, ko pregorijo. Cestne probleme imajo tudi v Mršči vasi, nam

je javil Martin iz okolice Šentjerneja. Pred leti so vaščani sami popravili tamkajšnji most, sedaj pa se čeznj veselo vozijo vsi, tudi tisti, ki so se stroškom in delu spretno ognili. Nihče pa sedaj ne popravlja ceste do mostu, ki je polna luknja. Med vozili so tudi tovornjaki Cestnega podjetja in raznih privatnikov, katerih teža precej presega dovoljeno. Tudi Janez iz Mirne Peči je nezadovoljen s cesto, in sicer tisto od Novega mesta proti Mirni Peči. Pri Romskem naselju je bila pred štirinajsti leti obnovljena, a je danes že tako poškodovana, da je vožnja po njej zares nevarna.

Atozj Štefanič iz Križevske vasi je klical za svojega tasta Martina Jakliča, ki namerava zidati nadomestno hišo. Ta je letos spomladi pridobil lokacijsko dovoljenje in vsa potrebna soglasja za nadomestno gradnjo, sedaj, ko bi morala dati svoj pristanek še občina, pa se je zataknilo. Kajti tam nadomestne gradnje ne priznajo, ampak hočejo plačilo prispevkov, ker jih pred štirinajsti leti za neki prizidek pri stari hiši ni plačal. Podpisana gospoda Končarja in Jelčiča, ki nadomestne gradnje, strokovnemu mnenju navkljub, ne dovolita in hočeja iztržiti več kot dvesto tisočakov komunalnega prispevka, javno sprašuje, za kakšne prispevke gre oziroma kaj jim dolguje izpred 14 let in katere komunalne priključke so uporabili na tem prizidku.

O težavah paraplegikov je spregovoril Marko Hintič, športni regijski referent pri društvu paraplegikov. Omenil je dogodek na novomeški avtobusni postaji, kjer imajo sicer dobro urejen dohod za paraplegike in posebno stra-

nišče zanje, a to večji skupini paraplegikov prejšnji četrtek zvečer ni bilo dostopno, ker nihče od uslužbencev ni vedel, kje je ključ, pa tudi nasploh so se zelo neprijazno vedli. Gospod Hintič je opozoril tudi na tista parkirišča po mestu, ki so kljub opozorilom, da so rezervirana za invalide, skoraj vedno zasedena. Kje so policiji?

Janez Rupar iz Škocjana je izrazil nezadovoljstvo nad zamujanjem s plačevanjem pšenice. Kljub obljubam, da bo plačana v petnajstih dneh po oddaji, se to ni zgodilo, da ne govorimo o negotovosti glede odkupne cene. V zvezi s kmetijstvom je tudi klic čebelarja Slavka Fabjana iz Dolenjskih Toplic. Direktorja kmetijske zadruge g. Stariča, ki mu je baje veliko do spoštovanja zakonitosti, sprašuje kdaj je ob škropljenju z insekticidi zadruge to pravočasno objavila. Po zakonu bi morali to objaviti tri dni pred škropljenjem.

Spoštovanje zakonitosti zahteva tudi Tončka Petrič iz Črnomlja in se čudi, da po klicu iz Črnomlja o nepravilnostih pri invalidskih upokojitvi nihče ne reagira. Treba je stvari razčistiti. Ali je grešila komisija in jo je treba za to kaznovati, ali pa dokazati, da je bil klic brez prave osnove, kajti prizadeti smo vsi. Bralec iz Mokronogva sprašuje tiste, ki bi radi rehabilitirali domobranstvo, kakšen jezik bi govorili, če bi zmagala njihova stran in koliko bi jih bilo v tem primeru pobitih. Sprašuje se, če bi v tem primeru sedaj sploh lahko imeli samostojno Slovenijo. Meni, da se sedaj delajo vsi nedolžne, spomnijo pa naj se, kakšne uniforme so nosili.

Naj na koncu omenimo še poziv bralke iz Novega mesta, naj posebej pohvalimo vse zaposlene v VVZ Novo mesto v Ločni II Bibe, od kuharic do vzgojiteljic. Pravi, da so zelo prijazni, še posebej pa izpostavlja Marjeto Kovačič, ki je otrokom prava druga mama in kaže do staršev izredno razumevanje.

T. J.

»Vojni zločinec« Levstik se vrača

»Nedokazani in nekaznovani vojni zločinec« Vinko Levstik, doma s Hudega Konca pri Sv. Gregorju v ribniški občini, pride domov 23. avgusta

Zdaj je gotovo, da bo Vinko Levstik, »nedokazani in nekaznovani vojni zločinec«, prišel v Slovenijo v nedeljo, 23. avgusta. Ob 6. uri jutraj bo prestopil italijansko-slovensko mejo na mednarodnem mejnem prehodu v Rožni dolini. Namen njegovega enodnevnega obiska je, kot sam pravi, dvojen: obiskal bo še živečo mater, ki ima 90 let, in se poklonil žrtvam vojne na Rogu.

Ugibanj, zakaj prihaja v domovino, ni ne konca ne kraja. Po nekaterih odgovore smo se podali kar k njemu, v Novo Gorico, kjer ima hotel Palace. »Zoper vas se ni vložena obtožnica javnega tožilca Drobničarja. Pač pa je bil leta 1981 proti vam začel in potem ustavljen postopek.«

»Ne, zoper mene po koncu enoumja se ni bila vložena nobena obtožnica. Prvi in edini preiskovalni postopek se je začel in končal v letih 1981/82 na temelju kazenske ovadbe UDBE oziroma njenega ljubljanskega načelnika Ivana Eržena. Preiskavo so naslednje leto prekinili z obrazložitvijo, da jaz in moja skupina — vsega pet oseb — nismo dosegljivi. Na odločbo sem se pritožil prek mojega — po uradni liniji določenega — odvetnika Miha Kozinca (v Drnovškovi vladi zdaj ministra za pravosodje), in želji, da se postopek izvede do konca, da naj me obsojijo ali pa oprostito, glede na to, da očitani dejanj nisem storil. Ponudil sem možnost, naj me pridejo zaslišati v Gorico, pa so to

možnost zavrnili. Trdim, da je bila omenjena sodna preiskava zrezirana po stalništvu v zvezi. Za to imam priče, ki pravijo, da so proti meni pričale pod pritiski UDBE.«

»Zakaj ste dopustili, da vas dolžijo za nekaj, za kar sami pravite, da niste krivi. Zakaj se niste obrnili na mednarodne ustanove?«

»Zakaj bi moral jaz po svetu dokazovati, da nisem storil očitanih dejanj, če mi jih ni dokazala komunistična oblast? Čakal sem, da bo nova sodna oblast, ki sicer še deluje po starem jugoslovanskem komunističnem kazenskem zakoniku, na pobudo demokra-

tične skupščine razveljavila več kot deset let staro, prej omenjeno, sodno preiskavo. Nova demokratska oblast v Sloveniji me je razočarala, ker je legalizirala tedanjo preiskavo, namesto da bi jo anulirala. Držijo jo umetno na nogah, samo zato, da bi lahko začeli sodni postopek tudi proti nekdanjim rdečim veljakom.«

• Minister Bavčar vam zagotavlja, da vas bo slovenska policija pustila pri miru in ne bo ukrepala proti vam, če le boste imeli v redu dokumente. Mu zaupate?

»Upam, da bo notranji minister tokrat bolj korekten do mene, kot je bil po svojem in Janševem obisku pri meni v Gorici. Takrat je bil nanju izvršen hud pritisk iz vlade. Da sta se oba izvelkla, sta pač morala potlačiti mene. V Mladini sta me, svinjsko napadla. V takratnem enoumju sem ju opravičeval in jima verjel. Pričakoval sem, da bosta pozneje to popravila. Toda do danes še nič!!! Najbolj me je zabolelo, ko sta mi hotela podtakniti, da naj bi bil jaz Ertlov agent in naj bi jaz javil UDBI za njun obisk pri meni. Sicer je bila cena Janševega obiska pri meni dosti višja kot Bavčarjeva. Ob predstavitvi Premikov v Števerjanu je povedal, da je bil njegov obisk pri meni dosti bolj obremenilen na procesu JBTZ, kot tisto, kar mu je vojska očitala (kraja zaupnih dokumentov).«

VOJKO CUDER (Primorske novice)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.